

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

EVCLIDIS ELEMENTORVM LIBRI XV.

ACCESSIT LIBER XVI. DE QVIN-
QVE SOLIDORVM REGULARIVM
inter se comparatione.

AD EXEMPLARIA R. P. CHRISTO-
phori Clauij è Societ. Iesu, & aliorum
collati, emendati & aucti.

COLONIAE
Apud Gosuinum Cholinum
M. D. C^VII.
Cum Gratia & Priuilegio.

Iustitia et pietas (Dicitur) et sapientia

Bayerische
Staatsbibliothek
München

MATHESEOS ET GEOMETRIAIE DI. V I S I O.

NAthematicæ disciplinæ, quæ omnes circa quantitatem versantur, nomen acceperunt à Græca dictione μάθημα, seu μάθησις, quæ disciplinam, & doctrinam significat; èo quod sum gradatim ascendendo doceantur, & addiscantur; tūm solaz semper ex præcognitis quibusdam, concessis, & probatis, principijs. (Haud ex hypothesibus nondum explicatis) ad conclusiones demonstrandas, quod proprium est doctrinarum & disciplinarum officium, teste Aristotele lib. i. Poste. procedant.

Pythagoras, & Mathematici vniuersas Mathematicas disciplinas in quatuor partes principes distribuūt, nempe in Arithmeticam, Musicam, Geometriam, & Astronomiam. Cum enim omnis quantitas, circa quam hæ disciplinæ versantur, sit vel discreta, sub qua omnes numeri continentur; vel continua, sub qua omnes magnitudines comprehenduntur; & utraque tam secundum

MATHESIOS DIVISIO

dum se, quam comparatione alterius possit considerari; Visum est illis has quatuor partes instituere, quæ veramque quantitatem pro duplici consideratione, diligenter contemplarentur. Itaque Arithmetica agit de quantitate discreta secundum se; omnesque numerorum proprietates ac passiones inquirit, & accuratè explicat. Musica tractat eandem quantitatem discretam, seu numerum eum alio comparatum; quatenus sonorum Harmoniam, & concentum respicit. Geometria de magnitudine, seu quantitate continua, secundum se quoque, ut immobilitas existit, disputat. Astronomia denique magnitudinem, ut est mobilis, considerat; qualia sunt corpora cœlestia continuè mota. Ad has autem quatuor scientias Mathematicas, cum puras, tamen mixtas, omnes aliq[ue] de quantitate tractant. Persepectiva Geographia Etereomatria, & ceteræ, facili negocio, tanquam ad sua capita, & fontes, ex quibus emanant, reducuntur.

Geometria apud Euclidem diuiditur in planorum (superficierum planarum.) contemplationem, seu Geometriam propriam; quæ libris sex primis absolvitur; Et in solidorum (corporum solidorum:) speculationem, seu Etereomatriam; quæ libris postremis pertractatur. Prior quidem pars, nempe Geometria, in tres partes subdividitur. Nam in prioribus quatuor libris agitur de planis absolute, ita ut eorum æquili-

MATHESOS DIVISIO.

tas, & inæqualitas inuestigetur. In quinto verò libro de rationalibus magnitudinum proportionibus in genere disputatur. In sexto denique libro proportiones figurarum planarum discutiuntur. Posterior vero pars, nempe Etereometrica, in tres quoque partes subdiviuitur. In quarum prima, videlicet libris tribus, septimo, octavo, & nono, agitur de numerorum proprietatibus, passionibusque ad linearum (& aliarum magnitudinum;) symetrarum seu commensurabilium, & alymetrarum, seu incommensurabilium tractationem necessarijs. In secunda, nimirum libro decimo, satis prolixo, de lineis commensurabilibus, & incommensurabilibus, sine quarum notitia, corpora illa quinque solida, regularia, seu platonica perfectè tractari nequeunt, disseruntur. In tertia denique, nempe libris sex postremis (qui & ipsi subdividi poterunt) de solidis illis acutissimè disputatur, eorumque proprietates inuestigantur. De punctis autem, & lineis in hoc opere nulla ex professo extat contemplatio: quoniam Geometria potissimum circa figuras, quibus plana, & solida duntaxat (non puncta, & lineas:) afficiuntur, versatur.

Demonstratio omnis Mathematicorum ab antiquis scriptoribus dividitur in Problema, & Theorema. Problema quidem

MATHESEOS DIVISIO.

vocatur ea demonstratio, quæ iubet atque docet aliquid constituere, facere, inuenire, describere, &c. ut super datae linei rectae terminata triangulum æquilaterum constituere. Theorema vero appellatur ea demonstratio, quæ solum aliquam proprietatem, seu passionem unius, vel plurium simul quantitatum (multarum vel magnarum iam inuentarum :) perscrutatur, ut in omni triangulo tres angulos esse æquales duobus etis. Cærerum tam problema, quam Theorema dicitur apud Mathematicos propositio; eò quod virumque aliquid nobis proponit, ut in exemplis adductis constat, Demonstrationes problematum concluduntur his ferè verbis; Quod faciendum erat: Theorematum vero Demonstrationes, his verbis; Quod ostendendum, vel demonstrandum erat; habitâ nimis ratione viriusque. Adhac problemata per modum infinitum, sed Theorematum per modum finitum ferè proferuntur. Lemma (sumptio, vel assumptū latine) appellatur ea minus principalis, & aliquantum declaratione indigens, demonstrationis, quæ ad demonstrationem alicuius problematicis, vel Theorematis principalis assumentur, ut illa demonstratio expeditior, ac brevior sit; ut videlicet lib 6 propos. 22. & passim Corollarium, seu porisma, denique

MATHESEOS DIVISIO.

que est, quod protenus ex facta demonstracione tanquam lucrum aliquod additum, seu cōsepterium accipitur; ut videre est lib. 2.propos.4. & passim.

Cum omnis autem doctrina, omnisque disciplina ex præexistente cognitione generatur, atq; ex assumptis, & concessis quibusdam principijs suas demonstrat conclusiones: Nulla autem scientia, teste Aristotele, sua principia demonstrat; habebunt & Mathematicæ disciplinæ sua principia, ex quibus positis, & concessis sua problemata, & Theorematata confirmantur. Horum autem tria solum genera apud Mathematicos reperiuntur. Quorum primum genus continet definitiones, quas nonnulli Hypotheses appellant, ut purum est, cuius pars nulla est. Secundum genus complectitur petitio-nes, seu postulata, quæ per se adeò perspicua sunt, ut nulla confirmatione indigeant, sed auditoris duntaxat assensum exposcant, ut postuletur, ut à quo quis punto in quoduis punctum, rectam lineam ducere concedatur. Tertium denique genus comprehendit. Axiomata, seu communes animi notiones, quæ non solum in scientia proposita sed etiam in alijs omnibus usque adeo evidentes sunt, ut ab eis nulla ratione dissentire queat is, qui ipsa vocabula rectè perceperit, ut: Quæ eidem æqualia, & inter se sunt æqualia.

Verum

MATHESEOS DIVISIO.

erum secundum nonnullos principium
ormale duplex existit, nempe indemon-
rabile seu facile, ut definitio, postulatum,
axioma; demonstrabile, ut Problema,
Theorema, & omnis propositio. Principi-
um vero materiae est punctum, linea, &c.
Vid. & P. Christophorus Clavius, nobilissi-
mus Elementorum Euclidis Interpres.

Coleniz Agrippinæ, anno 1607.
Junij 8.

EVCLI-

EVCLIDIS ELEMENTVM PRIMVM.

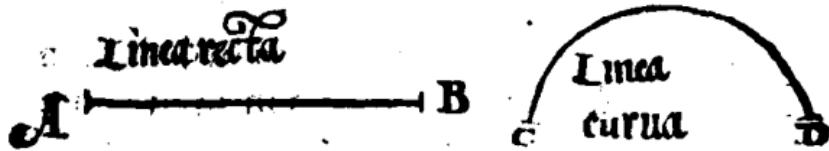
DEFINITIONES.

1.

Punctum est, cuius pars Punctum nullum la est.

2.

Linea vero, longitudo latitudinis expers.

3.

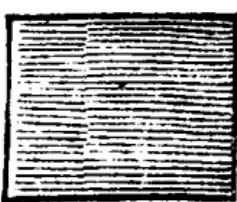
Lineæ autem termini, sunt puncta.

4.

Recta linea est, quæ ex æquo sua intersecet puncta.

5.

Superficies est, quæ longitudinem latitudinemque tantum habet

A.

6 Super-

2. EVCLID. ELEMENT. GEOM.

6.

Superficie extrema sunt lineaꝝ.

7.

Plana superficies est, quæ ex æquo suas int̄eriacet lineaꝝ.

8.

Planus argulus est duarum linearū in plano se mutuò tangentium, & non indirectum

facēti^{um}
al
terius
ad al
teram
incl
natio^m

9.

Cùm autem quæ angulum continent lineaꝝ, rectæ fuerint, rectilineus ille angulus appellatur.

10.

Cùm verò recta linea super rectam consi
stens lineam, eos, qui sunt deinceps, angulos
æquales inter se fecerit; rectus est uterque
æquaꝝ

L I B E R I.

æequalium angulorum : quæ insitit recta linea, perpendicularis vocatur etus , cui insitit.

11.

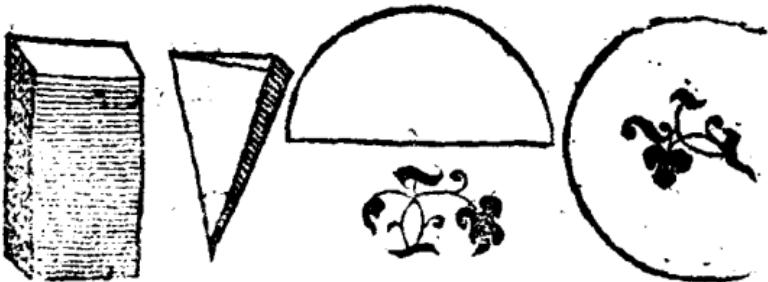
Obtusus angulus est, qui recto maior est.

12.

Acutus vero, qui minor est recto:

13.

Terminus est, quod aliquius extrimum est.

14.

Figura est, quæ sub aliquo, ut aliquibus terminis comprehenditur.

15.

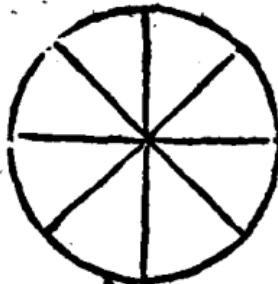
Circulus est, figura plana sub vna linea comprehensa, quæ peripheria appellatur ; ad quæ ab uno puncto eorum, quæ intra figuram sunt

A 2

sunt

EVCLID. ELEMEN. GEOM.

sunt po-
sita, ca-
dentes
omnes
rectæ li-
neæ in-
ter se
sunt æquales.

16.

Hoc verò punctum, centrum circuli appellatur.

17. Diameter autem circuli, est recta quædam linea per centrum ducta, & ex utraque parte in circuli peripheriam terminata, qua circulum bisam secat.

18.

Semicirculus verò est figura, quæ continetur sub diametro, & sub ea linea, quæ de circuli peripheria aufertur.

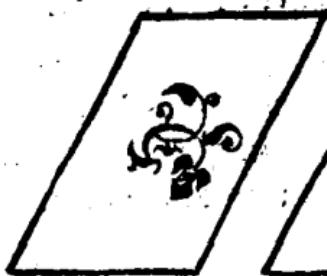

19.

Recti lineæ figuræ sunt, quæ sub rectis lineis continentur.

20. Tri-

LIBER I.

20. Trilateræ quidem, quæ sub tribus.

21.

Quadrilateræ, quæ sub quatuor.

22.

Multilateræ verò, quæ sub pluribus, quæ
quatuor, rectis lineis comprehendit.

23.

Trilaterarum autem fi-
gurarum, æquilaterum
est triangulum, quod tria
latera habet æqualia.

24.

Isoseclas
autem est,
quod duo
tantùm æ-
qualia ha-
bet latera.

25.
Scalenum
verò est,
quod tria
inæ-

EVCLID. ELEMENTA. GEOM.
Inæqualia habet latera.

26.

Ad hæc etiam trilaterarum figurarum, rectangulum quidem triangulum est, quod rectum angulum habet.

27.

Amblygonium aureo, quod obtusum angulum habet.

28.

Oxygenium verò, quod tres habet acutos angulos.

29.

Quadrilaterarum autem figuratum, quadratum quidem est, quod & æquilaterum, & rectangulum est.

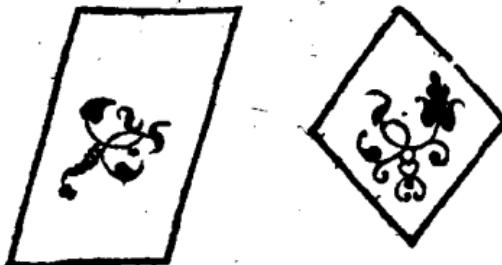
30.

Altera verò parte longior figura est, quæ rectangula quidem, & æquilatera non est.

31. Rhom.

31.
Rhô-
bus au-
tem ,
que q-
quila-
tera,

sed rectangula non est.

32.
Rhomboides verò, quæ aduersa & latera, &
angulos habens inter se æquales, neque
quilatera est, neque rectangula.

33.
Præter
hes au-
tē, re-
liquæ
quadri
lateræ figuræ, trapezia appellantur.

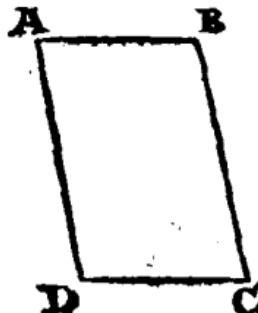
34.
Parallelæ rectæ lineæ sunt,
quæ cùm in eodem sint pla-
no & ex utraque parte in in-
finitum producantur, in neutram sibi mu-
tuò incidunt.

35.

Parallelogrammum est figura, quadrilate-
ra, cuius bina apposita latera sunt parallela,
seu æqui distantia.

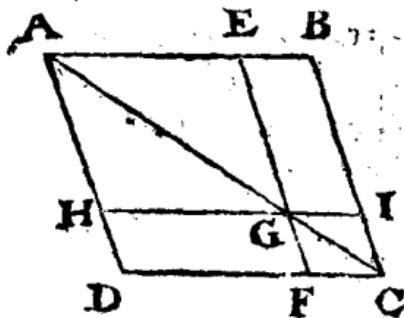
A 4

36. Cùm

36.

Cum verð in parallelogrammo diameter ducta fuerit, duæq; lineæ lateribus parallelae secantes diametrum in uno eodemque puncto, ita ut parallelogrammum ab hisce paralleisis in quatuor distribuantur parallelogramma; appellantur duo illa, per quæ diameter non transit, complementa; duo verð reliqua, per quæ diameter incedit, circa diametrum consistere dicentur.

Petitiones sive Postulata.

I.

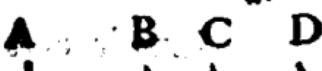
Postuletur, ut à quouis puncto in quodvis punctum,

LIBER. I.

punctum, rectam lineam ducere concedatur,

2.

Et rectam lineam terminatam in continuū recta producere.

3.

Item quouscunq[ue] centro, & interuallo circulum describere.

4.

Item quacunq[ue] magnitudine data, sumi posse aliam magnitudinem vel maiorem, vel minorem.

Communes notiones siue axiomata.

I.

Quæ eidem æqualia, & inter se sunt æqualia.

2.

Et, si æqualibus æqualia adiecta sint, tota sunt æqualia.

3.

Et, si æqualibus æqualia ablata sint, quæ reliquæ sunt æqualia.

A 5

4. Et,

55 EVCLID. ELEMENTA GEOM.

4.

Et, si inæqualibus æqualia adiecta sunt, tota
sunt inæqualia.

5.

Et, si ab inæqualibus æqualia ablata sunt, re-
liqua sunt inæqualia.

6.

Et, quæ eiusdem duplia sunt, inter se sunt
æqualia.

7.

Et quæ eiusdem sunt dimidia, inter se que-
lia sunt.

8.

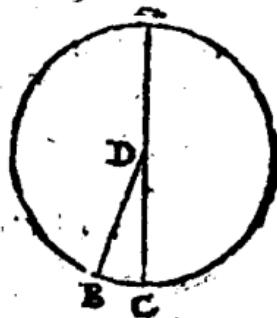
Et quæ sibi mutuo congruunt, ea inter se
sunt æqualia.

9.

Et totum sus parte maius est.

10.

Duæ lineæ rectæ non habent unum, & idem
segmentum commune.

11.

Duæ lineæ rectæ in uno punto concur-
rentes,

L I B E R . I .
gentes, si producantur ambæ, necessariò se
mutuò in eo puncto interfecabunt.

12.

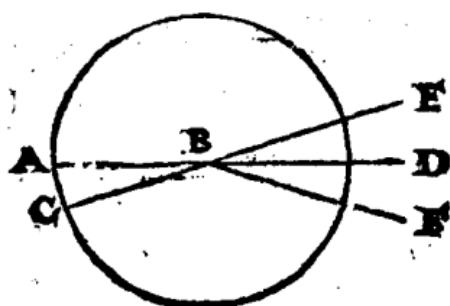
Item, omnes recti anguli sunt inter se æ-
quales.

13.

Et, si in duas rectas lineas altera recta inci-
dens, internos, ad easdemque partes angu-
los, duobus rectis minores faciat; duæ illæ
rectæ lineæ in infinitum productæ sibi mu-
tuò incident ad eas partes, vbi sunt anguli
duobus rectis minores.

14.

Duæ rectæ lineæ spatium non comprehen-
dunt.

15.

Si æqualibus inæqualia adlicantur, erit tot-
torum excessus, adiectoru excessui æqualis,

16.

Si inæqualibus æqualia adiungantur, erit
totorum excessus, excessui eorum, que à
principio erant, æqualis.

17. S

EVCLID. ELEMENT. GEOM.

17.

Si ab æqualibus inæqualia demandantur, erit
residuorum excessus, excessui ablatorum æ-
qualis.

18.

Si ab inæqualibus æqualia demandantur, erit
residuorum excessus, excessui totorum æ-
qualis.

19.

Omne totum æquale est omnibus suis parti-
bus simul sumptis.

20.

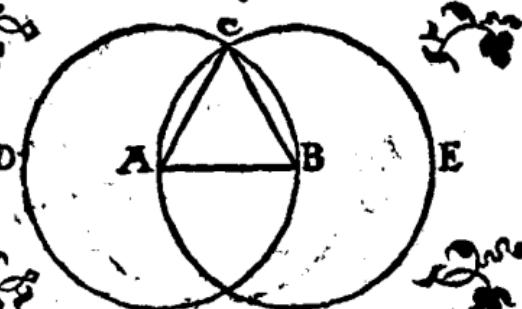
Si totum totius est duplum, & ablatum ab-
lati, erit & reliquum reliqui duplum.

Problema i. Propositio i.

Super data recta linea terminata, trian-
gulum æquilaterum constituere,

Problema 2. Pro-
positio 2.

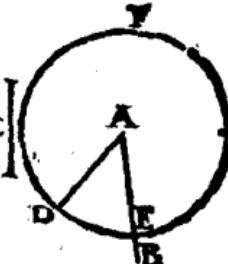
Ad datum punctum, da-
ta recta linea, æqualem
rectam lineam ponere.

Pro-

Problema 3. Pro-
positio 3.

Duabus datis rectis li-
neis inæqualibus, de ma-
iore æqualem minori re-
ctam lineam detrahere.

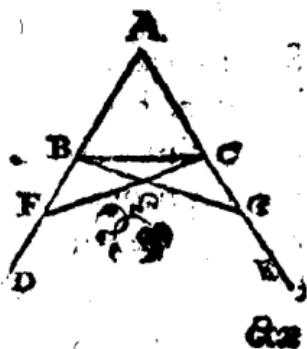
Theorema 1. Propositio 4.

Si duo triangula duo latera duobus late-
ribus æqualia habeant, virunq; utrique; ha-
beant vero & angulum angulo æqualem sub
æqualibus rectis lineis contentum: & basin
basi æqualem habebunt; eritq; triangulum
triangulo æquale, ac reliqui anguli reliquis
angulis æquales erunt, vierque utriusque, sub
quibus æqualia latera subtenduntur.

Theorema 2. Pro-
positio 5.

Isoceleum triangulo-
rum, qui ab basim sunt
anguli, inter se sunt æqua-
les; & si ulterius produ-
ctæ sint æquales illæ re-

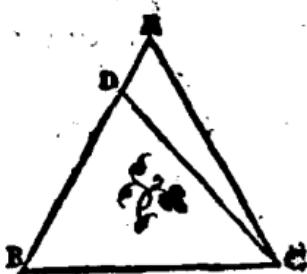

44. EVCLID. ELEMENT. GEOM.

Cæ lineæ, qui sub basi sunt anguli, inter se æquales erunt.

Problema 3. Propositio 6.

Si trianguli duo anguli æquales inter se fuerint; & sub æqualibus angulis subtensta latera æqualia inter se erunt.

Theorema 4. Propositio 7.

Super eisdem rectâ linea, duabus eisdem rectis lineis aliæ duas rectâ lineaæ æquales, utraque vtrique, non constituentur, ad aliud sicut;

aliud
pum-
ctu;
ad eas
dem
par-

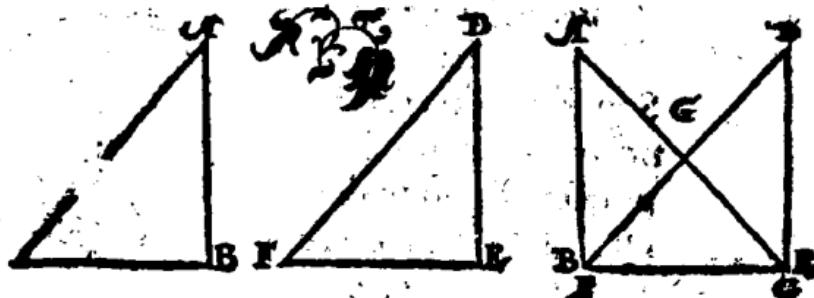

ies, eosdemque terminos cum duabus initio ductis rectis lineis habentes.

Theorema 5. Propositio 8.

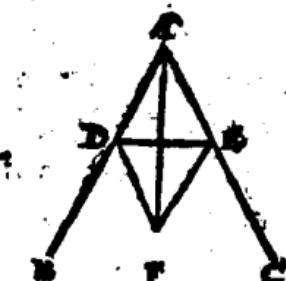
Si duo triangula duo latera habuerint duobus latusib; vtrunque vtrique, æqualia: habuerint verð & basim basi æqualem: angulum quoque sub æqualibus rectis li: neis contentum angulo æqualem habe: hant.

Pro

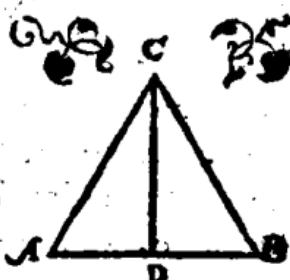
Problema 4. Propositio 9.

Datum angulum rectili-
neum bifariam seca-

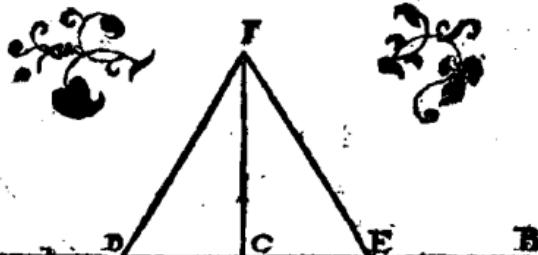
Problema 5. Pro-
positio 10.

Datam rectam lineam
finitam bifariam seca-
re.

Problema 6. Propositio II.

Data
recta
linea,
à pto
etio in
ea da-
to, re-

Stam lineam ad angulos rectos excitare.

Pro-

Problema 7. Propositio 12.

Super datam rectam lineam infinitam, à dato puncto, quod in ea non est, perpendiculararem rectam deducere.

Theorema 6. Propositio 13.

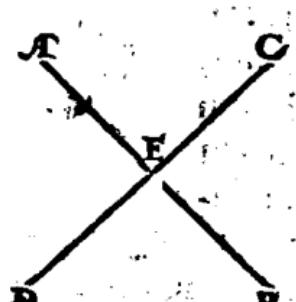
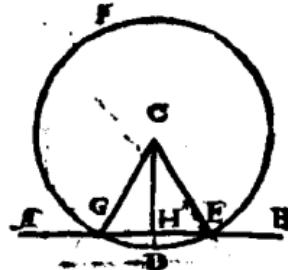
Cum recta linea super rectam consistens lineam angulos faciat, aut duos rectos, aut duobus rectis æquales efficiat.

Theorema 7. Propositio 14.

Si ad aliquam rectam lineam, atq; ad eius punctum, duæ rectæ lineæ non ad eisdem partes ductæ, eos, qui sunt deinceps, angulos duobus rectis æquales fecerint, indirectū erunt inter se ipse rectæ lineæ.

Theorema 8. Propositio 15.

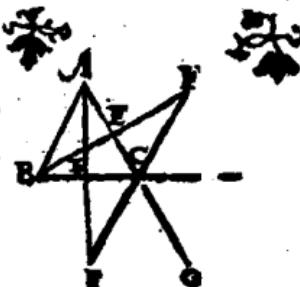
Si duæ rectæ lineæ se mutuo secuerint, angulos, qui ad verticem sunt, æquales inter se efficiant.

Theo-

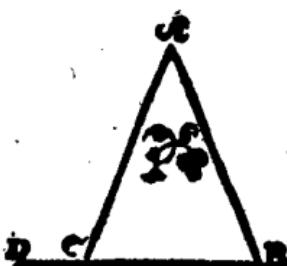
Theorema 9. Pro-
positio 16.

Cuiuscunque trianguli
vno latere producto, ex-
ternus angulus utroque
interno & opposito ma-
ior est.

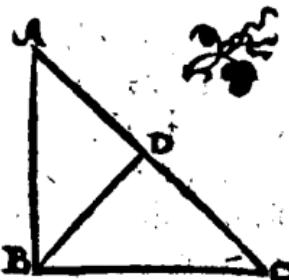
Theorema 10. Pro-
positio 17.

Cuiuscunque trianguli
duo anguli duobus re-
ctis sunt minores, om-
nifariam sumpti.

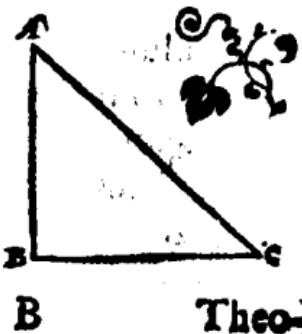
Theorema 11. Pro-
positio.

Omnis trianguli maius
latus maiorem angulum
subtendit.

Theorema 12. Pro-
positio 19.

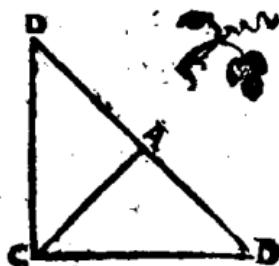
Omnis trianguli maior
angulus maiori lateri
subtenditur.

EVCLID. ELEMEN. GEOM.

Theorema 13. Propositio 20.

Omnis trianguli duo latera reliquo sunt maiora, quomodo cunque assumpta.

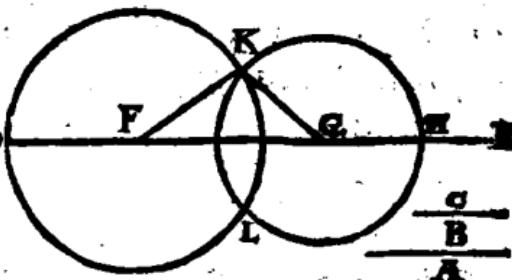

Theorema 14. Propositio 21.

Si super trianguli uno latere, ab extremitatibus duæ rectæ lineæ, interius constitutæ fuerint; hæc constitutæ reliquis trianguli duobus lateribus minores quidem erunt; minorem verò angulū continebunt.

Problema 8. Propositio 22.

Ex tribus rectis lineis, quæ sunt trib. datis rectis lineis æquales, triangulum constituere. Oportet autem duas reliqua esse maiores omnifarum sumptas: quoniā vnusciusque trianguli duo latera omnifarum sumpta, reliquo sunt maiora.

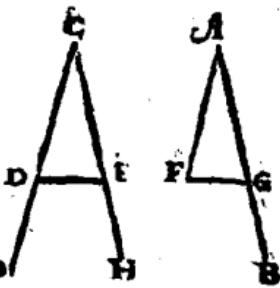

Pro-

Problema 9. Proposi-

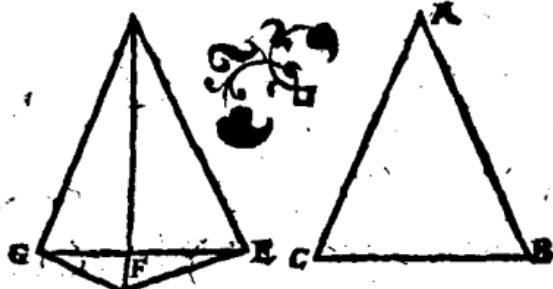
tio 23.

Ad datam rectam linea^m,
datumq; in ea punctum;
dato angulo rectilineo
æqualem angulum recti-
lineum constituere.

Theorema 15. Propositio 24.

Si duo trian-
gula duo la-
tera du-
obus la-
teribus

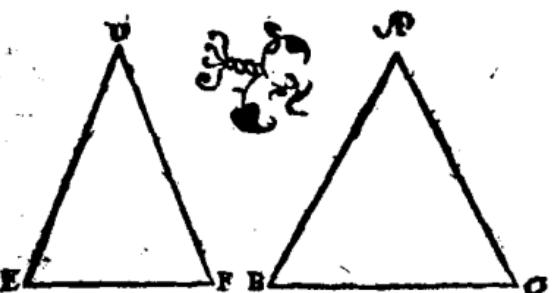

æqualia habuerint, vtrūq; verique, angulum
verò angulo maiore sub æqualib. rectislineis
is cōtentum: & basi basi maiore habebunt.

Theorema 16. Propositio, 25.

Si duo triangula duo latera duobus lateri-
bus æqualia habuerint, vtrunque vtrique
basi ve-

rò basi
maiore:
& angu-
lum sub
æquali-
bus re-
ctislineis contentum angulo maiorem ha-
bebunt;

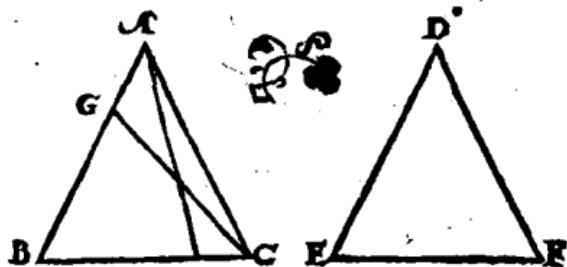

20 EVCLID. ELEMENT. GEOM.

Theorema 17. Propositio 26.

Si duo triangula duos angulos duobus angulis æquales habuerint, vtrunque vtrique; vnumque latus vni lateri æquale, siue quod æqualibus adiacet angulis, seu quod vni æqualium angulorum subtenditur: & reliqua latera

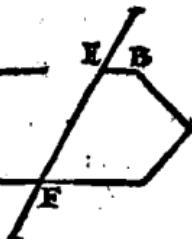
reli-
quis la-
teribus
æqua-
lia v-
truncq;
vtriq;

& reliquum angulum reliquo angulo æqualem habebunt.

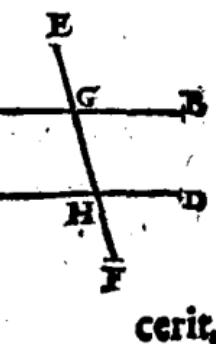
Theorema 18. Pro-
positio 27.

Si in duas rectas lineas re-
cta incidens linea alterna-
tim angulos æquales inter-
se fecerit: parallelæ erunt
inter se illæ rectæ lineæ

Theorema 19. Pro-
positio 28.

Si in duas rectas lineas
recta incidens linea, ex-
ternum angulum inter-
no, & oppositè, & ad eas-
dem partes, æqualem fe-

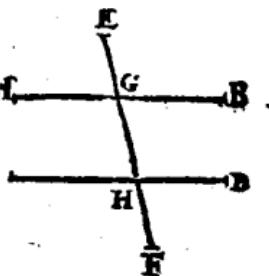

cerit,

erit, aut internos, & ad easdem partes duobus rectis æquales: parallelæ erunt inter se ipsæ rectæ lineæ.

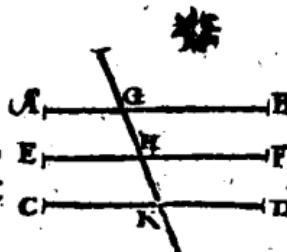
Theorema 20. Pro-
positio 29.

In parallelas rectas lineas recta incidens linea: & alternam angulos inter se æquales efficit, & extennum interno & opposito, & ad easdem partes æqualem, & internos & ad easdem partes duobus rectis æquales facit.

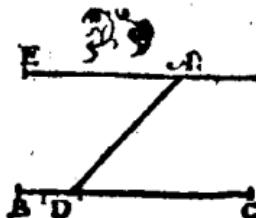
Theorema 21. Pro-
positio 30.

Quæ eidem rectæ lineæ, parallelæ, & inter se sunt parallelæ.

Problema 10. Pro-
positio 31.

A dato puncto datæ rectæ lineæ parallelam rectam lineam ducere.

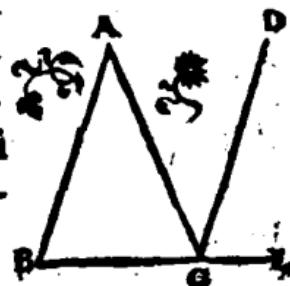
Theorema 22. Proposi-
tio 31.

Cuiuscunque trianguli uno latere alterius

B 3 pro-

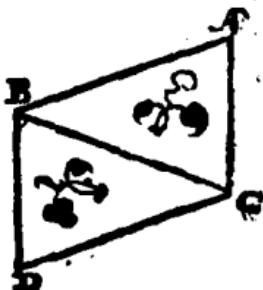
22. EVCLID. ELEMEN. GEOM.

productio:externus angelus duobus internis & oppositis est æqualis. Et trianguli tres interni anguli duobus sunt rectis æquales.

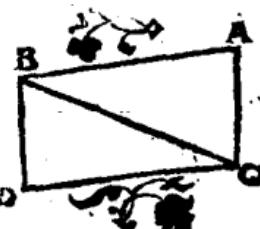
Theorema 23. Propositio 33.

Rectæ lineæ quæ æquales & parallelas lineas ad partes easdem coniungunt, & ipse æquales & parallelas sunt.

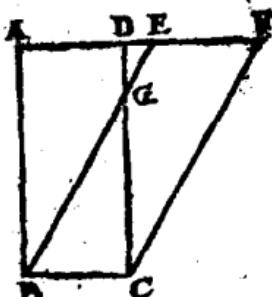
Theorema 24. Propositio 34.

Parallelogrammorum spatiorum æqualia sunt inter se, quæ ex aduerso, & latera, & anguli: atque illabifariam secat diameter.

Theorema 25. Propositio 35.

Parallelogramma super eadem basi, & in eisdem parallelis constituta inter se sunt æqualia.

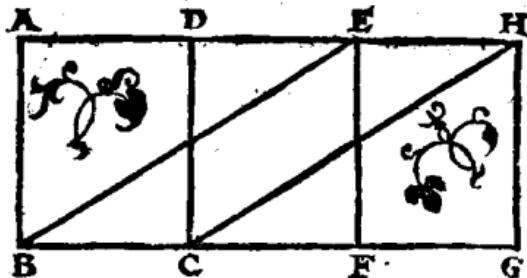

Theor-

Theorema 26. Propositio 36.

Parallelogramma super æqualibus basibus,
in eis-

dépa-
ralle-
lis cō-
stitu-
ta in-
ter se

sunt æqualia.

Theorema 27. Pro-
positio 37.

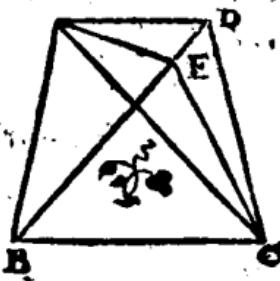
Triangula super eadem
basi cōstituta, & in eis-
dem parallelis, inter se
sunt æqualia.

Theorema 28. Propo-
sitio 38.

Triangula super æquali-
bus basibus constituta, &
in eisdem parallelis, in-
ter se sunt æqualia.

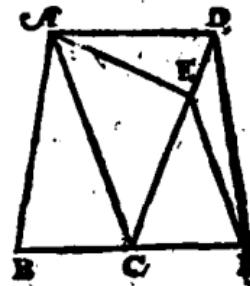
Theorema 29. Pro-
positio 39.

Triangula æqualia super
eadem basi, & ad eas-
dem partes constituta:
& in eisdem sunt paral-
lela.

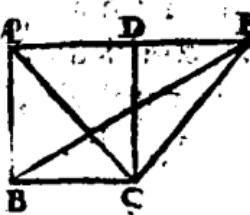
Theorema 30. Propo-
sitio 40.

Triangula æqualia super
æqualibus basibus, & ad
eisdem partes constitu-
ta, & in eisdem sunt pa-
rallelis.

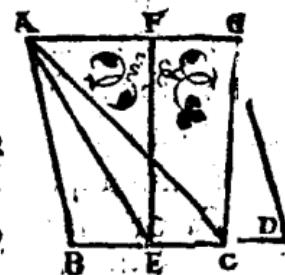
Theorema 31. Propo-
sitio 41.

Si parallelogrammum cum triangulo can-
dem basin habuerit, in
eisdemque fuerit paral-
lelis, duplum erit paral-
lelogrammum ipsius tri-
anguli.

Problema II. Pro-
positio 42.

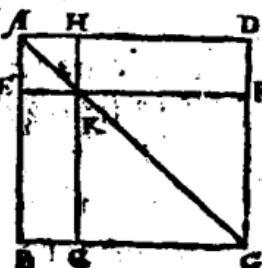
Dato triangulo æquale
parallelogrammum co-
stituere in dato angulo
rectilineo.

Theorema 32. Propo-
sitio 34.

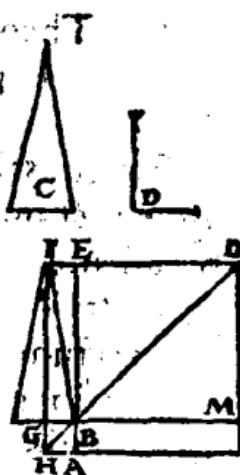
In omni parallelo grammo, complementsa
corum,

orum, que circa diametrum sunt, parallelogramorum, inter se sunt et qualia.

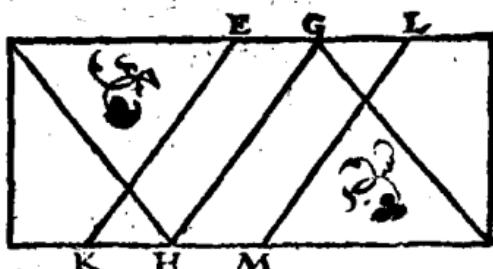
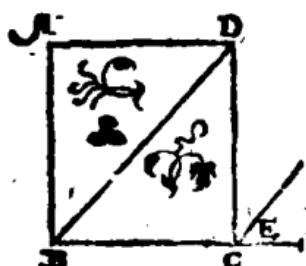
Problema 12. Propositiō 44.

Ad datam rectam liniam, dato, triangulo, aequale parallelogrammum applicare, in dato angulo rectilineo.

Problema 13. Propositiō 45.

Dato rectilineo, aequale parallelogrammū constituerē in dato angulo rectilineo.

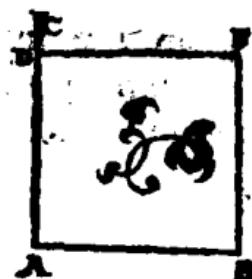

B ,

Pro-

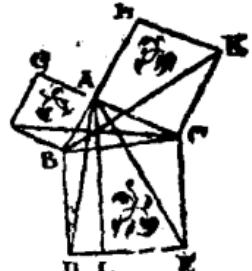
Problema 14. Propositio 46.

A data recta linea quadratum describere.

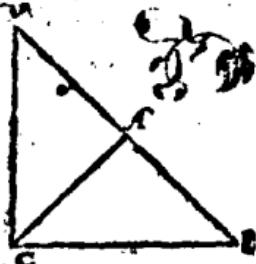
Theorema 33. Propositio 47.

In rectangulis triangulis, quadratum, quod à latere rectum angulum subtendente describitur, æquale est eis, quæ à lateribus rectum argulum continentibus describuntur, quadratis.

Theorema 34. Propositio 48.

Si quadratum, quod ab uno laterum trianguli describitur, æquale fit eis, qui à reliquis trianguli lateribus describuntur, quadratis; angulus comprehensus sub reliquis duobus trianguli lateribus, rectus est.

FINIS ELEMENTI I.

27

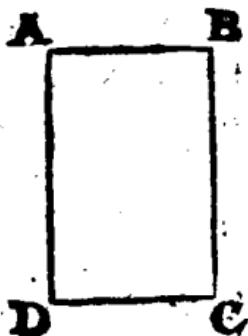
EVCLIDIS

ELEMENTVM

SECUNDVM.

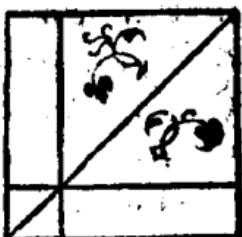
DEFINITIONES

Omne parallelogramnum rectangulum cōtineri dicitur sub rectis duabus lineis, quæ rectum comprehendunt angulum.

2,

In omni parallelogrammo spatio, vnum quodlibet eorum, quæ circa diametrum illius sunt, parallelogrammorum, cum duobus complementis, Gnomon vocatur.

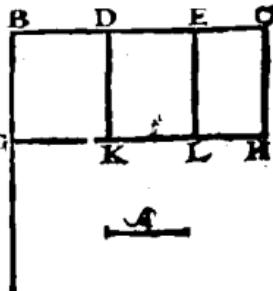

Theorema I. Propositio I.

Si fuerint duas rectas lineas, seceturq; ipsarum altera in quocunque segmenta rectangulum comp-

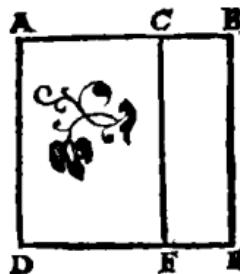
EVCLID. ELEMEN. GEOM.

comprehensum sub illis
duabus rectis lineis, æ-
quale est eis quæ sub in-
secta & quo libet segmē-
torum comprehendun-
tur, rectangulis.

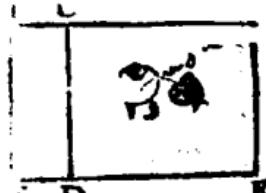
Theorema 2. Propo- sitio 2.

Si recta linea secta sit vt-
cunque: rectangula, quæ
sub tota, & quolibet seg-
mentorum compræhen-
duntur, æqualia sunt ei,
quod à toto sit, quadrato.

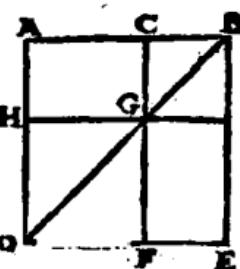
Theorema 3. Propositio. 3.

Si recta linea secta sit vt cunque rectangu-
lum sub tota, & uno segmentorum compre-
hensum, æquale est illi,
quod sub segmentis com-
prehenditur rectangulo,
& illi, quod à p̄dicto
segmēto describitur, qua-
drato.

Theorema 4. Pro- positio 4.

Si recta linea secta sit vt-
cunque quadratum, quod
à toto describitur, æquale
est & illis, quæ à segmen-

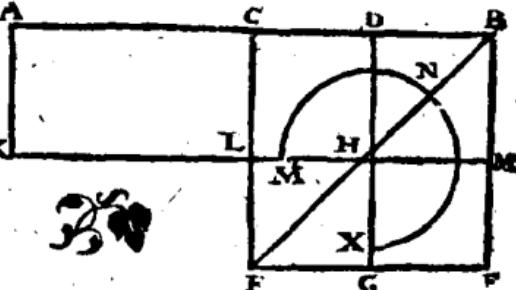
tis

describuntur, quadratis; & ei quod bis sub segmentis comprehenditur, rectangu lo.

Theorema 5. Propositio 5.

Si recta linea secetur in æqualia, & non æ qualia: rectangulum sub inæqualibus seg mentis to-

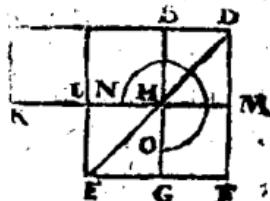
tius com prehen sum, vnâ cù quadra to, quod ab inter.

media sectionum, æquale est ei, quod à di midia describitur, quadrato.

Theorema 6. Propositio 6.

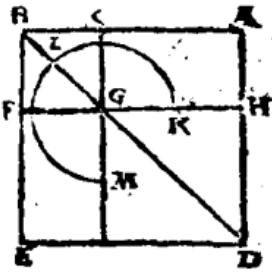
Si recta linea bifariam secetur, & illi recta quædam linea in rectum adiiciatur: rectan gulum comprehensum sub tota cum adie cta, & adiecta, vnâ cum quadrato à dimidio, æ quale est quadrato à li nea, quæ tum ex dimidia tum ex adiecta com ponitur, tanquam ab v na, descripto.

Theorema 7. Propositio 7.

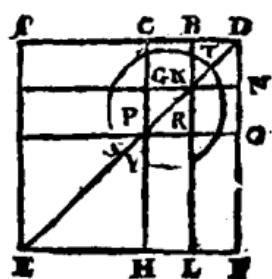
Si recta linea secetur vt cunque; quod à tota, quod-

quodque ab uno segmentorum, viraq; simul quadrata, æqualia sunt & illi, quod bis sub tota, & dicto segmento comprehenditur, rectâgulo; & illi quod à reliquo segmento fit, quadrato.

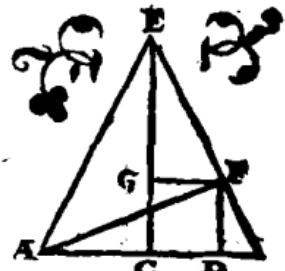
Theorema 8. Propositio 8.

Si recta linea secetur vicinque; rectangulum quater comprehendens sub tota, & uno segmentorum, cum eo, quod à reliquo segmento fit, quadrato, æquale est ei, quod à tota, & dicto segmento, tanquam ab una linea describitur, quadrato.

Theorema 9. Propositio 9.

Si recta linea secetur in æqualia & non æqualia: quadrata, quæ ab inæqualibus totius segmentis fiunt, simul duplia sunt, & eius, quod à dimid'a, & eius, quod ab intermedia sectionum fit, quadratorum.

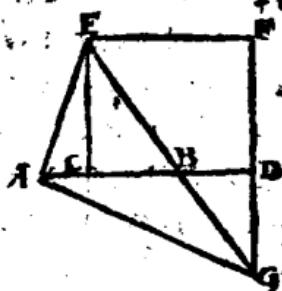

Theorema 10. Propositio 10.

Si recta linea secetur bifariâ, adiiciatur autem pars

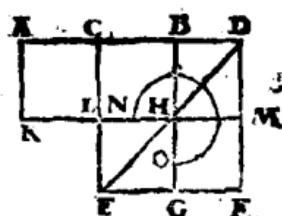
L I B E R . L L .

ti in rectū quāpiam recta linea: quod à tota cum adiuncta, & quod ab adiuncta, vtraque simul quadrata; duplices sunt, & eius, quod à dimidia, & eius, quod à composita ex dimidia & adiuncta, tanquam ab una, descriptum sit, quadratorum.

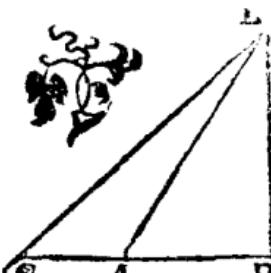
Problema 1. Propositio 11.

Datam rectam lineā secare, ut comprehensum sub tota, & altero segmentorum rectangulum, æquale sit ei, quod à reliquo segmento fit, quadrato.

Theorema II. Propositio 12.

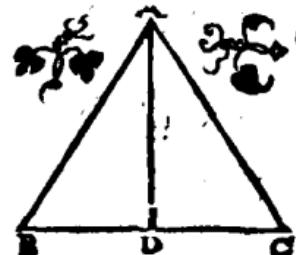
In amblygonijs triangulis, quadratum, quod fit à latere angulum obtusum subtendente, maius est quadratis, quæ fiunt à lateribus obtusum angulum comprehendentibus; rectangulo bis comprehenso, & ab uno latere, quæ sunt circa obtusum angulum, in quod cù protractum fuerit, cadit perpendicularis, & ab assumptione exterijs lineas sub perpendiculari prope angulum obtusum.

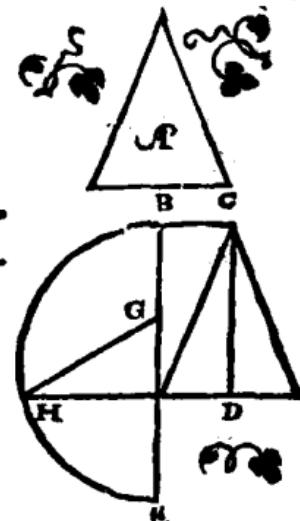
Theo-

Theorema 12. Propositio 28.

In oxygonijs triangulis, quadratum à laterè angulum acutum subtendente, minus est quadratis, quæ sunt à lateribus acutum angulum comprehendentibus; rectangulo bis comprehenso; & uno laterum, quæ sunt circa acutum angulum, in quod perpendicularis cadit, & ab assumpta interioris linea sub perpendiculari prope acutum angulum.

Problema 2. Pro-
positio 14.

Dato rectilineo æquale quadratum constituere.

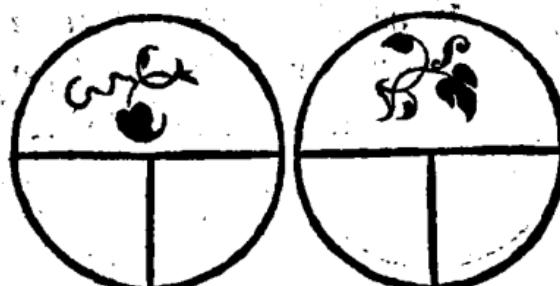
FINIS ELEMENTI II.

EVCL.

EVCLIDIS ELEMENTVM TERTIVM. DEFINITIONES.

1.

Aequales circuli sunt : quorum diametri
sunt aequales ;
vel quorum
que ex
centris,
recte
lineae sunt aequales.

2.

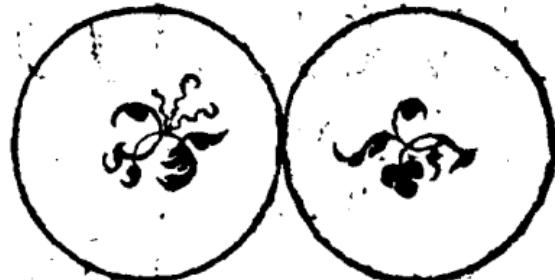
Recta linea circulum tan-
gere dicitur , que cum
circulum tangat; si pro-
ducatur , circulum non
secat.

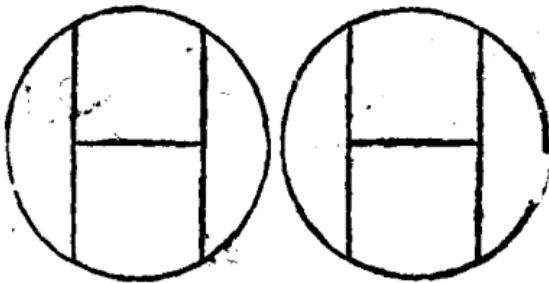
C

3. Circ.

3.
Circuli
se se mu-
tuò tan-
gere di-
cuntur:
qui se se
mutuò tangentes, se se mutuò non secant.

4.
In circulo æqualiter distare à centro rectæ
lineæ dicuntur, cùm perpendiculares, quæ
à centro in ipsis ducuntur, sunt æquales. Læ-
gius au-
tem ab-
esse illa
dicitur,
in quā
maior
perpen-
dicularis cadit.

5.
Segmentum circuli est fi-
gura, quæ sub recta linea,
& circuli peripheria com-
prehenditur.

6.

Segmenti autem angulus est, qui sub recta
linea

LIBER III.

linea, & circuli peripheria comprehenduntur.

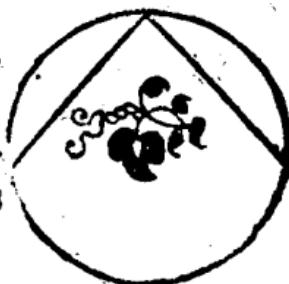
7.

In segmento autem angulus est, cum in segmenti peripheria sumptum fuerit quodcumque punctum, & ab illo in terminos rectas eius lineas quae segmenti basis est, adiunctae fuerint, rectas lineas: is, inquam, angulus ab adiunctis illis lineis comprehensus.

8.

Cum vero comprehendorum angulum rectas lineas aliquam assumant peripheriam, illi angulus insisteret dicitur.

9.

Sector autem circuli est, cum ad ipsius circuli centrum constitutus fuerit angulus, comprehensa nimirum figura, & a rectis lineis angulum continentibus, & a peripheria ab illis assumpta.

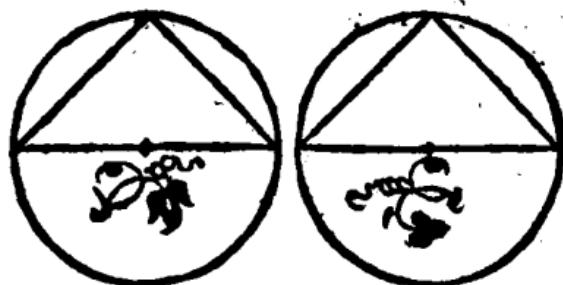
10.

Similia circuli segmenta sunt, quae angulos capiunt

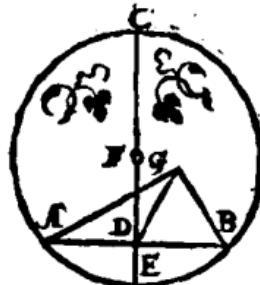
C 2

capiunt

36. EVCLID. ELEMEN. GEOM.
 capiunt
 aequales
 aut in
 quibus
 anguli
 inter se
 sunt a-
 quales.

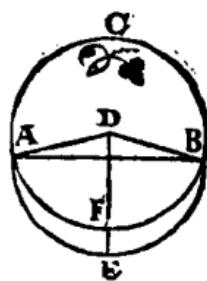

Problema 1. Pro-
positio 1.
Dati circuli centrum re-
perire.

Theorema 1. Propo-
sitio 2.

Si in circuli peripheria duo
 quælibet puncta accepta fue-
 rint; recta linea, quæ ad ipsa
 puncta adiungitur, intra cir-
 culum cadet.

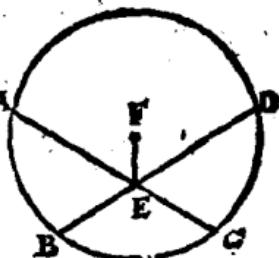
Theorema 2. Propositio. 3.
Si in circulo recta quædam linea per cen-
trum extensa quandam
non per centrum exten-
sam bifariam secet: & ad
angulos rectos ipsam se-
cabit: Et si ad angulos re-
ctos eam secet, bifariam
quoque eam secabit.

Theor

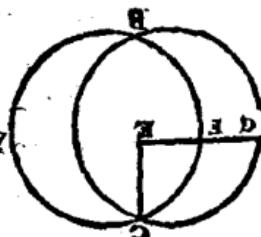
Theorema 3. Pro-
positio 4.

Si in circulo duas rectas li-
nes se se mutuò secant, nō
per centrum extensæ; se se
mutuò bifariam non se-
cabunt.

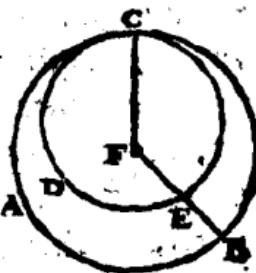
Theorema 4. Pro-
positio 5.

Si duo circuli se se mutuò
secant; non erit illorum
idem centrum.

Theorema 5. Pro-
positio 6.

Si duo circuli se se mu-
tuò interius tangent, eo-
rum non erit idem cen-
trum.

Theorema 6. Propositio 7.

Si in diametro circuli quodpiam sumatur
punctum, quod circuli centrum non sit, ab
eoq; punctione in circulum
quædam rectas lineæ ca-
dant; maxima quidem
erit ea in qua centrū; mi-
nima verò reliqua; alia-
rum verò propinquior
illi, quæ per centrum du-

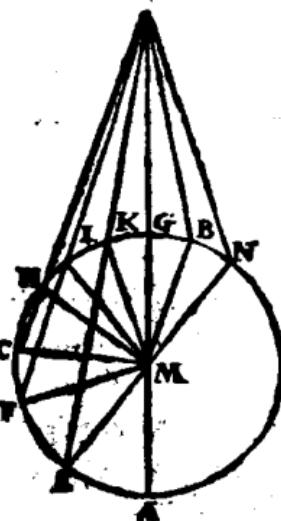

citur, remoto re semper maior est. Dux autem solū rectæ lineæ æquales ab eodem puncto in circulum cadunt, ad utrasque partes minimæ, vel maximæ.

Theorema 7. Propositio 8.

Si extra circulum sumatur punctum quodpiam, ab eoque puncto ad circulum deducantur rectæ quædam lineæ, quarum una quidem per centrum protendatur, reliquæ verò ut libet in causam peripheriam cadentium rectarum linearum minima quidem est illa, quæ per centrum ducitur: aliarum autem propinquior ei, quæ per centrum transfit, remoto re semper maior est: in conuexam verò peripheriam cadentium rectarum linearum minima quidem est illa, quæ inter punctum, & diametrum interpolatur: aliarum autem, ea, quæ propinquior est minimæ, remoto re semper minor est. Dux autem ratiū rectæ lineæ æquales ab eo puncto in ipsum circulum cadunt, ad utrasque partes minimæ, vel maximæ.

Theo-

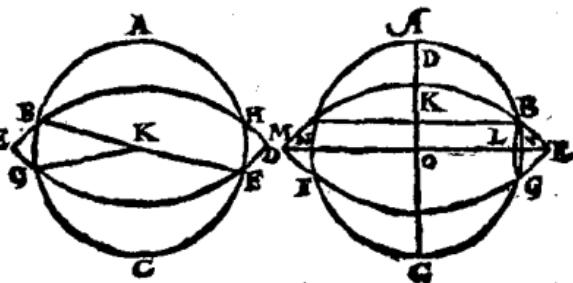

Theorema 8. Propositio 9.

Si in circulo acceptum fuerit punctum aliquod, & ab eo punto ad circulum cadant plures, quam duar, recte linea linea neque aequalis; acceptum punctum centrum est ipsius circuli.

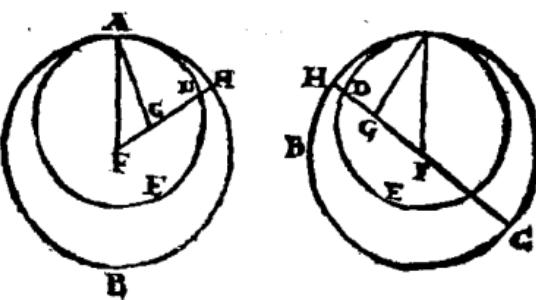
Theorema 9. Propositio 10.

Circulus circulum in pluribus, quam duobus punctis non secat.

Theorema 10. Propositio 11.

Si duo circuli se se in tuis contingat, atque accepto-

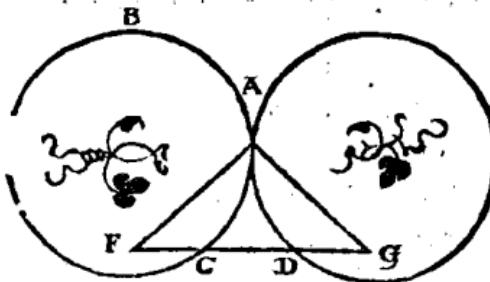

40 EVCLID. ELEMENTS GEOM.

fuerint eorum centra; ad eorum centra adiuncta recta linea, & producta, in contactum circulorum cadet.

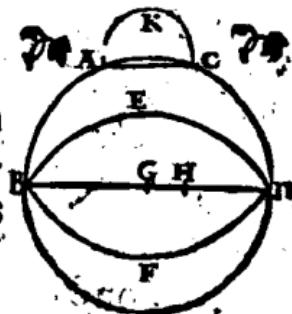
Theorema 11. Propositio 12.

Si duo circuli se se extierius contingant, linea recta, quæ ad centra eorum adiungi tur, per contactum illum trasibit.

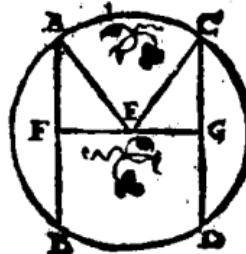
Theorema 12. Propositio 13.

Circulum circulum non tangit in pluribus punctis, quam uno, siue intus siue extra tangat.

Theorema 13. Propositio 14.

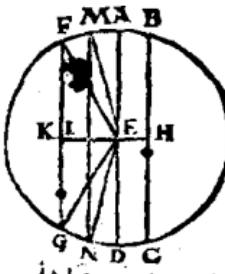
In circulo æquales rectæ lineæ æqualiter distant à centro. Et quæ æqualiter distant à centro, æquales sunt inter se.

Theo-

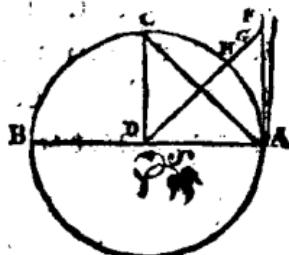
Theorema 14. Pro-
positio 15.

In circulo maxima quidem linea est diameter: aliarum autem propinquior centro, remotore semper maior.

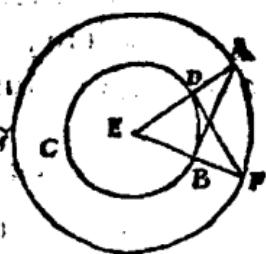
Theorema 15. Propositio 16.

Quæ ab extremitate diametri cuiusque circuli ad angulos rectos ducitur, extra ipsum circulum cadet; & in locum inter ipsam rectam lineam, & peripheriam comprehensum, altera recta linea non cadet. Et semicirculi quidem angulus quovis angulo acuto rectilineo maior est, re' iquus autem minor.

Problema 12. Pro-
positio 17.

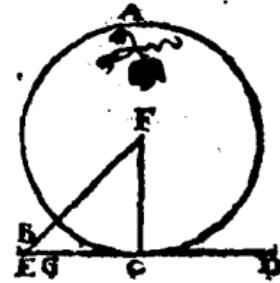
A dato punto rectam linneam ducere, que datum tangat circulum.

Theorema 16. Propo-
sitio 18.

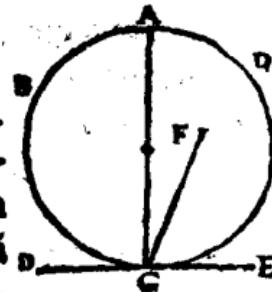
Si circulum tangat recta quæpiam linea, à centro

centro autem ad contactum adiungatur recta quædam linea: quæ adiuncta fuerit, ad ipsam co tangentem, perpendicularis erit.

Theorema 17. Propositione 19.

Si circulum tetigerit recta quæpiam linea, à contactu autem recta linea ad angulos rectos ipsi tangentis excitetur; inexcitata erit centrum circuli.

Theorema 18. Propositione 20.

In circulo, angulus ad centrum duplex est anguli ad peripheriam, cù fuerit eadem peripheria basis angulorum.

Theorema 19. Propositione 21.

In circulo, qui in eodem segmento sunt, anguli, sunt inter se æquales.

Theor-

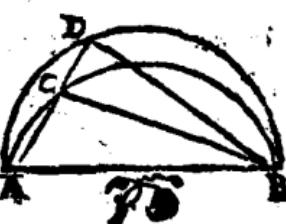
Theorema 20. Pro-
positio 22.

Quadrilaterorum in cir-
culis descriptorum angu-
li, qui ex aduerso, duob.
rectis sunt æquales.

Theorema 21. Pro-
positio 23.

Super eadem recta linea
duo segmenta circulorū
similia, & inæqualia non
constituentur ad eisdem
partes.

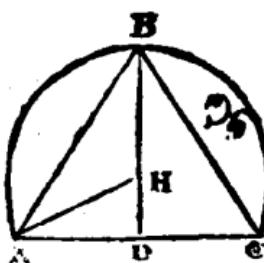
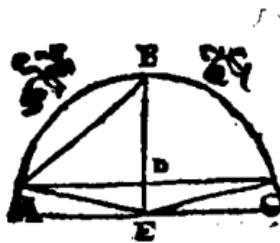

Super
æquali-
bus re-
ctis li-
neis, si-
milia
circulo
rum segmenta, sunt inter se æqualia,

Problema 3. Propo-
sitio 25.

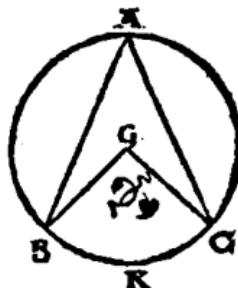
Circuli segmento dato, describere circulum,
cuius

44 EVCLID. ELEMENTA. GEOM.
cuius est segmentum.

Theorema 23. Propositio 26.

In æqualibus circulis, æquales anguli æqualibus peripheriis insistunt, siue ad centra, siue ad peripherias constituti, insistant.

Theorema 24. Propositio 27.

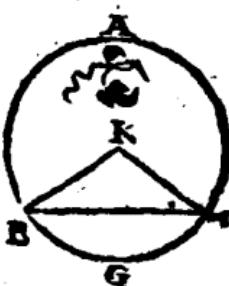
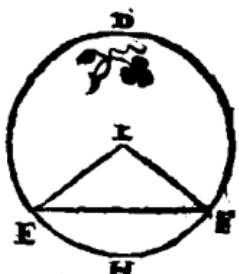
In æqualibus circulis, anguli, qui æqualibus peripherijs insistunt, sunt inter se æquales, siue ad centra, siue ad peripherias constituti, insistant.

Theo-

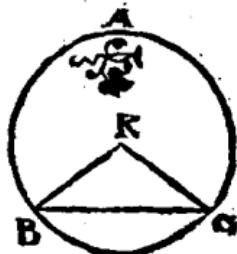
Theorema 25. Propo-
sitio 28.

In æqualibus circulis, æquales rectæ lineæ;
 æquales
 periphe-
 rias au-
 ferunt;
 maiore
 quidé
 maiori,
 minorem autem minori.

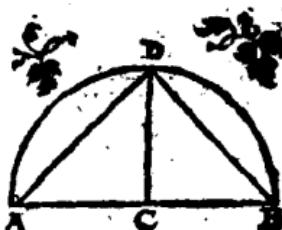

Theorema 26. Propositio 29.

In æqua-
 libus
 circulis
 æquales
 periphe-
 rias, æ-
 quales
 rectæ lineæ subtendunt;

Problema 4. Pro-
positio 30.

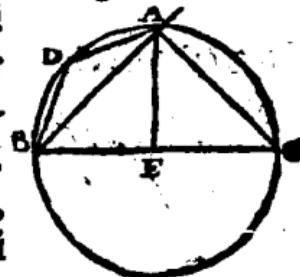
Datam peripheriam bi-
 fariam secare.

Theorema 27. Propo-
ositio 31.

In circulo angulus, qui in semicirculo, re-
 gulus.

46. EVCLID. ELEMENT. GEOM.

*C*ūs est: qui autem in maiore segmento, mi-
nor recto: qui verò in mi-
nore segmento, maior
est recto. Et insuper an-
gulus maiotis segmenti,
recto quidem maior est,
minoris autem segmenti
angulus, minor est recto.

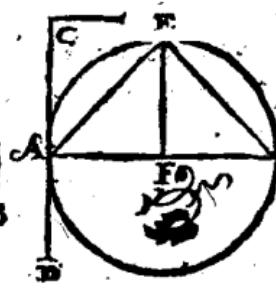
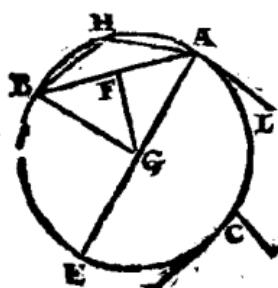
Theorema 28. Propositio 32.

Si circulum tetigerit aliqua recta linea, à
contactu autē produca-
tur quedam recta linea
circulum secans: anguli,
quos ad contingentem
facit, equeles sunt ijs, qui
in alternis circuli segmē-
tis consistant, angulis.

Problema 5. Propositio 33.

Super data recta linea describere segmentum
circuli, quod capiat angulum equelem dato
angulo rectilineo.

Pro-

Problema 6. Pro-
positio 34.

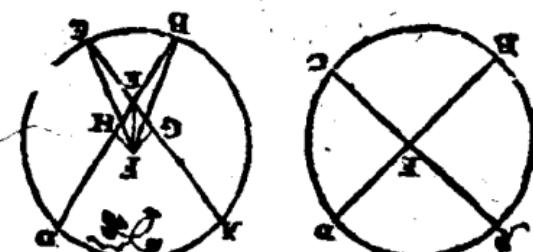
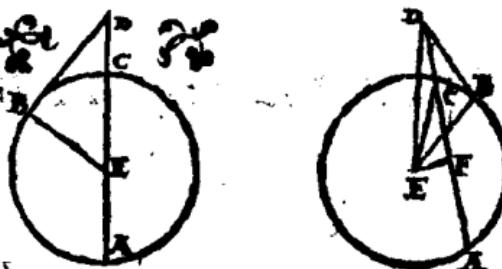
A dato circulo segmen-
tum abscindere, capiens
angulum aequalem dato
angulo rectilineo.

Theorema 29. Propositio 35.

Si in circulo duas rectas lineas sece mutuè
secuerint; rectangulum comprehensum sub
segmentis vni, aequale
est ei, quod
sub seg-
mentis
alterius comprehenditur, rectangulo.

Theorema 30. Propositio 36.

Si ex-
tra cir-
culu-
sum-
tar pū
etū ali-
quod,
ab eo que in circulū cadant dues rectas linea;
quarum altera quidem circulū fecer, altera
verè

48 EVCLID. ELEMENT. GEOM.
verò tangat: quod sub tota secante, & exte-
rius inter punctum & conuexam peripher-
iam assumpta comprehenditur, rectangu-
lum; æquale erit ei, quod à tangente descri-
bitur, quadrato.

Theorema 31. Propo-
sitio 37.

Si extra circulum sumatur punctum ali-
quod ab eoque punto in circulum cadant
duæ rectæ lineæ, quarum altera circulum
secet, altera in eum incidat; sit autem, quod
sub tota secante, & exte-
rius inter punctum , &
conuexam peripheriam
assumpta, comprehendi-
tur, rectangulum, æqua-
le ei, quod ab incidente
describitur, quadrato; in-
cidens ipsa circulum tangent.

FINIS ELEMENTI III.

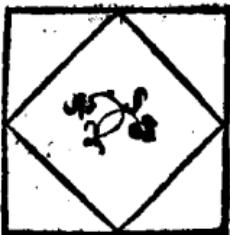
EVCLID.

49

EVCLIDIS ELEMENTVM QVARTVM. DEFINITIONES.

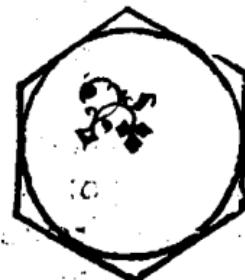
1.

Figura rectilinea in figura rectilinea inscribi dicitur, cum singuli eius figure, quæ inscribitur, anguli, singula latera eius, in qua inscribitur, tangunt.

2.

Similiter & figura circum figuram describi dicitur, quum singula eius, quæ circumscriptur, latera singulos eius figura angulos tetigerint, circum quam illa describitur.

3.

Figura rectilinea in circulo inscribi dicitur, quum singuli eius figuræ, quæ inscribitur,

D angu-

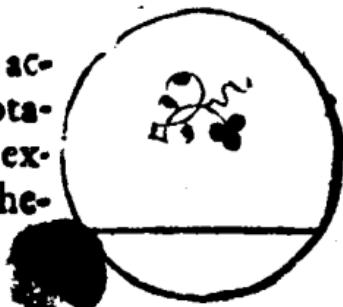
50 EVCLID. ELEMENTA. GEOM.
anguli tetigerint circuli peripheriam.

4.
Figura verò **rectilinea** circa circulum describi dicitur, quā singula latera eius, quæ circum scribitur, circuli peripheriam tangunt.

5.
Similiter & circulus in **figura rectilinea** inscribi dicitur, quā circuli peripheria singula latera tangit eius figuræ, cui inscribitur.

6.
Circulus autem **circum** figuræ describi dicitur, quum circuli peripheria singulos tangit eius figuræ, quam circumscribit, angulos.

7.
Recta linea in circulo accommodari, seu coaptari dicitur, quā eius extrema in circuli peripheria fuerint.

Problema I. Propositio I.

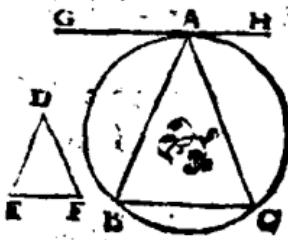
In dato circulo, rectam lineam accommodare et qualem datæ rectæ lineæ, quæ circuli diametro non sit maior.

Pro

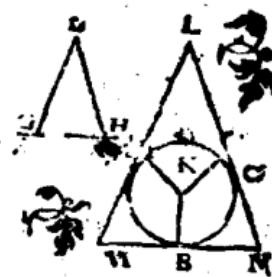
Problema 2. Propositio 2.

In dato circulo, triangulum describere, dato triangulo æquiangulum.

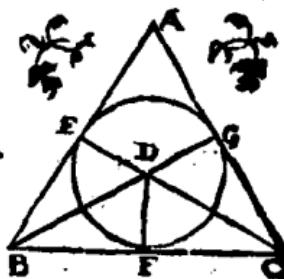
Problema 3. Propositio 3.

Circa datum circulum triangulum describere, dato triangulo æquian-

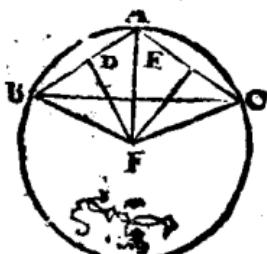
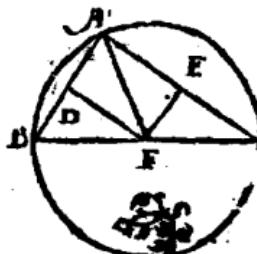

Problema 4. Propositio 4.

In dato triangulo circulum inscribere.

Problema 5. Propositio 5.
Circa datum triangulum, circulum describere.

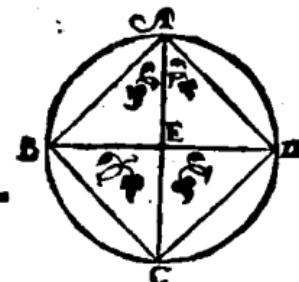

D.

Pro.

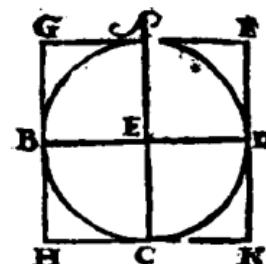
**Problema 6. Propo-
sitio 6.**

In dato circulo quadra-
tum describere.

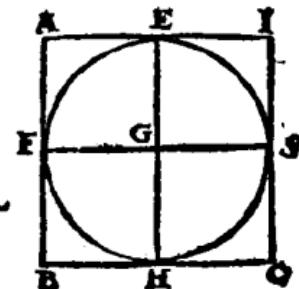
**Problema 7. Pro-
positio 7.**

Circa datum circulum,
quadratum describere.

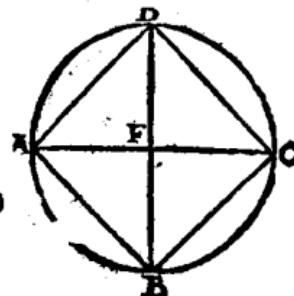
**Problema 8. Pro-
positio 8.**

In dato quadrato circu-
lum inscribere.

**Problema 9. Pro-
positio 9.**

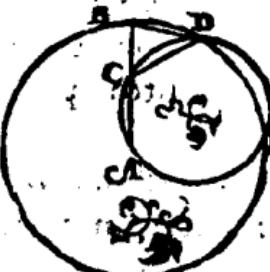
Circa datum quadratū,
circulum describere.

Pro-

Problema 10. Propositiō 10.

Isoisceles triangulum cōstituere; quod habeat vtrunque eorum, qui ad basim sunt, angulorum, duplum reliqui.

Problema 11. Propositiō 11.

In dato circulo, pentagonū æquilaterum, & æquianulum inscribere.

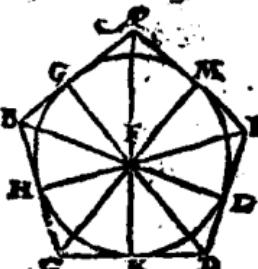
Problema 12. Propositiō 12.

Circa datum circulum, pentagonum, æquilaterum & æquianulum describere.

Problema 13. Propositiō 13.

In dato pentagono æquilatero, & æquianulo circulum inscribere.

34 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

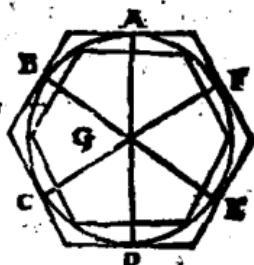
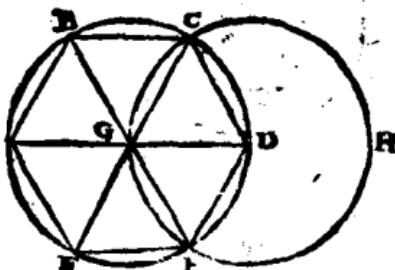
Problema 14. Propositio 14.

Circa datum pentagonum & equilaterum, circulum describere.

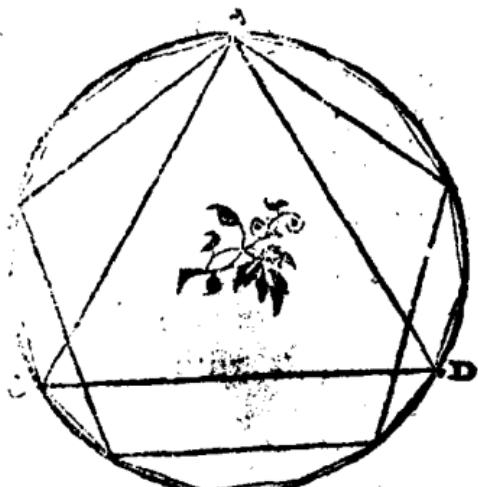
Problema 15. Propositio 15.

In dato circulo hexagonum & equilaterum, & equiangulum inscribere.

Problema 16. Propositio 16.

In dato circulo quinque decagonum & equilaterum, & equiangulum describere.

FINIS ELEMENTI IV.

**EVCLIDIS
ELEMENTVM
QVINTVM.
DEFINITIONES.**

1.

Magnitudo est magnitudo magnitudinis minorem a maioris, quum minor metitur majoris.

2.

Multiplex autem est maior minoris, cùm minor metitur maiorem.

3.

Proportio, est diarum magnitudinum eiusdem generis mutua quedam secundum quantitatem habitudo.

4.

Proportionalitas vero est proportionum similando.

5.

Propositionem habere inter se magnitudines dicuntur, quæ possunt multiplicatae sese mutuo superare.

6.

In eadē proportionē magnitudines dicūtut esse, prima ad secundam, & tertia ad quartam, eam primæ & tertiaræ æquè multiplicia, à secundas & quartas æquè multiplicibus,

D 4   qua-

56. EVCLID. ELEMENTA GEOM.

qualisunque sit haec multiplicatio, utrumque ab utroque; vel una deficit, vel una aequalia sunt, vel una excedunt, si calumpantur, quae inter se respondent.

7.

Eandem autem proportionem habentes magnitudines, proportionales vocentur.

8.

Cum vero aequè multiplicium, multiplex primæ magnitudinis excederit multiplicitatem secundæ; at multiplex tertia non excederit multiplicem quartæ: tunc prima ad secundam, maiorem proportionem habere dicuntur, quam tertia ad quartam.

9.

Propotionalitas autem in tribus terminis paucissimis consistit.

10.

Cum autem tres magnitudines proportionales, fuerint, prima ad tertiam, duplicatam proportionem habere dicitur eius, quam habet ad secundam. At cum quatuor magnitudines proportionales fuerint, prima ad quartam, triplicare proportionem habere dicitur eius, quam habet ad secundam: & semper deinceps, uno amplius, quamdiu proportio extiterit.

11.

Homologæ, seu similes proportione magnitudines dicuntur, antecedentes quidem ante-

antecedentibus, consequentes vero consequentibus.

12.

Altera proportio, est sumptio antecedentis ad antecedentem, & consequentis ad consequentem.

13.

Inuersa proportio, est sumptio consequentis, ceu antecedentis, ad antecedentem, velut ad ipsam consequentem.

14.

Compositio proportionis, est sumptio antecedentis cum consequente, ceu unius ad ipsam consequentem.

15.

Divisio proportionis, est sumptio excessus, quo consequentem superat antecedens, ad ipsam consequentem.

16.

Conuersio proportionis, est sumptio antecedentis ad excessum, quo superat antecedens ipsam consequentem.

17.

Ex æqualitate proportio est, si plures dubius sint magnitudines, & his aliæ multitudine pares, quæ binæ sumantur, & in eadem proportione: quum ut in primis magnitudinibus prima ad ultimam, sic & in secundis magnitudinibus prima ad ultimam sese habuerit.

Vel aliter, sumptio extremorum per subductionem mediorum.

18.

Ordinata proportio est, cum fuerit, quemadmodum antecedens ad consequentem, ita antecedens ad consequentem: fuerit etiam ut consequens ad aliud quidpiam, ita consequens ad aliud quidpiam.

19.

Perrurbata autem proportio est, cum tribus partibus magnitudinibus, & alijs quae sint his multitudine pares, ut in primis quidem magnitudinibus se habet antecedens ad consequentem, ita in secundis magnitudinibus antecedens ad consequentem: ut autem aliud quidpiam sic in secundis magnitudinibus aliud quidpiam ad antecedentem.

Theorema i. Propositio i.

Si sint quotcunq; magnitudines, & quotcunque magnitudinum æ qualium numero, singulæ singulærum, æquè multiplices; quamvis multiplex est vnius vna magnitudo, tam multipleces erunt& omnes omnium.

Theo-

Theorem 2. Propositio 2.

Si prima secundæ æquè fuerit multiplex, atque tertia quartæ; fuerit autem & quinta secundæ æquè multiplex, atque sexta quartæ: erit & composita prima cū quinta, secundæ æquè multiplex; atq; tertia cum sexta, quartæ.

Theorema 3. Pro-

positio 3.

Si sit prima secundæ æquè multiplex, atque tertia quartæ; sumantur autem æquè multiplices primæ, & tertiaræ; erit & ex aequo, sumptarum utraque vtri. usque æquè multiplex; altera quidem secundæ, altera autem quartæ.

Theorema 4. Propositio 4.

Si prima ad secundā, eandem & fuerit proportionē, & tertia ad quartam: etiam æquè multiplices primæ & tertiaræ, ad æquè multiplices secundæ & quartæ, iuxta quamvis multiplicationē, ean-

KEABGAL

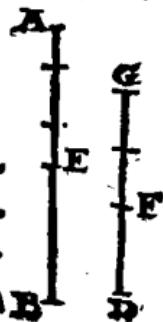
dem

60 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
dēm habebunt prōpositionem; si, prout in-
ter se respondent, ita sumptæ fuerint.

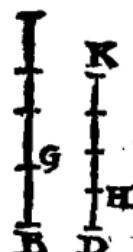
Theorema 5. Propo-
sitio 5.

Si magnitudo magnitudinis æ-
què fuerit multiplex, atque ab-
lata ablatæ: etiam reliqua reli-
quæ ita multiplex erit, ut tota
totius.

Theorema 6. Pro-
positio 6.

Si duæ magnitudines, duarum
magnitudinum sint æquæ multi-
plex, & detractæ quædam sint
earundem æquæ multiplices: &
reliquæ eisdem aut æquales sunt, aut æquæ
ipsarum multiplices.

Theorema 7. Pro-
positio 7.

Aequales ad eandem, eadem ha-
bent rationem: & eadem ad æ-
quales.

Theorema 8. Propo-
sitio 8.

Inæqualium magnitudinum maior ad ean-
dem

dem, maiorem proportionem habet: quam minor: & eadem ad minorum, maiorem proportionem habet, quam ad maiorem.

Theorema 9. Propositio 9.

Quæ ad eandem, eandem habent proportionem, æquales sunt inter se: & ad quas eadæ, eandem habet proportionem, & quoque sunt inter se æquales.

Theorema 10. Propositio 10.

Ad eandem magnitudinem proportionem habentium, quæ maiorem proportionem habet, illa maior est, ad quam autem eadem maiorem proportionem habet, illa minor est.

Theorema 11. Propositio 11.

Quæ eidem sunt eadem proportiones, & inter se sunt eadem.

Theo-

Theorema 12. Propositio. 12.

Si sint magnitudines quocunque proportionales; quemadmodum si habuerit una antecedentium ad unum consequentium; ita si habebunt omnes antecedentes ad omnes consequentes.

Theorema 13. Propositio 13.

Si prima ad secundam eandem habuerit proportionem, quam tertia ad quartam; tertia vero ad quartam maiorem proportionem habuerit, quam quarta ad sextam; prima quoque ad secundam maiorem proportionem habebit, quam quinta ad sextam.

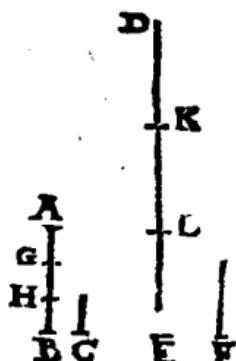
Theorema 14. Propositio 14.

Si prima ad secundam eandem habuerit proportionem, quam tertia ad quartam; prima vero quam tertia maior fuerit, erit & secunda maior quam quarta. Quia si si prima fuerit aequalis terciæ, A B C D erit

erit secunda æqualis quartæ: si vero minor,
& minor erit.

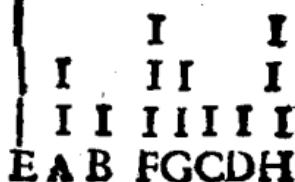
Theorema 15. Propo-
sitio 15.

Partes cum pariter mul-
tiplicibus in eadem sunt
proportione, si prout si-
bi mutuò respondent, i-
ta sumantur.

Theorema 16. Pro-
positio 16.

Si quatuor magnitudi-
nes proportionales fue-
rint, & vicissim propor-
tionales erunt.

Theorema 17. Pro-
positio 17.

Sic compositæ magnitudi-
nes proportionales fue-
rint, hæ quoq; divisæ pro-
portionales erunt.

Theo-

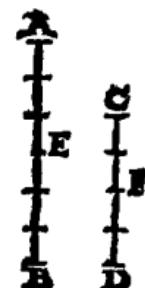
Theorema 18. Pro-
positio 18.

Si diuisæ magnitudines sint proportionales, hæ quoque compositæ proportionales erunt.

A	C
I	I
I	I
I E I F	
I	I G
B	D

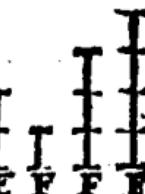
Theorema 19. Propo-
sitio 19.

Si quemadmodum totum ad totum, ita ablatum se habuerit ad ablatum: & reliquum ad reliquum, ut totum ad totum, se habebit.

Theorema 20. Propo-
sitio 20.

Si sint tres magnitudines, & aliæ ipsis æqua-
les numero, quæ binæ, & in eadem propor-
tione sumantur;

ex æquo autem prima quam ter-
tia maior fuerit; erit & quarta,
quam sexta, ma-
ior. Quod si prima tertiaz fuerit æqualis,
erit & quarta æqualis sextæ: si illa minor,
quoque minor erit.

Theo-

Theorema 21. Propositio 21.

Si sint tres magnitudines, & aliæ ipsis æquales numero, quæ binæ, & in eadem proportione sumantur, fueritque perturbata earum proportio: ex quo autem prima, quæ tertia, maior fu-
erit; erit & quarta, quam sexta, maior: quod si prima tertiae fuerit æqualis, erit & quarta æqualis sextæ: si illa minor, hæc quoque minor erit.

Theorema 22. Propo-
sitio 22.

Si sint quod-
unque mag-
nitudines, &
aliæ ipsis æ
quales nume-
ro, quæ binæ
in eadē pro-
portionē su-
manter: & ex
æquilitate in eadem proportionē erunt.

Theorema 23. Propositio 23.

Si sint tres magnitudines, aliæque ipsis æqua-
les

66 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
 les numero,
 quæ binæ in ea
 dem proporti-
 one sumantur;
 fuerit autē per
 turbata earum
 proportio: Et-
 iam ex æquali-
 tate in eadem
 proportione e-
 runt.

Theorema 24. Propo-
 sitio 24.

Si prima ad secundam, eandem
 habuerit proportionem, quam
 tertia ad quartam; habuerit au-
 tem & quinta ad secundam, ean-
 dem proportionem, quam sex-
 ta ad quartam: Etiam composi-
 ta prima cum quinta, ad secun-
 dam eandem habebit proportionem, quam
 tertia cum sexta, ad quartam.

Theorema 25. Propo-
 sitio 25.

Si quatuor magnitudines
 proportionales fuerint; ma-
 xima, & minima reliquis du-
 abus maiores erunt.

Theo-

Theorema 26. Propositio 26.

Si prima ad secundam, maiorem habuerit proportionem, quam tertia ad quartam: habebit couertendo secunda ad primam, minorem proportionem, quam quarta ad tertiam.

Theorema 27. Propositio 27.

Si prima ad secundam, habuerit maiorem proportionem, quam tertia ad quartam: habebit quoq; vicissim prima ad tertiam, maiorem proportionem, quam secunda ad quartam.

Theorema 28. Propositio 28.

Si prima ad secundam habuerit maiorem proportionem, quam tertia ad quartam: habebit quoque composita prima cum secunda, ad secundam, maiorem proportionem, quam composita tertia cū quarta, ad quartam.

Theorema 29. Propositio 29.

Si composita prima cum secunda, ad secundam, maiorem habuerit proportionem quā

E 2 com-

composita tertia cum quarta, ad quartam: Habebit quoq; diuidando prima ad secundam, maiorem proportionem, quam ter- tia, ad quartam.

Theorema 30. Propositione 30.

Si composita prima cum secunda, ad secun-
dam habuerit maiorem proportionem,
quam composita tertia cum quarta, ad quar-
ta: Habebit quoq; per conuersiōnēm pro-
portionis, prima cum secunda, ad primam,
minorem proportionem, quam tertia cum
quarta, ad tertiam.

Theorema 31. Propositione 31.

Si sint tres magnitudines, & aliæ ipsiæ æqua-
les numero; sitque maior proportio primæ
priorum ad secundam, quam primæ poste-
riorum ad secundam; Item secundæ pri-
orem ad tertiam maior quam secundæ
posteriorum ad tertiam: Erit quoque ex æ-
qualitate maior proportio primæ priorum
ad tertiam, quam primæ posteriorum ad
tertiam.

Theorema 32. Propositione 32.

Si sint tres magnitudines, & aliæ ipsiæ æqua-
les numero; sitque maior proportio primæ
priorum ad secundam, quam secundæ poste-
riorum

riorum ad tertiam; Item secundæ priorum ad tertiam maior, quām primæ posteriorum ad secundam: Erit quoque ex æqualitate, maior proportio primæ priorum ad tertiam, quām primæ posteriorum ad tertiam.

Theorema 33. Propositio 33.

Si fuerit maior proportio totius ad totum, quām ablati ad ablatum: Erit & reliqui ad reliquum, maior proportio, quām totius ad totum.

Theorema 34. Propositio 34.

Si sint quotcunque magnitudines, & aliae ipsiæ æquales numero; sitque maior proportio primæ priorum ad primam posteriorum, quām secundæ ad secundam; & hæc maior, quām tertiaz ad quartam, & sic deinceps: Habebunt omnes priores simul, ad omnes posteriores simul, maiorem proportionem quām omnes priores, relictâ primâ, ad omnes posteriores, relictâ quoque primâ; minorem autem, quām prima priorum ad primam posteriorum; maiorem denique etiâ, quām ultima priorum ad ultimam posteriorum.

FINIS ELEMENTI V.

EUCLEI.

EVCLIDIS ELEMENTVM SEXTVM.

DEFINITIONES.

1.

Similes figuræ rectilineæ sunt, quæ & angulos singulos singulis æquales habent; atque etiam latera, quæ circum angulos æquales, proportionalia.

2.

Reciprocae autem figuræ sunt, cum in utraque figura, antecedentes, & consequentes proportionum termini fuerint.

3.

Secundum extremam, & medianam proportionem recta linea secta esse dicitur, cum ut tota ad maius segmentum, ita maius ad minus se habuerit.

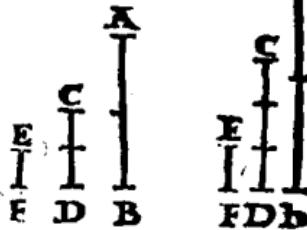
4.

Altitudo cuiusque figuræ est linea perpendicularis à vertice ad basim deducta.

5. Ra-

5.

Proportio proportionibus componi dicitur, cū proportionum quantitates inter se multipli catæ, aliquā effecerint proportionem.

6.

Parallelogrammum secundum aliquam lineam applicatum, deficeret dicitur parallelogrammo, quando non occupat totam lineam: Excedere vero, quando occupat maiorem lineam, quam sit ea, secundum quam applicatur: Ita tamen, ut parallelogrammū deficiens, aut excadens, eandem habeat altitudinem cum parallelogrammo applicato, constituantque cum eo totum unum parallelogrammum.

Theorema 1. Propositione 1.

Triangula, & parallelogramma, quorum eadem fuerit altitudo, ita se habent inter se, ut bases.

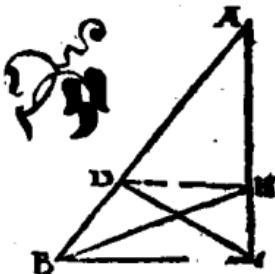

Theorema 2. Propositione 2.

Si ad unum trianguli latus parallelia ducta fuerit recta quedam linea:

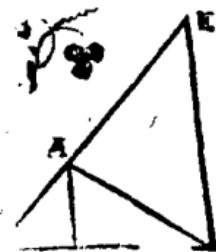
Hac proportionaliter secabit ipsius tri-

anguli latera. Etsi trianguli latera proportionatiter secta fuerint; quæ ad sectiones adiuncta fuerit recta linea, erit ad reliquum ipsius trianguli latus parallela.

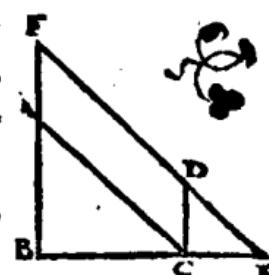
Theorema 3. Propositio 3.

Si trianguli angulus bifariam sectus sit; secans autem angulum recta linea secuerit & basis segmenta, eandem habebunt proportionem, quæ reliqua ipsius trianguli latera: Et si basis segmenta eandem habent proportionem quam reliqua ipsius trianguli latera; recta linea, quæ à vertice ad sectionem productur, bifariam secat trianguli ipsius angulum.

Theorema 4. Propositio 4.

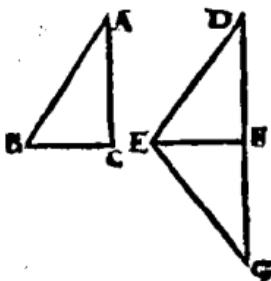
Aequiangularium triangulorum proportionalia sunt latera, quæ circumferentes angulos, & homologa sunt latera, quæ e qualibus angulis subtenduntur.

Theo-

Theorema 5. Propositio. 5.

Si duo triangulo, latera proportionalia habeant, æquiangula erunt triangula, & æquales habebunt eos angulos, sub quibus homologa latera subtenduntur.

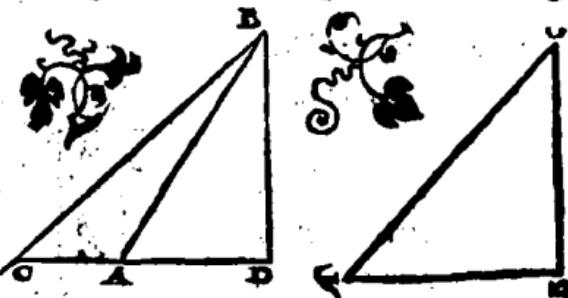

Theorema 6. Propositio 6.

Si duo triangula vnum angulum vni angulo æqualē, & circum æquales angulos latera proportionalia habuerint; æquiangula erunt triangula, æquales que habebunt angulos, sub quibus homologa latera subtenduntur.

Theorema 7. Propositio 7.

Si duo triangula vnum angulum vni angulo æqualē circū autē alios angulos latera proportionalia habent; reliquorum

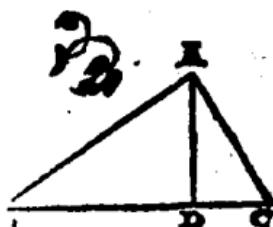
E s   vero

74 EVCLID. ELEMENT. GEOM.

vero simul utrumque aut minorem, aut non minorem recto: æquiangula erunt triangula, & æquales habebunt eos angulos, circum quos proportiones sunt latera.

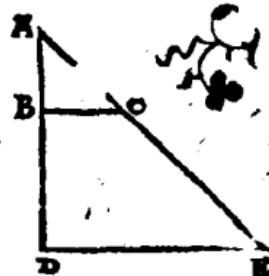
Theorema 8. Propositio 8.

Si in triangulo rectangu-
lo, ab angulo recto in ba-
sin perpendicularis du-
cta sit; quæ ad perpendi-
cularem triangula, tum
toti triangulo, tum ipsa
inter se similia sunt.

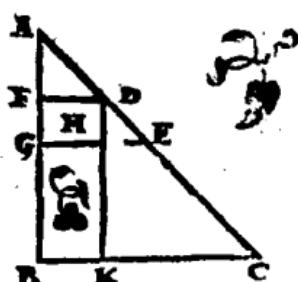
Problema 1. Pro-
positio. 9.

A data recta linea impe-
ratam partem auferre.

Problema 2. Propo-
sitio 10.

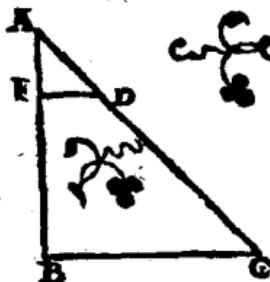
Datam rectam lineam in-
sectam similiter secare,
ut data altera recta secta
fuerit.

Pro-

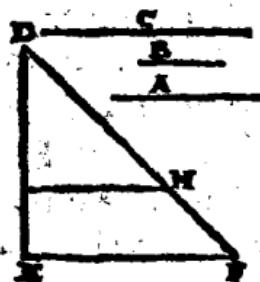
Problema 3. Pro-
positio. 11.

Duabus datis rectis li-
neis, tertiam proportio-
nalem adinuenire.

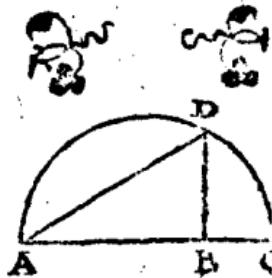
Problema 4. Pro-
positio 12.

Tribus datis rectis lineis
quartam proportionale
adinuenire.

Problema 5. Pro-
positio 13.

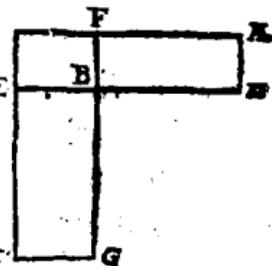
Duabus datis rectis line-
is, medium proportiona-
lem adinuenire.

Theorema 9. Propo-
sitio 14.

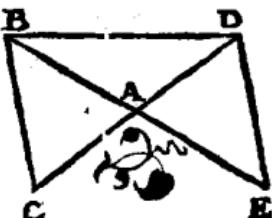
Aequalium , & vnum vni æqualem haben-
tium angulum, parallelogrammorum reci-
proca sunt latera, quæ circum æquales angu-
los; Et quorum parallelogrammorū vnum
angu-

angulum vni angulo æqualem habentium reciprocā sunt latera, quæ circum æquales angulos, illa sunt æqualia.

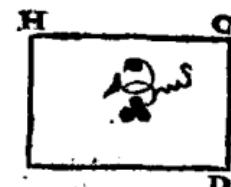
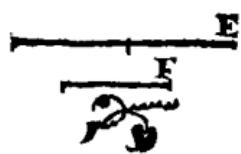
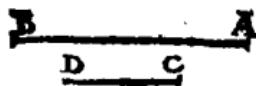
Theorema io. Propositio 15.

Aequalium, & vnum angulum vni æqualem habentium triangulorum reciprocā sunt latera, quæ circum æqua-
les angulos: Et quorum triangulotum vnum an-
gulum vni æqualem ha-
bentium, reciprocā sunt
latera, quæ circū æquales
angulos, illa sunt æquales.

Theorema ii. Propositio 16.

Si quatuor rectæ lineæ proportionales fue-

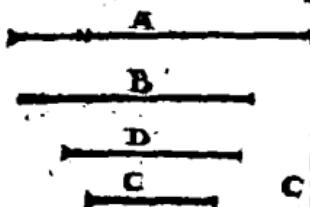

rint, quod sub extremis comprehendit
rectangle, æquale est ei, quod sub medijs
com-

comprehēnditur, rectangulo. Et sub extre-
mis comprehensum rectangulum æquale
fuerit ei, quod sub medijs continetur, recta-
gulo, illæ quatuor rectæ lineæ proportiona-
les erunt.

Theorema 12. Propositio 17.

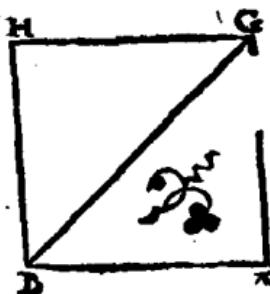
Si tres rectæ lineæ sint proportionales; quod
sub extremis comprehēditur rectangulum

æquale fit ei, quod à media describitur, qua-
drato: Et si sub extremis comprehēsum re-
ctangulum æquale fit ei, quod à media de-
scribitur, quadrato; illæ tres rectæ lineæ pro-
portionales erant.

Theorema 6. Propositio 16.

A data re-
cta linea, E
dato recti
lineosimi
le, simili-
terq; po-
situm re-
ctilineum describere.

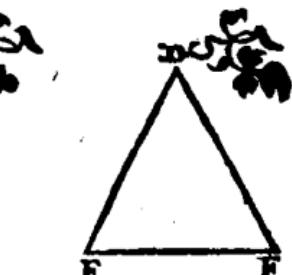
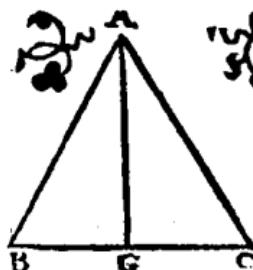

Theo-

78 EVCLID. ELEMENT. GEOM.

Theorema 13. Propositio 19.

Similia
triangu-
la inter-
se sunt
in du-
plicata
propor-

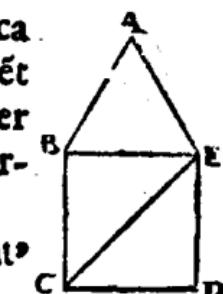
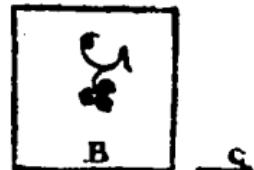
tione laterum homologorum.

Theorema 14. Propositio 20.

Similia
polygo-
na in si-
milia
triangu-
la diui-
duntur,
& nume-
ro equa-
lia, & ho-
mologa
totis. Et

polygo-
na dupli-
cata habet
eam inter-
se propor-
tionem,

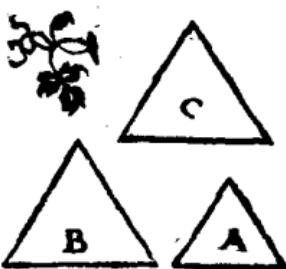
quam lat-
homolo-
gum ad homologum latus.

Theo-

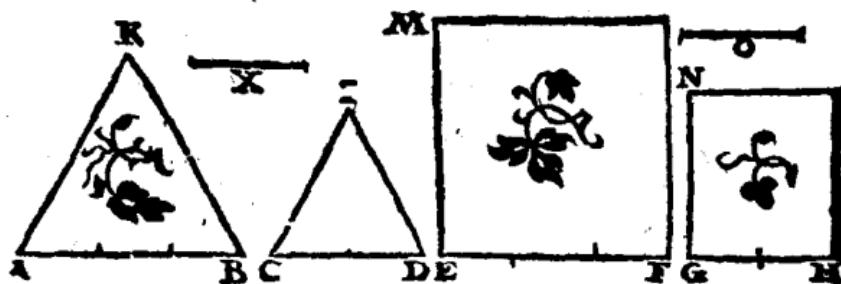
Theorema 15. Pro-
positio 21.

Quæ eidem rectilineo
sunt similia , & inter se
sunt similia.

Theorema 16. Propo-
sitio 22.

Si quatuor rectæ lineæ proportionales fuerint; & ab eis rectilinea similia similiterque descripta proportionalia erunt. Et si à rectis lineis similiis similiterque descripta rectilinea proportionalia fuerint; ipsæ etiam rectæ lineæ proportionales erunt.

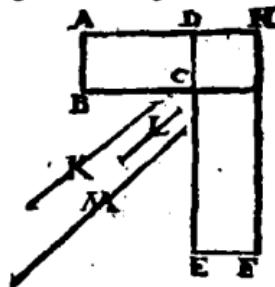

Præm.

80 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

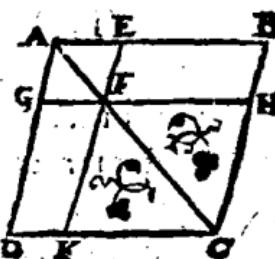
Theorema 17. Propositio 23.

Aequiangula parallelogramma inter se proportionem habent eam, quæ ex lateribus componitur.

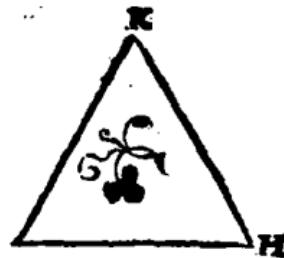
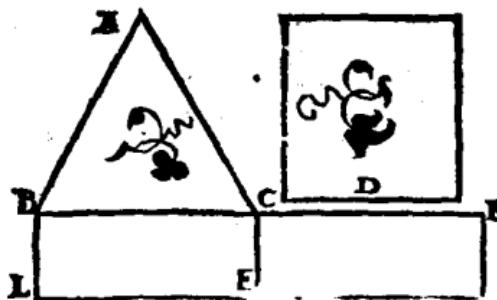

Theorema 18. Propositio 24.

In omni parallelogrammo, quæ circa diametrū sunt parallelogramma, & toti, & inter se sunt similia.

Problema 7. Propositio 25.

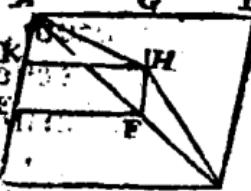
Dato recto lineo simile : similiterque positum ; & alteri dato æquale idem constituere.

Theo-

Theorema 19. Pro-

positio 26.

Si à parallelogrammo paralelogrammum ablatum sit; & simile toti; & similiter positum; communem cum eo habens angulum; hoc circum eandem cum toto diagmetrum constitut.

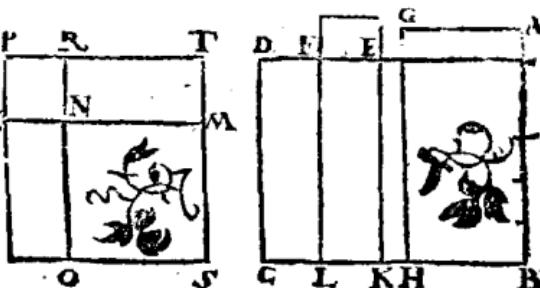
Theorema 20. Propositio 27.

Omnium parallelogramorum secundum eandem rectam lineam applicatorum, deficientiumque figuris parallelogrammis similibus, similiterque positis, ei, quod à dimidia describitur; maximum, id est, quod ad dimidiam applicatur, parallelogrammum simile existens defectui.

Problema 8. Propositio 28.

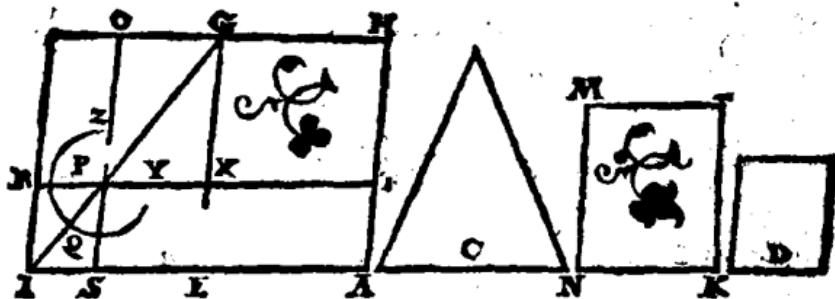
Ad datam lineam rectam, dato rectilineo æquale parallelogrammum applicare, deficiens figura parallelogramma, quæ similis

F sit

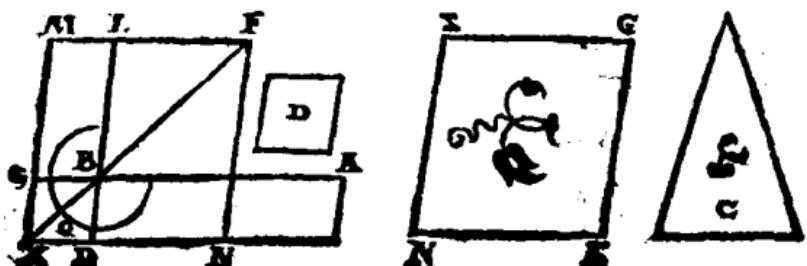
EVCLID. ELEMEN. GEOM.

Si alteri rectilineo dato. Oportet aucten-
dum rectilineum, cui æquale applicandum
est, non maius esse q̄o, quod ad dimidiam
applicatur, cùm similes sint defectus & eius,
quod à dimidia describitur, & eius, cui simi-
le deesse debet.

Problema 9. Propo- sitio 29.

Ad datam rectam lineam, dato rectilineo
æquale parallelogrammum applicare, ex-
cedens figura parallelogramma, quæ similis
sit parallelogrammo alteri dato.

Pro-

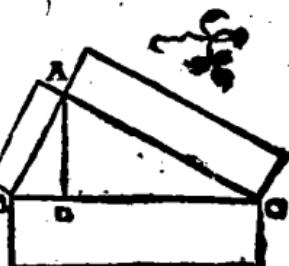
Problema 10. Pro-
positio 30.

Propositam rectam line-
am terminatam, extrema
ac media ratione (propor-
tione:) secare.

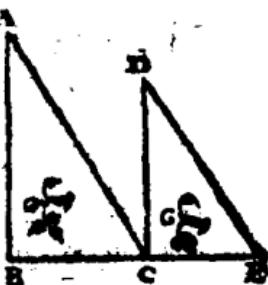
Theorema 21. Propositio 31.

In rectangulis triangulis, figura quævis à la-
tere rectum angulum
subtendente descripta,
æqualis est figuris, quæ
priori illi similes, & si-
militer posite, à lateri-
bus rectum angulum co-
tinentibus describūtur.

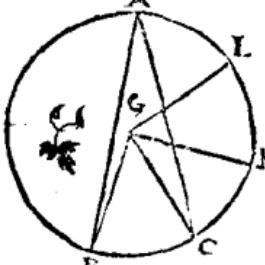
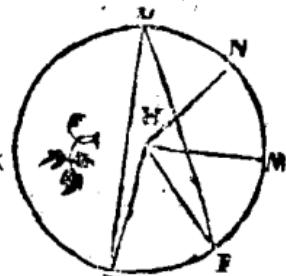
Theorema 22. Propositio 32.

Si duo triangula, quæ duo latera duobus la-
teribus proportionalia habeant, secundum
vnum angulum compe-
sita fuerint, ita ut homo-
loga eorum latera sint et-
iam parallela; tum reli-
qua illorum triangulo-
rum latera in rectam li-
neam collocata reperien-
tur.

Theorema 23. Propositio 33.

In æqualibus circulis, anguli eandem habent rationem, cum ipsis peripherijs, in quibus insistut, siue ad centra, siue ad peripherias constituti, illis instant peripherijs. In super verò & sectores, quippe qui ad centra consistunt.

FINIS ELEMENTI VI.

EVCLID.

EVCLIDIS ELEMENTVM SEPTIMVM.

DEFINITIONES.

1.

VNitas est, secundum quam vnum, quodque eorum, quæ sunt, vnum dicitur.

2.

Numerus autem, ex vnitatibus cōposita multitudo.

3.

Partes est numerus numeri, minor maioris, cum minor metitur maiorem.

4.

Partes autem, cùm non metitur.

5.

Multiplex vero, maior minoris, cùm maiorem metitur minor.

6.

Par numerus est, qui bifariam diuiditur.

7.

Impar vero, qui bifariam non diuiditur: vel, qui vnitatem differt a pari.

8.

Pariter par numerus est, qui em par numerus metitur per anumerum parem,

F 3

9. Pariter

9.

Pariter autem impar est, quem pagnumerus metitur per numerum imparem.

10.

Impariter verò impar numerus est, quem impar numerus metitur per numerum imparem.

11.

Primus numerus est, quem vnitatis sola metitur.

12.

Primi inter se numeri sunt, quos sola unitas, mensura communis, metitur.

13.

Compositus numerus est, quem numerus quispiam metitur.

14.

Compositi autē inter se numeri sunt, quos numerus aliquis, mensura communis, metitur.

15.

Numerus numerum multiplicare dicitur, cùm toties compositus fueritis, qui multiplicatur, quot sunt in ipso multiplicante unitate; & procreatus fuerit aliquis.

16.

Cùm autem duo numeri mutuò sese multiplicantes quempiam faciunt, qui factus erit, planus appellabitur. Qui verò numeri mutuò sese multiplicarint, illius latera dicentur.

Cùm

17.

Cum vero tres numeri mutuò sese multiplicantes quempiam faciunt, qui procreatus erit, solidus appellabitur, qui autem numeri mutuò sese multiplicarint, illius latera dicentur.

18.

Quadratus numerus est, qui æqualiter è qualibus vel, qui à duabus æqualibus numeris continetur.

19.

Cubus vero, qui æqualiter æquali æqualiter: vel, qui à tribus æqualibus numeris continetur.

20.

Numeri proportionales sunt, cum primus secundi, & tertius quarti, æquè multiplex est; vel eadem pars, vel eadem partes.

21.

Similes pleni, & solidi numeri sunt, qui proportionaliter habent latera.

22.

Perfectus numerus est, qui suis ipsis partibus est æqualis.

23.

Numerus numerorum metiri dicitur per illum numerum, quem multiplicans, vel à quo multiplicatus, illum producit.

24.

Proportio numerorum est habipido quae-
dam unus numeri & alterum, secundum
quod illius est multiplex, vel pars parsue,

Termini, siue radices proportionis dicun-
tur duo numero, quibus in eadem propor-
tione minores sumi nequeunt.

Cum tres numeri proportionales fuerint
Primus ad tertium, duplicitam propor-
tionem habere dicitur eius, quam habet ad se-
cundum. At cum quatuor numeri propor-
tionales fuerint, primus ad quartum, tripli-
catam proportionem habere dicitur eius,
quam habet ad secundum. Et super dein-
ceps vpo amplius, quandoque proponit exi-
terioriter.

Quotlibet numerus ordine positis, propor-
tio, primi ad ultimum composta dicitur ex
proportionibus primi ad secundum, & se-
cundi ad tertium, & tertij ad quartum, & ita
deinceps, donec extiterit proporsio.

Postulata, siue petitiones sunt

Postulatur, quilibet numerus quilibet posse
se sumi aequalis, vel multiplices.

Quolibet numero, sumi posse maiorem.

Axi-

Axiomata, sive pronunciata.

I.

**Quin numeri æqualium numerorum, vel e-
iusdem, æquæ multiplices sunt, inter se sunt
æquales;**

2.

**Quorum idem numerus, æquæ multiplix
est, vel æquæ multiplices sunt æquales, inter
se æquales sunt.**

3.

**Qui numeri æqualium numerorum, vel e-
iusdem, eadem pars, partes fuerint, inter se
æquales sunt.**

4.

**Quorum idem numerus, vel æquales, eadē
pars, vel eadē partes fuerint, æquales in-
ter se sunt.**

**Vnitas omnem numerum per unitates, quae
in ipso sunt, hoc est, per ipsam metrum numerū,
metitur.**

5.

**Omnis numerus, seipsum spectatur per val-
tatem.**

6.

**Si numerus numerum multiplicans, ali-
quem produxerit, metitur multiplicans
productum per multiplicandum, multiplica-
tus augem eundem per multiplicandum.**

F s

Si

8.

Si numerus numerum metatur, vt ille, per quem metitur, eundem metietur per eas, quae in metiente sunt, vnitates, hoc est, per ipsum numerum metientem.

9.

Si numerus numerum metiens, multiplicet illum, per quem metitur; vel ab eo multiplicatur, illum, quem metitur, producat.

10.

Numerus quocunque numeros metiens, compositum quoque ex ipsis metitur.

11.

Numerus quemcunq; numerum metiens, metitur quoque omnia numeris, quem ille metitur.

12.

Numerus metiens totam, & ablatum, & restatum & reliquum.

Theorematis. Propositio i.

Si duobus numeris inqualibus propositis, datur habatur semper minor de maiore, alterna quadam detractione; neque reliquus vñquam metiatur precedentem, quo ad assumpta sit veritas: qui principio propo- positi sunt numeri, per minorem se feruntur.

LIBER VII.

Solutio quæcumque A

Problema 1. Propo- A : C
positio 1.

Duobus numeris datis non : B :
 primis inter se, maximam : F : :
 eorum communem mensu B D B D
 ram reperire. :: :: :: ::

Problema 2. Propo- A B C D E u
positio 3. 8 6 4 2 3

Tribus numeris da- : : : : :
 tis non primis inter A B C D E F
 se, maximam eorum 18 13 8 6 2 3
 communem mensuram reperire.

Theorema 2. Pro- C
positio 4. F

Omnis numerus cuiusq; C C :
 numeri, minor maioris,
 aut pars est, aut partes. E

: : : : :
 : : : : :
 AB B BD
 12 7 6 9 3

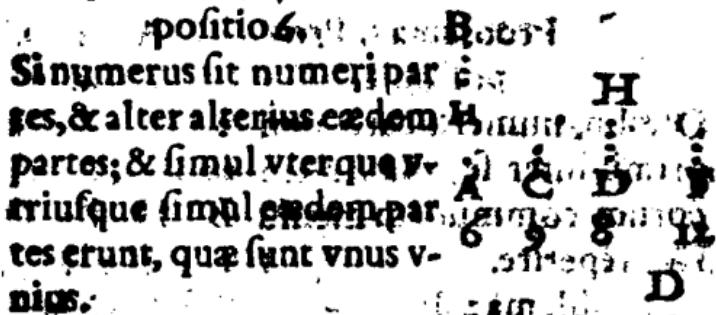
Theorema 3. Propo- C
positio 3. F

Si numerus numeri pars fue- : :
 rit, & alter alterius eadem pars; G H
 & simul vicerque utriusque : : : : :
 simul eadem pars erit, quæ : : : : :
 unus est unius. A B D C
 621 fl 88

Theor.

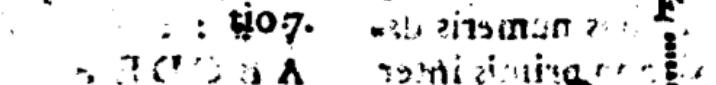
42 EVCLID. ELEMENTI GEOM.

Theorema 4. Propositiō E

positio 6. Si numerus sit numeri partes, & alter algenius eadem partes; & simul uterque triusque simul eadem pars erunt, quae sunt unus v-

pars.

Theorema 5. Propositiō F

positio 7. Si numerus numeri eadem pars, pars quae detractus detracti, & reliquias reliqui eadem pars erit,

quae sunt totus est totius.

Theorema 6. Propositiō D

positio 8. Si numerus numeri eadem sunt partes, quae detractus detracti;

& reliquias reliqui eadem pars erunt, quae sunt totus totius.

G M K N H

Theorema 7. Propositiō G

Si numerus numeri pars sit, & alter alterius eadem

parts: & vicissim, quae pars

est, vel partes primi tertij, eadem pars erit vel ex-

adem partes, & secundus

quarti.

Theo-

Theorema 8. Propositio 10.

Si numerus numeri partes sint, & alter alterius eadem partes est: etiam vi cissim, quæ sunt partes, aut pars primus tertij, et pars de partes erunt, vel pars & secundus quarti.

Theorema 9. Propositio 11.

Si quemadmodum se habet totus ad totum, ita detractus ad detracatum: & reliquis ad reliquum ita se habebit, ut totus ad totum.

Theorema 10. Propositio 12.

Si sint quotcunque numeri proportionales; quemadmodum se habet unus antecedentium ad unum consequentium, ita se habebunt omnes antecedentes ad omnes consequentes.

Theorema 11. Propositio 13.

Si quatuor numeri sint proportionales; & vicissim proportionales etūt.

Theorema 12. Propositio 14.

Si sint quotcunque numeri, & alij illis equeles multitudo;

94. EVCLID. ELEMENTA. GEOM.
nē, qui bini sumantur, & in eadem proportionē, etiam ex æqualitate in eadem proportionē erunt.

Theorema 13. Propositio 15.

Si unitas numerum quę-
piam metiat, alter verò
numerus alium quendam
numerum à quę metia-
tur, & vicissim unitas ter-
tium numerum e quę me-
tetur, atq; secūdus quar-
tum.

P:	
L:	
K:	
E:	
D:	
6	
3	
B	
A	
C	
H	
G	
E	
K	
L	
P	

Theorema 14. Propo-
sitio 16.

Si duo numeri mu-
tuò sese multiplicā-
tes faciant aliquos;
qui ex illis geniti fuerint, inter se æquales
erunt.

Theorema 15. Propositio 17.

Si numerus duos numeros multiplicans fa-
ciat aliquos; qui ex il-
lis procreati erunt, e-
andē proportionem inter se habebunt, quam multiplicati.

Theorema 16. Propositio 18.

Si duo numeri numerum quępiam multiplican-
tes, faciant aliquos; geniti ex illis eandem habebunt proportionem,
quam qui illum multiplicarunt. Theo-

Theorema 17. Propo-

sitione 19.

Si quatuor numeri sint proportionales; quod ex primo, & quarto sit, numerus aequalis erit ei, qui ex secundo & tertio, sit, numeros Et si, qui ex primo & quarto sit numerus, aequalis sit ei, qui ex secundo & tertio, sit, numero illi quatuor : : : : : : numeri proportionales A B C D E F G les erunt. 6 4 3 2 12 2 18

Theorema 18. Propositione 20.

Sitres numeri sint proportionales; qui ab extremis continetur, aequalis est ei, qui a medio efficitur; Et si, qui ab extre- : : : tremis continetur, aequalis sit A B C ei, qui a medio describitur, il- 9 6 4 li tres numeri proportionales : erunt. D 6

Theorema 19. Propo-

sitione 21.

Minimi numeri omnia-
qui eandem cum eis pro- D
portionem habent, aqua- : L
liter metiuntur numeros G H
eandem cum eis propor- C : E : A : B
tionem habentes; maior 4 3 8 6
quidem maiorem, minor T heo-

verò minorem.

96. EVCLID. ELEMENT. GEOM.

Theorema 20. Propositio 22.

Si tres sint numeri, & alij multitudine illis aequales, qui binis sumantur & in eadem ratione; sit autem perturbatio eorum proportionis; etiam ex ea qualitate in eadem proportioni A : B : C : D : E : F dem proportioni 6 : 4 : 3 : 12 : 8 : 6 oneerunt.

Theorema 21. Propositio 23.

Primi inter se numeri, minimi sunt omnium eandem cum eis proportionem habentium. A : B : E : C : D : 5 : 6 : 2 : 4 : 3

Theorema 22. Propositio 24.

Minimi numeri omnium eandem cum eis proportionem habentium, 7 : 6 : 4 : 3 : 2 primi sunt inter se.

Theorema 23. Propositio 25.

Si duo numeri sint primi inter se, qui alterutrum eorum continetur, numerus, is ad reliquum ABCD primus erit. 6 : 7 : 3 : 4

Theorema 24. Propositio 26.

Si duo numeri ad quempiam numerum primi 3 sint, ad eundem primus B is quoque futurus est, A : C : D : E : F qui ab illis productus fuerit. 5 : 5 : 5 : 3 : 2

Theo-

Theorema 25. Propo-
sitio 27.

Si duo numeri primi sint in- :
ter se, qui ab uno eorum gig- A :
nitur, ad reliquum primus e- 7 :
tic. B :
C :
D :
6 :
3 :

Theorema 26. Propositio 28.

Si duo numeri ad duos numeros ambo ad
utrumque primi sint; : : : : :
& qui ex eis gignen- A B E CDF
tur, primi inter se- 3 5 15 2 4 8
runt.

Theorema 27. Propositio 29.

Si duo numeri primi sint inter se, & multi-
plicans uterque seipsum procreet aliquem;
qui ex ijs producti fuerint, primi inter se e-
runt. Quod si numeri initio propostii mul-
tiplicantes eos, qui producti sunt, effecerint
aliquos; hi quoque inter se primi erunt; &
circa extremos idem : : : : :
hoc semper eueniet. A C E B D F

3 6 27 4 16 63

Theorema 28. Propositio 30.

Si duo numeri primi sint inter se, etiam si-
mul uterque ad utrumque illorum primus
erit. Et simul uterque ad unum aliquem eo-
rum primus sit, etiam qui ini- C
tio positi sunt numeri, primi : : :
inter se erunt. ABD

G

7 5 4
Theo-

98 EVCLID. ELEMENTA. GEOM.

Theorema 29. Propositio 31.

Omnis primus numerus ad omnem numerum, quem non metitur, primus est. A B C
7 10 5.

Theorema 30. Propositio 32.

Si duo numeri sese mutuo multiplicantes faciant aliquem; hunc autem ex ipsis producentem metiatur primus : : : : quidam numerus: is alterum etiam eorum, 3 6 12 3 4 qui initio positi erant, metietur.

Theorema 31. Propositio 33.

Omnem compositum numerum aliquis primus metietur. A B C
27 9 3

Theorema 32. Propositio 34.

Omnis numerus aut primus est, : : : aut eum aliquis primus metit. A A
3 6 3

Problema 3. Propos.
titio 35.

Numeris datis quocunque, reperire minimos omnium, qui eandem cum illis proportionem habeant.

:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
A	B	C	D	E	F	G	H	K	I	M	
6	8	12	2	3	4	6	2	3	4	3	

PRO

Problema 4. Pro.
positio 36.

B					
A	C	D	E	F	
7	12	8	4	3	

Duobus numeris
datis, reperire, quē
illi minimum me-
tiantur, numerum

A					
F	E	C	D	G	H
5	9	12	6	2	3

Theorema 33. Proposition 37.

Si duo numeri numerum
quempiam metiantur; &
minimus, quem illi meti-
untur, eundem metietur.

A	B	E	C	
2	3	6	12	

Problema 5. Pro-
positio 32.
Tribus numeris da-
tis, reperire quem
minimum numerum
illi metiantur.

A	B	C	D	
3	4	6	12	8
A	B	C	D	E

3	6	8	12	24	16
---	---	---	----	----	----

Theorema 34. Proposition 39.

Si numerum quispiam numerus metiatur,
mensus partem habe-
bit metitici cogno-
stinemus.

A	B	C	D	
12	4	3	1	

C 2   Theor.

Theorema 35. Propo-
sitio 40.

Si numerus partem habuerit quamlibet, il-
lum metietur numerus : : : :
parti cognominis. ABCD
8 4 2 1

Problema 6. Propo-
sitio. 41.

Numerum reperire, : : : : :
qui minimus cum
sit, datas habeat par- ABCGH
tes. 2 3 4 12 10

FINIS ELEMENTI VII.

EVCLI-

EVCLIDIS ELEMENTVM OCTAVVM.

DEFINITIONES.

Theorema 1. Propositio 1.

Si sint quotcunque numeri deinceps proportionales, quorum extremi sint inter se, primi; : : : : : : : :
ipso minimi A B C D E F G H .
sunt omniū 8 12 18 27 6 8 12 18
eandem cum eis proportionem habentium.

Problema 1. Propositio 2.

Numeros reperire deinceps proportionales minimos, quotcunque iussurit quispiam in data proportione,

A	B	C	D	E	F	G	H	K
3	4	9	12	16	27	36	49	64

Theorema 2. Propositio 3.
Conuersa prima.

Si sint quotcunque numeri deinceps proportionales minimi habentium eandem cu

G 3   cis

102 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
eis proportionem illorum extremi sunt in
se primi.

A	B	C	D	E	F	G	H	K	L	M	N	O
67	16	43	64	3	4	9	12	16	27	36	48	64

Problema 2. Propositio 4.
Proportionibus datis quocunque in minimis numeris , reperire numeros deinceps minimos in datis proportionibus.

:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
A	B	C	D	E	F	H	G	K	L	N	X	M
5	4	2	2	4	5	6	8	12	15	4	6	10

Theorema 3. Propositio 5.
Planii numeri proportionem inter se habent ex lateribus compositam.

:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
A	L	B	C	D	E	F	G	H	K			
18	22	34	3	6	4	8	9	12	16			

Theorema 4. Propositio 6.

Si sint quotlibet numeri A B C D E F G H inceps,

:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
A	B	C	D	E	F	G	H					
6	24	36	54	82	4	6	9					

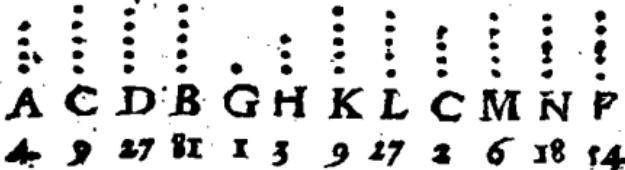
inceps proportionales; primus autem secundum non metiatur; neque; alias quispiam ultimum metietur.

Theorema 5. Propositione 7.

Si sint quotcunque numeri deinceps proportionales; primus autem extre-
mum metiatur; etiam secundum metietur.

Theorema 6. Propositione 8.

Si inter duos numeros medijs continua pro-
portionē indicant numeri; quot inter eos
medijs continua proportionē incident numeri,
totidem & inter alios eandem cum illis
habentes proportionēm medijs continua
proportionē incident.

Theorema 7. Propositione 9.

Si duo numeri sunt inter se primi, & inter
eos medijs continua proportionē incident
numerī, quot inter eos medijs continua pro-
portionē incident numeri, totidem & inter
utrumque eorum, ac unitatem deinceps me-
dijs continua proportionē incident.

I I I : : . : : I : : I :
A M H E F N C K X G D L O S
27 27 9 36 3 36 1 12 48 4 48 16 64 64

Theorema 8. Propositio 10.

Si inter duos numeros, & vnitatem, conti-
nuè proportionales incident numeri; quot
inter vtrunque ipsorum, & vnitatem, dein-
ceps medijs
 continua p. A : K : L : B
 portione in- 27 : 36 : 12 : 48 : 3 : 16 : 64
 cidunt nu- E 36 H 48 G B
 meri; totidē 9 D 12 F 16
 & inter illos 3 C 4
 medijs conti-
 nua proportione incident,

Theorema 9. Propositio II.

Duorum quadratorum numerorum vnuus
 medius proportionalis est numerus: & qua-
 dratus ad quadra- : : : :
 tum duplicatam : : : :
 habet lateris ad la- ACE DB
 tus proportionem. 9 3 12 4 16

Theorema 10. Propo-
sitio 12.

Duorum cuborum numerorum duo medijs
 proportionales sunt numerorum; Et cubus
 ad

LIBER VIII. 101
ad cubum triplicatam habet lateris ad latus
proportionem.

A	H	K	B	C	D	E	F	G
az.	36	48	64	3	4	6	12	16

Theorema 11. Proposition 13.

Si sint quotlibet numeri deinceps proportionales, & multiplicans quisque seipsum faciat aliquos; qui ab illis producti fuerint, proportionales erunt. Et si numeri primi positi, ex suo id procreatos ducatur, faciant aliquos; ipsi quoque proportionales erunt.

C								
B								
A	D	L	E	X	F	G	M	N
	4	8	16	32	64	8	10	31

64 128 256

Theorema 12. Propo-
sition 14.

Si quadratus numerus quadratum numerum metiatur, & latus unius metietur latus alterius.

G s

rius.

306 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

rius. Et si vnius : : : :
quadrati latus me- A E B C D
tiatur latus alterius, 9 12 16 8 4
& quadratus quadratum metietur.

Theorema 13. Propositio 15.

Si cubus numerus cubum numerus metia-
tur, & latus vnius metietur alterius latus. Et
si latus vnius cubi latus alterius metietur,
tum cubus cubum metietur.

A	H	K	B	C	D	E	F	G
8	16	28	64	2	4	4	8	16

Theorema 14. Propositio 16.

Si quadratus numerus quadratum numerū
non metietur, neque latus vnius metietur
alterius latus. Et si latus
vnius quadrati non me-
tiatur latus alterius, ne-
que quadratus quadra-
tum metietur.

A	B	C	D
9	16	3	4

Theorema 15. Propositio 17.

Si cubus numerus cubum numerum nō me-
tiatur; neque latus vnius
latus alterius metietur,
Et si latus cubi vnius la-
tus alterius non metia-
tur, neque cubus cubum
metietur.

A	B	C	D
8	27	9	11

Theo-

LIBER VIII.

107

Theorema 16. Propositio 18.

Duorum similium planorum numerorum,
vnum medius   ::   ::   ::   ::   ::
proportiona-   A   G   B   C   D   E   F
lis est nume-   12   18   27   2   6   5   9
rur; & planus   ad planum duplicatum habet lateris homo-
logi ad latus homologum proportionem.

Theorema 17. Propositio 19.

Duorum similium numerorum solidorum
duo medij proportionales sunt numeri: Eq
solidus ad similem solidum triplicatam, ha-
bet lateris homologi ad latus homologum
proportionem.

::	::	::	::	::	::	::	::	::	::	::	::	::
A	N	X	B	C	D	E	F	G	H	K	M	L
8	12	18	27	2	2	3	3	3	3	4	6	9

Theorema 18. Propo-
sitio 20.

Si inter duos numeros vnum medius propor-
tionalis incidat
numeris similes   ::   ::   ::   ::
planierunt illi   A   C   B   D   E   F   G
numeri,   18   24   33   3   4   6   8

Theo-

108 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

Theorema 19. Propositio 21,

Si inter duos numeros duo medij proportionales incidant numeri; similes solidi sunt illi numeri.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	C	D	B	E	F	G	H	K	L	M	
27	36	44	64	9	12	16	3	3	3	4	

Theorema 20. Propositio 22.

Si tres numeri deinceps sint proportionales; primus autem sit quadratus, & tertius quadratus erit, A B D 9 16 25

Theorema 21. Propositio 23.

Si quatuor numeri deinceps sint proportionales; primus autem si cubus, & quartus cubus erit. A B C D 8 12 18 27

Theorema 22. Propositio 24.

Si duo numeri eā proportionē habent inter se, quam quadratus numerus ad quadratum numerum, primus autem sit quadratus, & secundus quadratus erit. A B C D 4 9 9 16 34 36

Theorema 23. Propositio 25.

Si numeri duo proportionem inter se habent,

beant, quam cubus numerus ad cubum numerum; primus autem cubus sit, & secundus cubus erit.

A	E	F	B	C			D
8	12	18	24	64	95	140	216

Theorema 24. Propositio 26.

Similes plani numeri proportionem inter se habent, quam quadratus numerus ad quadratum numerum.

A	C	B	D	E	F
18	24	32	9	12	16

Theorema 25. Propositio 27.

Similes solidi numeri proportionem habent inter se, quam cubus numerus ad cubum numerum.

A	C	D	B	E	F	G	H
26	24	26	14	3	12	18	27

FINIS ELEMENTI VIII.

EVCLI.

EVCLIDI
ELEMENTVM
NONVM.

Theorema 1. Propo-
fitio 1.

Si duo similes plani numeri mutuò sese mu-
tiplicantur; . . . . .
quendam : : : : :
procreent; A E B D C
productus 4 6 9 16 24 36
quadratus
erit.

Theorema 2. Propo-
fitio 2.

Si duo numeri mutuò sese multiplicantur;
quadratum fa- : : : : :
ciant, illi simi- A B D C
les sunt plani. 4 6 9 18 36

Theorema 3. Propo-
fitio 3.

. Si cubus numerus seipsum multiplicat pro-
creet

eret ali-

quem, pro : : : : :
ductus cu vai D D A B
bus erit. fas 3 4 8 16 32 64

Theorema 4. Propositio 4.

Si cubus numerus cubū : : : :
numerum multiplicans : : : :
quendam procreet, pro- A B D C
creatus cubus erit. 8 27 64 116

Theorema 5. Propositio 5.

Si cubus numerus numerum quendam mul-
tiplicans cubum pro- : : : :
creet, & multiplica- A B C D
tus cubus erit. 27 64 729 27 18

Theorema 6. Propositio 6.

Si numerus seipsum . . :
multiplicans cubum : : :
procreet, & ipse cu- A B C
bus erit. 27 729 1968

Theorema 7. Propositio 7.

Si compositus numerus quedam numerum
multiplicans, quem- : : : :
piam procreet, pro- A B C D E
ductus solidus erit. 6 8 48 2 3

Theorema 8. Propositio 8.

Si ab unitate quotlibet numeri deinceps, pa-
portionales sint: Tertius ab unitate quadra-
tus est, & vnum intermitentes omnes: Quar-
tus autem cubus est, & duobus intermissis om-
nibus

332 EVCLID. ELEMENT. GEOM.
 nes: Septimus vero cubus simul & aequaliter
 est, & quinque vni- A B C D E F
 intermis- tas 3 9 27 81 243 729
 sis omnes

Theorema 9. Proposition 9.

Si ab unitate sint
 quotcunque numeri deinceps
 proportionales; si autem quadratus
 is, qui unitate
 tem sequitur, &
 reliqui oes qua-
 drati erunt. Quod
 si, qui unitatem
 sequitur, cubus
 sit; & reliqui om-
 nes cubierunt.

531441	F	752969
59040	E	53440
6561	D	6561
723	C	6561
81	B	729
9	A	81
	O	
	unitas.	

Theorema 10. Proposition 10.

Si ab unitate numeri quotcunque propor-
 tionales sint; non sit autem quadratus is, qui
 unitatem o : : : : : :
 sequitur, Vni- • : : : : :
 neque aliustas. A B C D E F
 illus quadra- 3 9 36 81 243 729
 tus

LIBER IX.

113

tus erit; deemptis, tertio ab unitate ac omnibus vnum intermittentibus. Quod si, qui unitatem sequitur, cubus non sit: neque alius ullus cubus erit; deemptis, quarto ab unitate, ac omnibus duos intermittentibus.

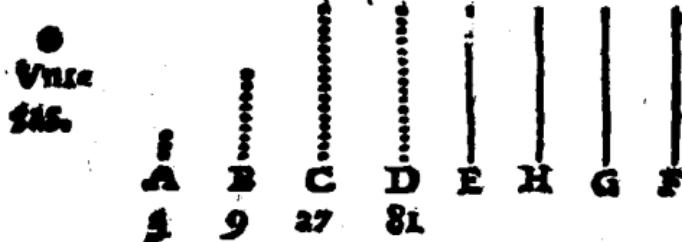
Theorema 11. Propositio 11.

Si ab unitate numeri quotlibet deinceps proportionales sint; minor maiorem metitur per quempiam eorum, qui in proportionalibus sunt numeris.

	:	:	:	:	:
	A	B	C	D	E
	1	2	4	8	16

Theorema 12. Propositio 12.

Si ab unitate quotlibet numeri sint proportionales; quot primorum numerorum ultimum metiuntur, totidem & eum, qui unitati proximus est, metiuntur.

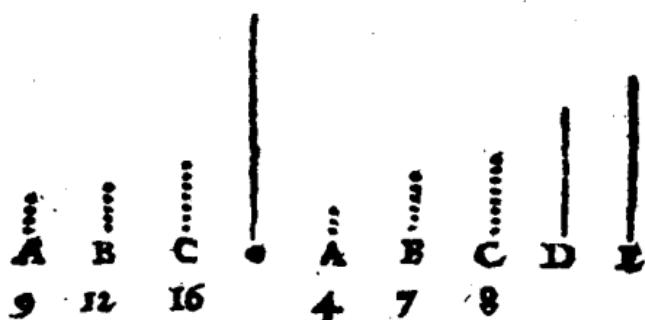
Theorema 13. Propositio 13.

Si ab unitate sint quotcunque numeri deinceps proportionales; primus autem sit, qui unitatem sequitur; maximum nullus aliis

metie-

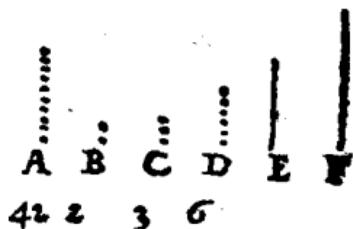
114 EVCLID. ELEMENTA GEOM.

metietur; ijs exceptis, qui in proportionalibus sunt, numeris.

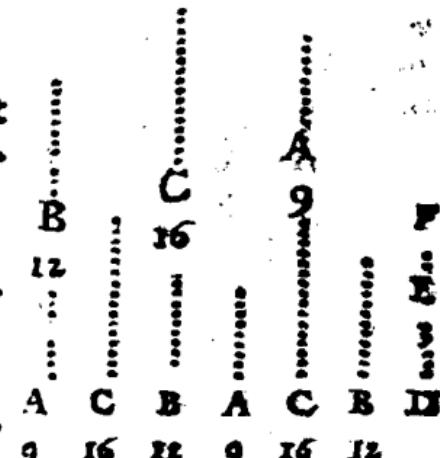
Theorema 14. Propositio 14.

Si simpliciterum numerum primi aliquot numeri metiantur; nullus alias numerus primus illum metietur; ijs exceptis, qui primò metiuntur.

Theorema 15. Propositio 15.

Sitres numeri
deinceps proportionales sint
minimi omnium, eandem
cum ipsis proportionem ha-
bentium, duo quilibet com-
positi, ad tertium primi erunt.

Theor.

Theorema 16. Propositio 16.

Si duo numeri sint inter se
primi; non se habebit quem-
admodum primus ad secun-
dum, ita secundus ad quen-
piam aliud.

:	:	
:	:	
		C
5	8	

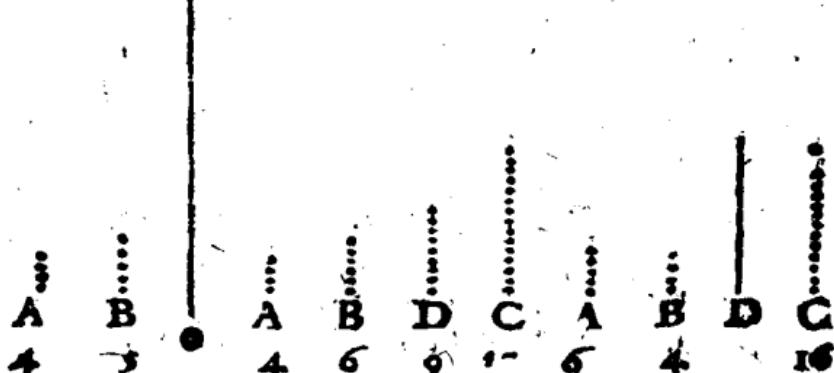
Theorema 17. Propositio 17.

Si sint quotlibet numeri
deinceps proportionales,
quorum extrebi sint in-
ter se primi; non erit que-
admodum primus ad se-
cundum, ita ultimus ad
quempiam aliud:

8	11	16	27	
A	B	C	D	E

Problema 1. Propositio 18.

Duobus numeris datis, considerare an pos-
sit ipsis tertius inueniri proportionalis.

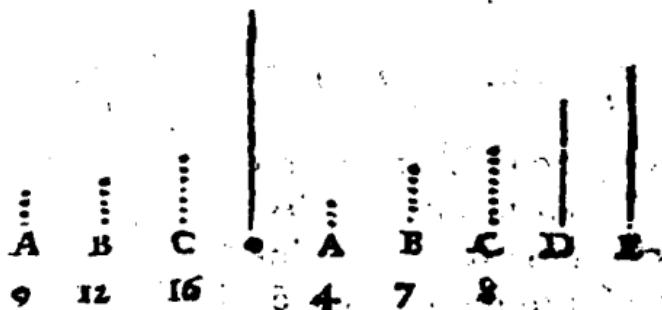

H 2

Theo.

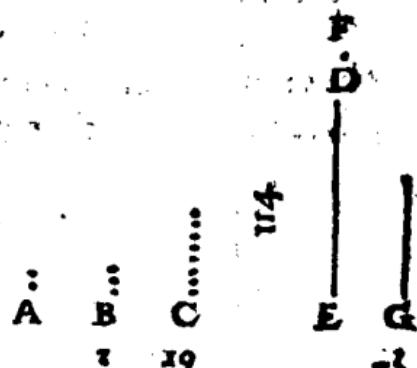
Problema 12. Propositione 19.

Tribus numeris datis, considerare, an possit
ipsis quartus reperiri proportionalis,

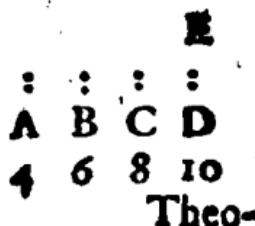
Theorema 18. Propositione 20.

Primi numeri
plures sunt, qua-
cunque propo-
sita multitudi-
ne primorum
numerorum.

Theorema 19. Propositione 21.

Si pares numeri quo-
libet compositi sint,
totus est par.

Theo-

Theorema 20. Propo-
sitio 22.

Si impares numeri quo-
libet compositi sint; sit : : : ?
autem par illorum mul- A B C D
titudo; totus par erit. 1 9 7 5

Theorema 21. Propo-
sitio 23.

Si impares numeri quo- : : :
cunque compositi sint; : : :
sit autem impar illorum A B C E
multitudo; & totus im- 5 2 8 F
par erit.

Theorema 22. Propo- B
sitio 24.

Si à pari numero par detra- A C
ctus sit; & reliquus par erit. 6 4

Theorema 23. Propo-
sitio 25.

Si à pari numero impar de- A C D
tractus sit; & reliquus impar 8 1 4
erit.

Theorema 24. Propo-
sitio 26.

Si ab impari numero impar
detractus sit; & reliquus par
erit. A C B
4 6

215 EVCLID. ELEMENT. GEOM.

Theorema 25. Propo-
sition 27.

Si ab impari numero par abla- A D C
tus sit; reliquis impar erit. 1 4 4

Theorema 26. Propo-
sition 28.

Si impar numerus parem A B C
multiplicans , procreet 3 4 21
quempiam; procreatus par e-
rit.

Theorema 27. Propo-
sition 29.

Si impar numerus imparem A B C
numerum multiplicans, que-
dam procreet; procreatus im- 3 5 15
par erit.

Theorema 28. Propo-
sition 30.

Si impar numerus parem nu- A C B
merum metiatur; & illius 3 6 18
dimidium metietur.

Theorema 29. Propo-
sition 31.

Si impar numerus ad nu- A B C D
merum quempiam pri-
mus sit: & illius duplum
primus sit,

Theor.

Theorema 30. Propo-
sitio 32.

Numerorum, qui à o-	:	:	:
binario dupli sunt, vni-	:	:	:
vnu quisque pariter est.	A	B	C D
par est tantum.	2	4	8 16

Theorema 31. Propo-
sitio 33.

Si numerus dimidium habeat impa-	A
rem: pariter impar est tantum.	20

Theorema 32. Propo-
sitio 34.

Si par numerus neque à binario du-	A
plus fit, neque dimidium habeat im-	20
parem: pariter par est, & pariter impar,	

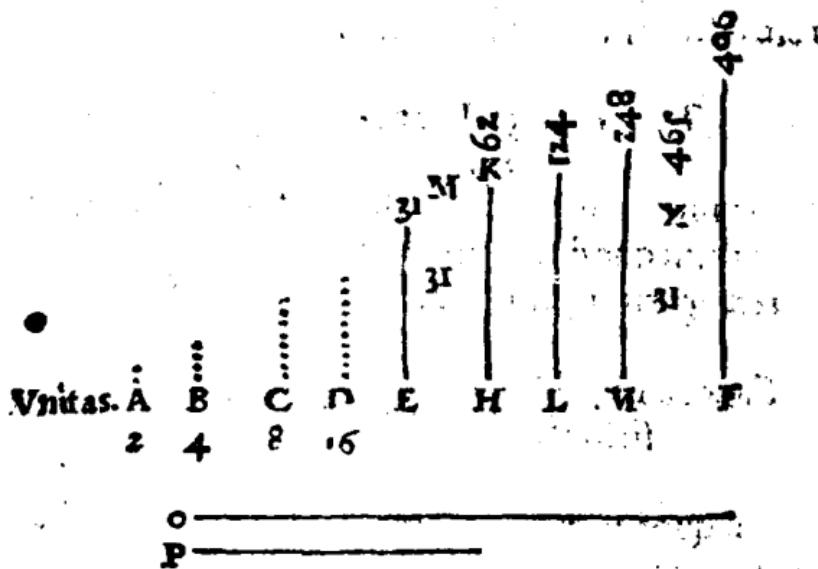
Theorema 33. Propo-
sitio 35.

Si sint quotlibet numeri de-
inceps proportionales; de-
trahantur autem à secundo
& vltimo æquales ipsis pri-
mo: Erit quemadmodum
secundi excessus ad primū,
ita vltimi excessus ad om-
nes, qui vltimum antece-
dunt.

C	*	K
:	:	
4		4
G		
:		
D	B	D
4	4	16
		16

Theorema 34. Propo-
sitio 36.

Si ab unitate numeri quotlibet deinceps ex-
positi sint in dupla proportione, quoad to-
tus compositus primus factus sit; si que totus
in ultimum multiplicatus, quempiam pro-
creatus perfectus erit.

FINIS ELEMENTI IX.

EVCL.

EVCLIDIS ELEMENTVM DECIMVM.

DEFINITIONES.

BRAVAE, NEMPE MAGNITU-
dinem symmetrarum,

1.

Commensurabiles magnitudines dicu-
tur illæ, quæ eadem mensura meti-
tur.

2.

Incommensurabiles vero magnitudines di-
cuntur, quarum nullam mensuram commu-
nem contingit reperiri.

3.

Lineæ rectæ potentia commensurabiles
sunt, quarum quadrata una eadem superfi-
cies, siue area metitur.

4.

Incommensurabiles vero lineæ sunt, quæ
rum quadrata, quæ metiatur area commu-
nis, reperiri nulla potest.

5.

Hæc cùm ita sint, ostendi potest, quod quæ-
tacunque linea recta nobis proponantur, ex-
istunt etiam aliae linea innumerabiles eidē

H, 5 com-

122 EVCLID. ELEMENTA. GEOM.

commensurabiles, alias item incommensurabiles; hec quidem longitudine & potentia; illae vero potentia tantum. Vocetur igitur linea recta, quantacunq; propenatur, $\rho\pi\tau\alpha$, id est, rationalis.

6.

Lineæ quoque illi $\rho\pi\tau\alpha$ commensurabiles siue longitudine & potentia, siue potentia tantum, vocentur & ipse $\rho\pi\tau\alpha$ s, id est, rationales.

7.

Quæ vero lineæ sunt incommensurabiles illi $\tau\eta\pi\tau\alpha$, id est, primo loco rationali, vocentur $\delta\lambda\omega\gamma\sigma$, id est, irrationales.

8.

Et quadratum, quod à linea proposita describitur, quam $\rho\pi\tau\alpha$ vocari volumus, vocetur $\rho\pi\tau\alpha$, id est, rationale.

9.

Et, quæ sunt huic commensurabilis, vocentur $\rho\pi\tau\alpha$, id est, rationalia.

10.

Quæ vero sunt illi quadrato, $\rho\pi\tau\alpha$ scilicet, incommensurabilis, vocentur $\delta\lambda\omega\gamma\sigma$, id est, surda, siue irrationalia.

11.

Et lineæ, quæ illa incommensurabilis describunt, vocentur $\delta\lambda\omega\gamma\sigma$. Et quidam si illa incommensurabilia fuerint quadrata, ipsa eorum altera vocabitur $\delta\lambda\omega\gamma\sigma$ linea, quod si qua-

Si quadrata quidem non fuerint, verum aliæ quæpiam superficies siue figuræ rectilineæ, tunc vero lineæ illæ quæ describunt quadrata æ qualia figuris rectilineis, vocentur *diroyos*.

Postulatum, siue petitio.

Postulatur quemlibet magnitudinē totius posse multiplicari, donec quamlibet magnitudinem eiusdem generis excedat.

Axiomata, siue pronunciata.

I.

Magnitudo quotunque magnitudines metiens, compositam quoque ex ipsis metitur.

2.

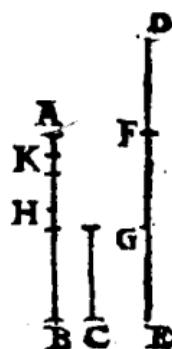
Magnitudo quamcunq; magnitudinem metiens, metitur quoque omnem magnitudinem, quam illa metitur.

3.

Magnitudo metiens totam magnitudinem, & ablatam, metitur, & reliquam.

Problema I. Propositio I.

Duabus magnitudinibus inæqualibus propositis, si de maiore detrahatur plus dimidio; & rursus de residuo iterum detrahatur plus dimidio; idque semper fiat: relinquetur tādem quedam magnitudo minor altera minore ex duabus propositis.

Thea-

Theorema 2. Propositio 2.

Duabus magnitudinibus propositis inēquilibus, si detrahatur semper minor de maiore, alterna quadam detractione; neque residuum vñquam metiatur id, quod ante se metiebatur; incomensurabiles sunt illæ magnitudines.

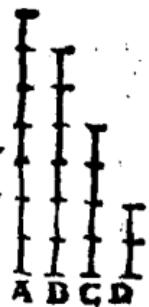
Problema 1. Propositio 3.

Duabus magnitudinibus commensurabilibus datis, maximam ipsarum communem mensuram reperire.

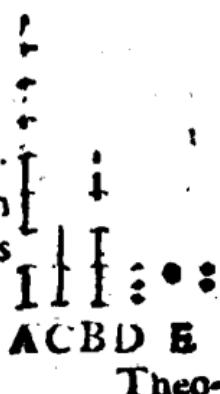
Problema 2. Propositio 4.

Tribus magnitudinibus commensurabilibus datis, maximam ipsarum communem mensuram reperire.

Theorema 3. Propositio 5.

Commensurabiles magnitudines inter se proportionem eam habent, quam habet numerus ad numerum.

Theo-

Theorema 4. Propo-
sitio 6.

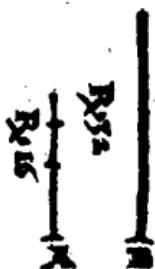
Si duæ magnitudines pro-
portionem eam habent in
ter se, quām numerus ad
numerum: commensura-
biles sunt illæ magnitudi-
nes.

A B C F D G E

8 15

Theorema 5. Propo-
sitio 7.

Incommensurabiles magnitu-
dines inter se proportionem
non habent, quam numerus ad
numerum.

Theorema 6. Propo-
sitio 8.

Si duæ magnitudines inter se proportio-
nem non habent, quam numerus ad numer-
rum: incommensurabiles illæ sunt magni-
tudines.

Theorema 7. Propo-
sitio 9.

Quadrata, quæ describitur à rectis lineis lo-
gitudine commensurabilibus inter se pro-
portis

portionem habent,
quam numerus qua-
dratus ad alium nu-
merum quadratum.

Et quadrata haben-
tia proportionem
inter se, quam qua-

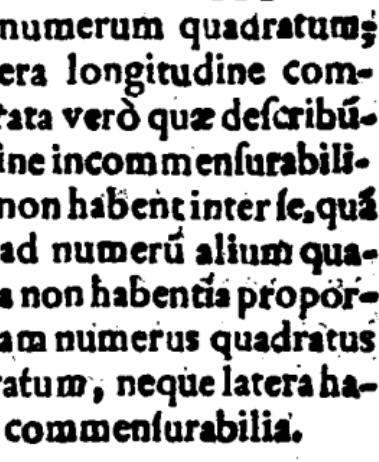
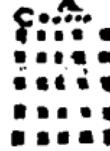
dratus numerus ad numerum quadratum;
habent quoque latera longitudine com-
mensurabilitas. Quadrata vero quae describū-
tur à lineis longitudine incommensurabili-
bus; proportionem non habent inter se, quia
quadratus numerus ad numerū aliū quadratum. Et quadrata non habentis propo-
tionem inter se, quā numerus quadratus
ad numerum quadratum, neque latera ha-
bebunt longitudine commensurabilitas.

Theorema 8. Propositio 10.

Si quatuor magnitudines fuerint proportio-
nales; prima verò secundæ fuerit commē-
surabilis; tertia quoque
quartæ commēsurabilis
erit; quod si prima secū-
dæ fuerit incommensu-
rabilis; tertia quoque
quartæ incommensa-
bilis erit.

Theorema 3. Propositio 11.

Propositio linea recta (quam prius vocari
dixi)

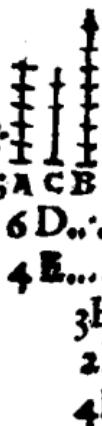

(diximus) reperire duas lineas rectas incom-
mensurabiles, alteram quidē
longitudine tantum, alteram
verò non longitudine tantū,
sed etiam potentia incomme-
surabilem.

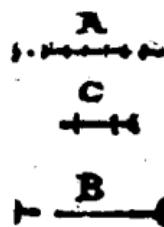
Theorema 9. Propo-
sitio 12.

Magnitudines, quæ eidem mag-
nitudini sunt commensurabiles; A C B
inter se quoque sunt commen- 6 D... 4 F.
surabiles. 4 E... 8 G.

Theorema 10. Propositio 13.

Si ex duabus magnitudinibus
haec quidem commensurabi-
lis sit tertia magnitudini, illa
verò eidem incommensura-
bilis, incommensurabiles sunt
illæ duæ magnitudines.

Theorema 11. Propositio 14.

Si duarum magnitudinum commensurabilium, altera fuerit commensurabilis mag-
niku-

nitudini alteri
cupiam tertia; re-
liqua quoq; mag-
nitudo eidem te-
tiae incommensu-
rabilis erit.

Theorema 12. Propositio 15.

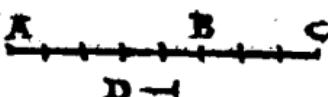
Si quatuor rectæ lineæ proportionales fuerint; possit autem prima plusquam secunda tanto, quantum est quadratum rectæ lineæ sibi commensurabilis longitudine: tertia quoque potuerit plusquam quarta tanto, quantum est quadratum rectæ lineæ sibi commensurabilis longitudine. Quod si prima possit plusquam secunda quadrato rectæ lineæ sibi longitudine incommensurabilis: tertia quoque poterit plusquam quarta quadrato rectæ lineæ sibi incommensurabilis longitudine.

Theorema 13. Propositio 16.

Si duæ magnitudines commensurabiles componantur; tota magnitudo composita singulis partibus commensurabilis erit; Quod si tota magnitudo composita alterutri parti commensurabilis fuerit; illæduæ quo-

quoque partes commē
surabiles erunt.

Theorema 14. Propositio 17.

Si duæ magnitudines incommensurabiles componantur, ipsa quoque tota magnitudo singulis partibus componentibus incomensurabilis erit. Quòd si tota alteri parti incomensurabilis fuerit illæ quoque primæ magnitudines inter se incomensurabiles sunt.

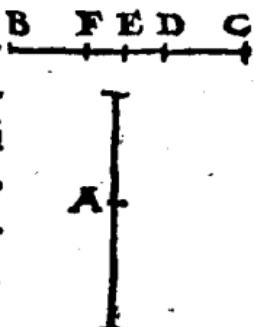

Theorema 15. Propo-
sitio 18.

Si fuerint duæ rectæ lineæ inæquales, & quartæ parti quadrati, quod describitur à minore, æquale parallelogrammum applicetur ad maiorem, ex qua maiore tantum excurrat extra latus parallelogrammi, quantum est alterum latus ipsius parallelogrammi: si præterea parallelogrammum sui applicatione diuidat lineam illam in partes inter se commensurabiles longitudine, illa maior linea tanto plus potest quam minor, quantum est quadratum lineæ sibi commensurabilis longitudine. Quòd si maior plus possit quam minor, tanto quantum est quadratum lineæ sibi commensurabilis longitudine; & præterea quartæ parti quadrati li-

I
neæ

150 EVCLID. ELEMENT. GEOM.
 neæ minoris, æquale parallelogrammum applicetur ad maiorem, ex qua maiore tantum excurrat extra latus parallelogrammi, quantum est alterum latus ipsius parallelogrammi: parallelogrammum sui applicatione diuidit maiorem in partes inter se longitudine commensurabiles.

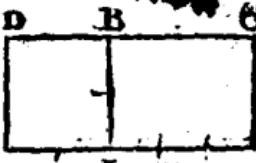
Theorema 16. Propositio 19.

Si fuerint duæ rectæ lineæ inæquales; quartæ autem parti quadrati lineæ minoris, æquale parallelogrammorum ad lineam maiorem applicetur, ex qua linea tantum excurrat extra latus parallelogrammi, quantum est alterum latus eiusdem parallelogrammi: si parallelogrammum præterea sui applicatione diuidat lineam in partes inter se longitudine incommensurabiles, maior illa linea tanto plus potest quam minor quantum est quadratum lineæ sibi minori commensurabiles longitudine. Quod si maior linea tanto plus possit quam minor, quantum est quadratum lineæ incommensurabilis sibi longitudine: & præterea quartæ parti quadrati lineæ minoris æquale parallelogrammum applicetur ad maiorem ex-

Ex quantum excurrat ex-
tra latus parallelogrammi,
quantum est alterum latus i-
psius: parallelogrammum
sui applicatione dividit ma-
iores in partes inter se inco-
mensurabiles longitudine.

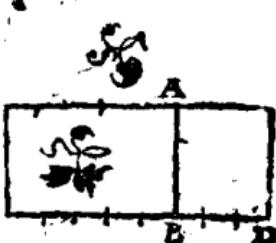
Theorema 17. Propo-
sitio 20.

Superficies rectanguli
contenta ex lineis rectis
rationalibus longitudine
commensurabilibus se-
cundum unum aliquem
modum ex antedictis, rationalis est.

Theorema 18. Propositio 21.

Si rationale ad lineam ra-
tionalem applicetur; ha-
bebit alterum latus line-
am rationalem & com-
mensurabilem longitu-
dine linea cui rationale
parallelogrammum ap-
plicatur.

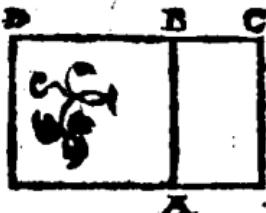

Theorema 19. Propositio 22.

Superficies rectangula contenta duabus li-
neis rectis rationalibus potest tantum comen-

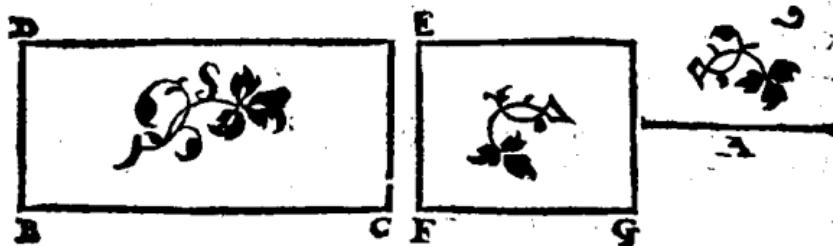
surare

surabilibus, irrationalis est. Linea autem quæ il-
lam superficiem potest, irrationalis & ipsa est; ve
cetur verò media.

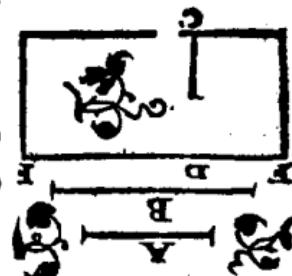
Theorema 20. Propo- sitio 23.

Quadrati lineæ medie ad lineam rationa-
lem applicati, alterum latus est linea ratio-
nalis, & incommensurabilis longitudine li-
neæ, ad quam applicatur.

Theorema 21. Propo- sitio 24.

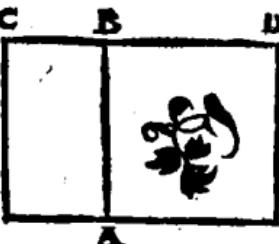
Linea recta mediæ com-
mēsurabilis, est ipsa quo
que media.

Theo-

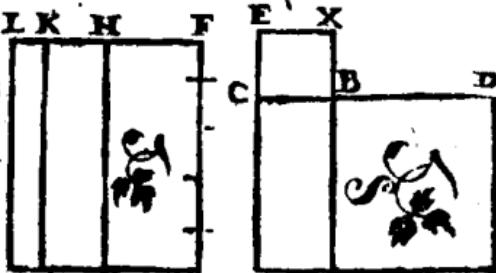
Theorema 22. Prop.
ositio 25.

Parallelogrammum re-
ctangulum contentum c
sub rectis lineis medijs
longitudine commen-
surabilibus, medium est.

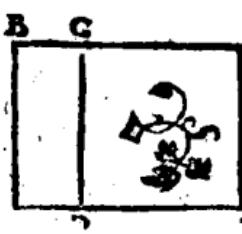
Theorema 23. Proposition 26.

Parallelogrammum rectangulum compro-
hensum
seb-due- bus lineis
medijs
potentia
tantum
commen-
surabilibus; **NMG**
vel rationale est, vel medium.

Theorema 24. Proposition 27.

Medium
non est
maiis,
quamme
dium su-
perficie
rationali.

I 3 Pro-

Problema 4. Propositio 28.

Medias lineas inuenire potestia tantum commensurabiles rationale comprehendentes.

A

C

B

D

A

Problema 5. Propositio 29.

Medias lineas inuenire potestia tantum commensurabiles, medium comprehendentes.

D

B

C

E

Problema 6. Propositio 30.

Reperire duas rationales potentia tantum commensurabiles huiusmodi, ut maior ex illis possit plus quam minor, quadrato rectae lineae sibi commensurabilis longitudine,

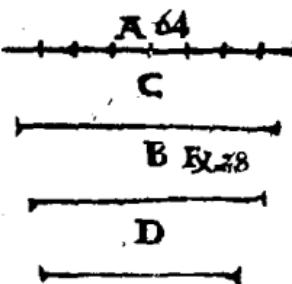

Problema 7. Propositio 31.

Inuenire duas rationales potentia tantum commensurabiles; ita ut maior, quam minor plus possit, quadrato rectae lineae sibi longitudine incommensurabilis.

Problema 8. propositio 32.

Reperire duas lineas medias potentia tantum commensurabiles rationalem superficiem continentes tales in quam, ut maior possit plus, quam minor, quadrato rectæ lineæ sibi commensurabilis longitudine.

Problema 9. Propositio 33.

Inuenire duas lineas medias potentia tantum commensurabiles, quæ medianam superficiem continent, ita ut maior plus possit, quam minor, quadrato rectæ lineæ sibi longitudine commensurabilis.

Problema 10. Propositio 34.

Inuenire duas rectas lineas potentia incom-

mensu-

rabiles,

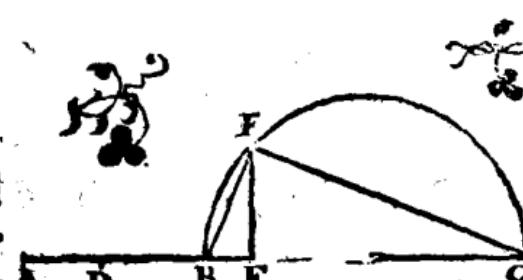
quarum

quadra-

ta simili

compo-

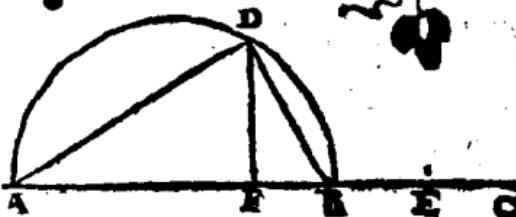
sita faci.

ant superficiem rationalem: Rectangulum versus sub ipsis contentum, facient medium.

Problema 11. Propo-
sitio. 35.

Reperire lineas duas rectas potentia incom-
mensurabiles, conficientes compositum ex
ipsis quadratis
medium
parallelo
grammū
verò ex i-
psis con-
tentum rationale,

Problema 12. Propo-
sitio 36.

Reperire duas lineas, rectas potentia incom-
mensurabiles, confidentes id, quod ex ipsa-
rum quadratis componitur, medium, paral-
lelográ-
num
ex ipsis
conten-
tum,
mediū;
quod
præterea parallelogrammum sit incomme-
surabile composito ex quadratis ipsarum.

PRIN-

PRINCIPIVM SENARIO.
rum per compositionem, &
Synthesin.

Theorema 25. Propositio 37.

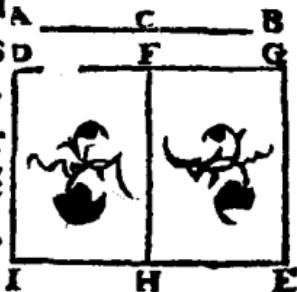
Si duæ rationales potentia tantùm commensurabilis comprehenduntur; tota $\frac{A}{B} = \frac{20}{6} = C$ irrationalis erit. Vocetur autem Binomium, vel ex binis nominibus.

Theorema 26. Propositio 38.

Si duæ mediae potentia tantùm commensurabiles, rationale continentur, componantur; tota linea est irrationalis. $\frac{A}{B} + \frac{B}{C} = G$, vocetur autem ex binis medijs prima.

Theorema 27. Propositio 39.

Si duæ mediae potentia tantùm commensurabiles continentur medium continentem cōponantur; tota linea est irrationalis: vocetur autem ex binis medijs secunda.

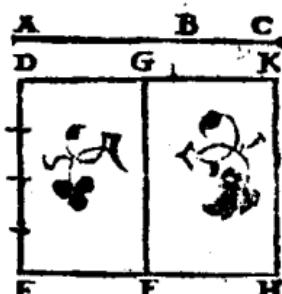
Theorema 28. Propositio 40.

Si duæ rectæ lineæ potentia incommensurabiles componantur; conficientes compositionum ex quadratis ipsarum, rationale parallelo-

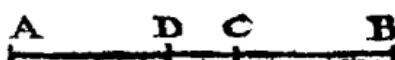
138 EVCLID. ELEMENTA GEOM.
 Ieologrammum verò ex ipsis contentum, me-
 dium: tota li ————— B C
 nea recta est irrationalis. Vocetur autem li-
 nea maior.

Theorema 29. Propositio 41.
 Si duæ rectæ lineæ potentia incommensu-
 rabilis componantur, conficientes compo-
 situm ex ipsarum quadratis, medium: id ve-
 rò, quod fit ex ipsis, rationale; tota recta li-
 nea est
 irra- ————— B C
 onalis erit. Vocetur autem potens rationa-
 le & medium.

Theorema 30. Propositio 42.
 Si duæ rectæ lineæ potentia incommensura-
 biles componantur, confidentes compo-
 situm ex ipsarum quadratis medium; & quod
 continetur ex ipsis, me-
 dium; & præterea incom-
 mensurabile composito
 ex quadratis ipsarum: to-
 ta recta linea est irratio-
 nalis. Vocetur autem bi-
 na media potens.

Theorema 31. Propositio 43.
 Quæ linea ex binis nominibus vocata, in v-
 anico tantum pun-
 gto dividitur in
 sua nomina.

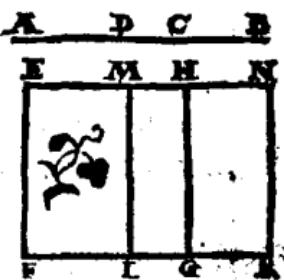
Theo-

Theorema 32. Propositio 44.

Quæ ex binis medijs prima, in vnica tantū puncto diuiditur in sua nomina.

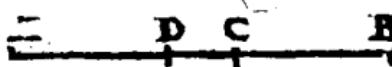
Theorema 33. Propositio 45.

Quæ ex binis medijs secunda, in vnicō tantum puncto diuiditur in sua nomina.

Theorema 34. Propositio 46.

Linea maior in vnicō tantum puncto diuiditur in sua nomina.

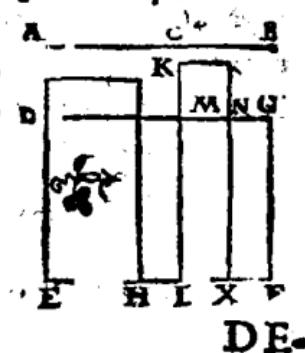
Problema 35. Propositio 47.

Linea potens rationale & medium, in vnicō tantum puncto, diuiditur in sua nomina.

Theorema 36. Propositio 48.

Linea potens duo media in vnicō tantum puncto diuiditur in sua nomina,

DEFINITIONES

secundæ, nempe binorum no-
minum.

Proposita linea rationali; & linea ex binis nominibus vocata, diuisa, in sua nomina, cuius maius nomen, id est, maior portio, possit plusquam minus nomen; quadrato lineæ si- bi, maiori in quam nomini, commensurabi- lis longitudine.

1.

Si quidem maius nomen fuerit commensu- rabile longitudine propositæ lineæ ratio- nali; Vocetur tota linea composita ex binis nominibus, prima,

2.

Si verò minus nomen, id est, minor portio, fuerit commensurabile longitudine propo- sitæ lineæ rationali; Vocetur tota linea ex binis nominibus secunda.

3.

Si verò neutrum: ipsorum nominum fuerit commensurabile longitudine propositæ li- neæ rationali; Vocetur tota ex binis nomi- nibus tertia.

Rursus si maius nomen possit plusquam mi- nus nomen, quadrato lineæ sibi incom- mensurabiles longitudine.

4.

Si quidem maius nomen sit commensura- bili-

L I B E R . X .
rabilis longitudine propositæ linea rationa-
li; Vocetur tota linea ex binis nominibus
quarta.

5.

Si verò minus nomen fuerit commensura-
bile longitudine linea rationali; Vocetur
tota ex binis nominibus quinta.

6.

Si verò neutrum ipsorum nominum fuerit
longitudine commensurabile: propositæ
lineæ rationali; Vocetur tota ex binis nomi-
nibus sexta.

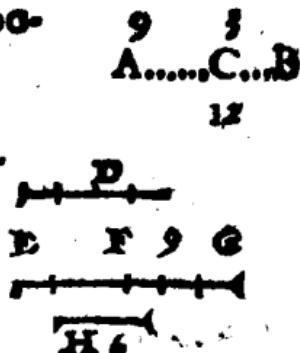
Problema 13. Pro-
positio 49.

Reperire lineam ex binis
nominibus primam.

Problema 14. Propo-
sitio. 50.

Reperire ex binis nomi-
nibus secundam.

Pro-

243 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

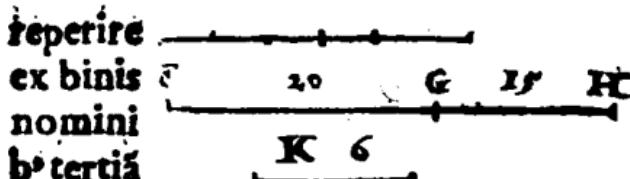
Problema 15. Propo-
fitio 51.

15 5
A.....C...

20

D

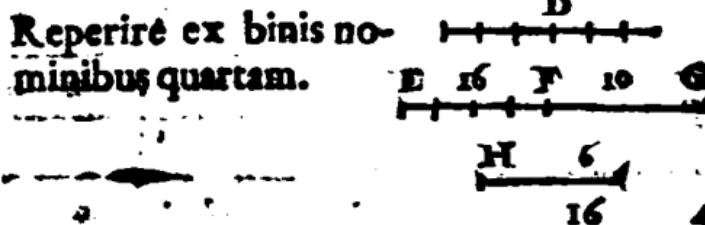
E

Problema 16. Propo-
fitio 52.

10 6
A.....C....B

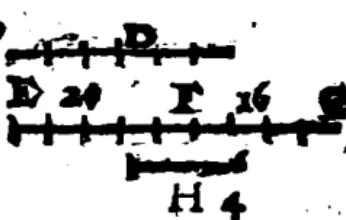
$\frac{15}{D}$

Problema 17. Propo-
fitio 53.

A.....C....
20

Reperire ex binis no-
mibus quintam.

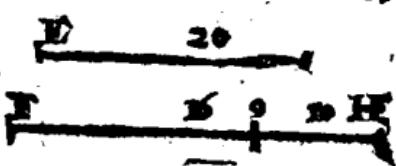

Problema 18. Pro-
positio 54.

16
D.....
20

Repos

Reperire ex binis
nomini bus sextam.

Theorema 37. Propositio 55.

Si superficies contenta fuerit sub rationali,

& ex

binis

nomi-

nibus

prima

recta

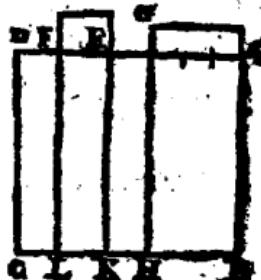
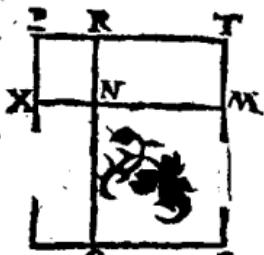
linea,

qua^r il

lam superficiem

pote^st, est irrationalis; qua^r

ex binis nominibus vocatur.

Theorema 38. Propositio 56.

Si superficies cōtēta fuerit sub linea rationa
li, & ex

binis

nomi-

nibus

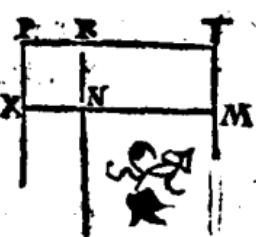
secun-
da; Re-

cta li-

nea potens illā superficiem!

, est irrationalis;
qua^r ex binis medijs prima vocatur.

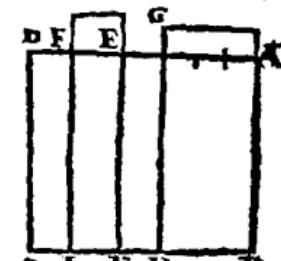
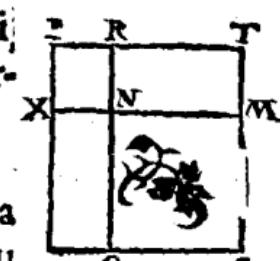
Theor-

Theorema 39. Propositio 57.

Si superficies contineatur sub rationali, & ex binis

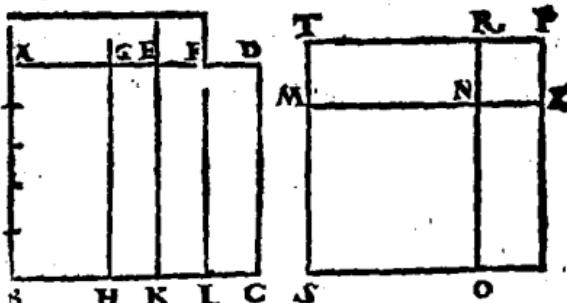
nominibus ter-
tia; re-
cta li-
nea, qua
illa su-

perficiem potest, est irrationalis; quæ ex bi-
nis medijs dicitur tertia.

Problema 40. Propositio 58.

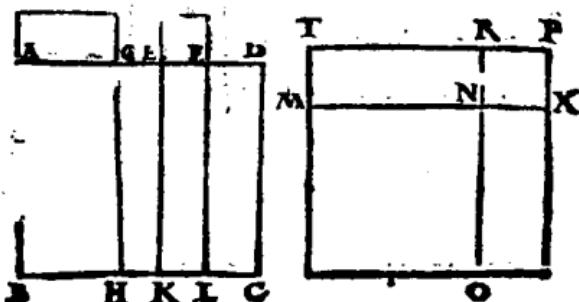
Si su-
perfi-
cies
conti-
ne-
tur
sub ra-
tionali,

& ex binis nominibus quarta; recta linea
potens, superficiem illam, est irrationalis;
quæ dicitur maior.

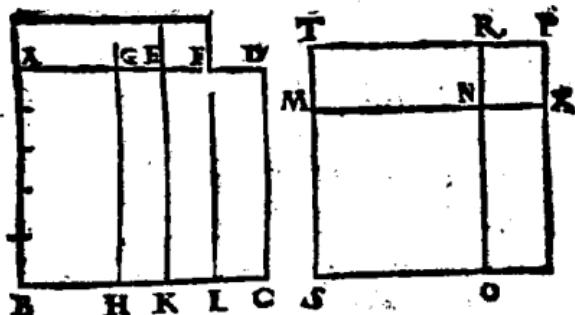
Theorema 41. Propo-
sitio 59.Si superficies contineatur sub rationali, & ex
binis

binis nominibus quarta; recta linea, qua^z illam superficiem potest, est irrationalis; qua^z dicitur potens rationale, & medium.

Theorema 42. Propositio 60.

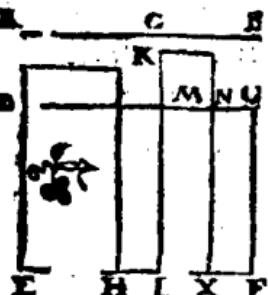
Si superficies contineatur sub rationali, & ex binis nominibus sexta; Recta linea, qua^z illam superficiem potest, est irrationalis; qua^z dicitur potens, bina media.

Theorema 43. Propositio 61.

Quadratum eius lineæ, qua^z est ex binis no-
K minis

minibus, ad lineam rationalē applicatum, facit latitudinem ex binis nominibus primam.

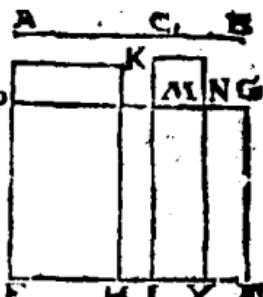
Theorema 44. Propo-
sitio 62.

Quadratum, eius quæ est ex binis medijs prima, ad lineam rationalem lineam applicatum, facit lati-
tudinem ex binis nominib-
us secundam.

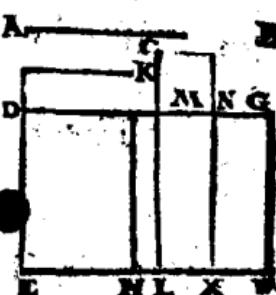
Theorema 45. Propo-
sitio 63.

Quadratum eius, quæ est ex binis medijs secunda,
ad lineam rationalem ap-
PLICATUM, facit latitudinē
ex binis nominibus ter-
tiam.

Theorema 46. Propo-
sitio 64.

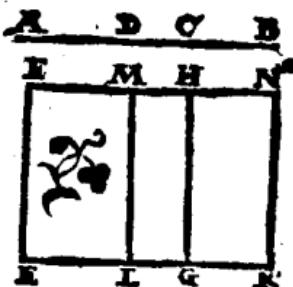
Quadratum lineæ mai-
oris secundum lineam rati-
onalem applicatum, facit
latitudinem ex binis no-
minibus quartam.

Theo-

Theorema 47. Pro-
positio 65.

Quadratum lineæ potē
tis rationale, & medium
secundum rationalem ap-
plicatum, facit latitudi-
nem ex binis nominibus
quintam.

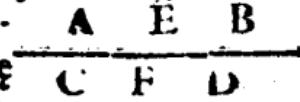
Theorema 48. Pro-
positio 66.

Quadratum lineæ poten-
tis duo media, secundum
rationalem applicatum,
facit latitudinem ex bi-
nis nominibus sextam.

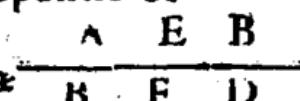
Theorema 49. Propositio 67.

Linea longitudine com-
mensurabilis, ei lineæ que
est ex binis nominibus; &
ipsa ex binis nominibus est, atque in ordi-
ne eadem.

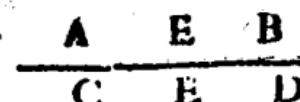
Theorema 50. Propositio 68.

Linea longitudine com-
mensurabilis alteri lineæ
qua est ex binis Medijs;
& ipsa ex binis medijs est, atque in ordine
eadem.

Theorema 51. Propo-
sitio 69.

Linea commensurabilis
lineæ maiori, & ipsa maior est. Theo-

248 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

Theorema 52. Propositio 70.

Linea commensurabilis linea potenti ratione & medium, est & A E B
ipsa linea potens ratione. ——————
Ie & medium. C F D

Theorema 53. Propositio 71.

Linea commensurabilis linea potenti duo media, est & ipsa linea potens duo media.

Theorema 54. Propositio 72.

Si duæ superficies, rationalis, & media simul componantur, linea quæ totam superficiem compositam potest, est una ex quatuor irrationalibus; vel ea, quæ dicitur ex binis nominibus, vel ea, quæ ex binis medijs prima, vel linea maior, vel linea potens, rationale & medium.

A E B

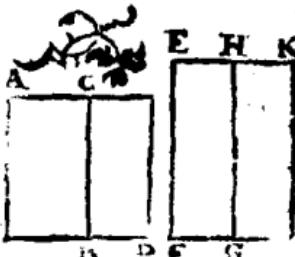
C

D F G L

Theorema 55. Propositio 73.

Si duæ superficies medie inter se incommensura-

surabiles simul componantur; fiunt reliquæ due lineæ irrationales; & ex binis medijs secunda, vt bina media potens.

SCHOLIVM EX THEONE , ZAM-
berto, Campano , & P. Christ.
Chuio,

*Ex his omnibus facilè colligitur, quod linea e.s., que est ex binis nominibus, & cetera ipsam subse-
quentes, linea irrationales, neque sunt eadem cum
linea media, neque ipsa inter se sunt eadem.*

*Nam quadratum linea media, ad lineam rationalem comparatum & applicatum, efficit alterum latum, lineam rationalem, seu latitudinem ra-
tionalem, ipsi lineariali (hoc est, linea, ad qua applicatur) longitudine incommensurabilem: per
propos. 23. libri decimi.*

*Quadratum verò eius linea, que est ex binis no-
minibus, & rationalem, applicatum, efficit alterum
latum. & lineam, seu latitudinem ex binis nominis-
bus primam; per 6.*

*Quadratum verò eius, que est ex binis medijs
prima ad Rationalem applicatum, latitudinem
efficit ex binis nominibus secundam: per 62.*

*Quadratum verò eius, que est ex binis medijs se-
cunda, ad rationalem applicatum, latitudinem ef-*

scit ex binis nominibus tertiam: per 63.

Quadratum linea maiori, ad rationalem applicatum, latitudinem efficit ex binis nominibus quartam: per 64.

Quadratum vero eius, quo rationale, & medium potest, ad rationalem applicatum; efficit alterum latus, seu latitudinem ex binis nominibus quintam: per 65.

Quadratum denique linea eius, qua bina media potest, ad rationalem applicatum, efficit alterum latus, seu latitudinem ex binis nominibus sextam: per 66.

Cum igitur haec latitudines (que à nonnullis late radicuntur.) differant, & à latitudine media & inter se, à latitudine quidem media, quod hac rationalius sit, illa vero irrationales, inter se autem, quod in ordine non sint eadem cum iis ex binis nominibus: manifestum est omnes ipsas irrationales lineas, de quibus hactenus dictum est, inter se differentes esse.

PRINCIPIVM SENARIORVM per detractionem, & aphare- sin.

Theorema 56. Propositio 74.

Si de linea rationali detrahatur rationalis, potentia tantum commensurabilis ipsi ratio-
nis: Residua est irratio- A A A
nalis: Vocetur autem ————— | —————
Residuum, hoc est, apotome.

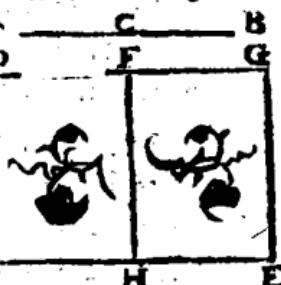
Theo-

Theorema 57. Propo-
sitio 75.

Si de linea media detrahatur media, poten-
tia tantum commensurabilis toti linea; quæ
verò detracta est, cum tota continet super-
ficiem rationalem; Residua est irrationalis.
Vocetur autem Re- A A B
siduum mediū pri- ——— | ——
mum: hoc est, media apotome prima.

Theorema 58. Propo-
sitio 76.

Si de linea media detrahatur media, poten-
tia tantum commen- C B
surabilis toti; quæ verò F G
detracta est, cum tota cō-
tineat superficiēm me-
diām: Reliqua est irratia-
tionalis. Vocetur autem
Residuum medium se-
cundum, hoc est, media apotome secunda.

Theorema 59. Propo-
sitio 77.

Si de linea recta detrahatur recta, potentia
incommensurabilis toti; compositum au-
tem ex quadratis totius linea, & linea de-
tracta, sit rationale; parallelogrammum ve-
rò ex

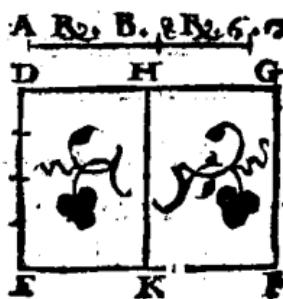
152 EVCLID. ELEMENTA GEOM.
 rō ex eisdem contentum, sit medium: Reliqua linea erit irrationalis. A C B
 Vocetur autem linea mi-
 nor.

Theorema 60. Propositio. 78.

Si de linea recta detrahatur recta, potentia incommensurabilis toti lineæ; compositum autem ex quadratis totius, & lineæ detraha-
 sit medium; parallelogrammum vero bis ex
 eisdem contentum, sit rationale: Reliqua li-
 nea est irrationalis. Vocetur autem linea fa-
 ciens cum superficie rationali totam super-
 faciem medium. A C B

Theorema 61. Propositio 79.

Si de linea recta detrahatur recta potentia incommensurabilis toti lineæ; compositū autem ex quadratis totius, & lineæ detra-
 ha-
 sit medium: Parallelogrammum vero
 bis ex eisdem sit etiam medium: præterea
 sint quadrata ipsarum incommensurabilis
 parallelogrammo bis ex eisdem contento,
 Reliqua linea est irrationalis. Vocetur au-
 tem linea faciens cum
 superficie media totam
 superficiem medium,

Theo-

Theorema 62. Propositio 80.

Residuo vnica tantum linea recta coniungitur rationalis; Δ B B D
potentia tantum $\frac{1}{\Delta}$ $\frac{1}{B}$ $\frac{1}{D}$
commensurabilis toti linea Δ .

Theorema 63. Propositio 81.

Residuo medio primo vnica tantum linea coniungitur media, potentia tantum commensurabilis toti, ipsa cum tota rationale $\frac{1}{\Delta}$ $\frac{1}{BC}$ $\frac{1}{D}$ continens.

Theorema 64. Propositi $\circ$ 82.

Residuo medio secundo vnica tantum coniungitur recta linea media, potentia tantum commensurabilis toti, ipsa cum tota medium continens.

Theorema 65. Propositio 83.

Lineae minori vnica tantum recta linea coniungitur, potentia incommensurabilis toti, faciens cum tota compositum ex quadratis ipsa-

154 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

ipsarum rationale: id

A

B

C

D

verò parallelogram-

mum, quod bis ex ipsis fit, medium.

Theorema 66. Propositio 34.

Lineæ facienti cum superficie rationali totam superficiem medium, vniqa tantum coniungitur linea recta, potentia incommensurabilis toti; faciens autem cum tota compositum ex quadratis ipsarum, medium; Id verò, quod fit bis ex A B C D ipsis, rationale.

Theorema 67. Propositio 35.

Lineæ cum media superficies facienti totam superficiem mediæ, vniqa tantum coniungitur linea, potentia toti incomensurabilis, faciens cù tota compositum ex quadratis ipsarum, medium, id verò, quod fit bis ex ipsis etiam medium: & præterea faciens compositum ex quadratis ipsarum incomensurabile ei, quod fit bis ex ipsis

DE.

DEFINITIONES:

TERTIAE, NEMPE APOTO-
marum, seu Residuorum.

Proposita linea rationali, & Residuo, si tota
nēpe composita ex ipso Residuo, & linea il-
li coniuncta, seu congruente, plus possit, quā
coniuncta, quadrato rectæ lineæ sibi longi-
tudine commensurabilis;

1.

Si quidē tota lineæ propositæ rationali sit
longitudine commensurabilis; Vocetur re-
siduum primum, seu Apotome prima.

2.

Si verò coniuncta fuerit longitudine com-
mensurabilis propositæ rationali; ipsa au-
tem tota plus possit, quam coniuncta, qua-
drato lineæ sibi longitudine commensura-
bilis; Vocetur Residuum secundū, seu Apo-
tomē secunda.

3.

Si verò neutra linearum fuerit longitudine
commensurabilis propositæ rationali; pos-
sit autem ipsa tota plusquam coniuncta, qua-
drato lineæ sibi longitudine commensura-
bilis; Vocetur Residuum tertium, seu Apo-
tomē tertia.

Rursus si tota possit plus, quam coniun-
cta seu congruens, quadrato rectæ lineæ sibi
longitudine incommensurabilis;

4. Et

4.

Et quidem si tota fuerit longitudine commensurabilis ipsi rationali; Vocetur Residuum quartum, seu Apotome quarta.

5.

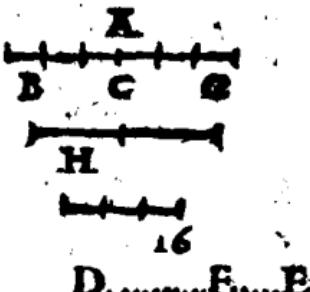
Si vero coniuncta fuerit longitudine commensurabilis ipsi rationali; & tota plus posse, quarta coniuncta, quadrato lineæ sibi longitudine incommensurabilis, Vocetur Residuum quintum, seu Apotome quinta.

6.

Si denique neutra linearum fuerit commensurabilis longitudine ipsi rationali; fueritque tota potentior, quam coniuncta; quadrato lineæ sibi longitudine incommensurabilis; Vocetur Residuum sextum, seu Apotome sexta.

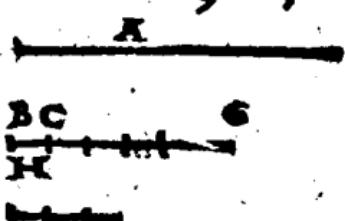
Problema 19. Propositio 86.

Reperiire primum Residuum,

Problema 20. Propositio 87.

Reperiire secundum Residuum.

Pro

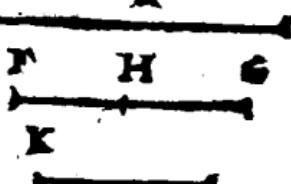
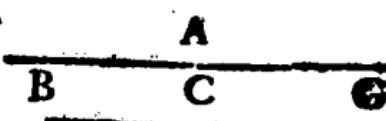
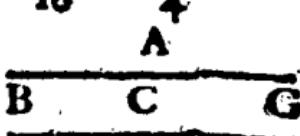
D.....F....E

27 9

E.....

Problema 21. Propo-
sitio 88.12
B.....E....C

9 7

Reperire tertium Re-
sidiuum.Problema 22. Pro-
positio 89.Reperire
quartum Resi-
duum.16 4
D.....F....EProblema 23. Pro-
positio 90.Reperire quintum Re-
sidiuum.H
D.....F....EProblema 24. Pros-
titio 91.

25 7

Reperire sextum Resi-
duum.E..... 13
B.....D....C
Theo-

Theorema 68. Propositio 92.

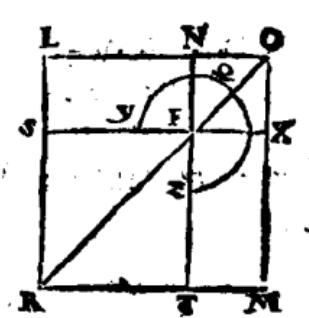
Si superficies continetur sub linea rationali, & residuo primo; recta linea, quæ illam superficiem potest, est residuum.

Theorema 69. Propositio 93.

Si superficies continetur sub linea rationali, & residuo secundo; recta linea, quæ illam superficiem potest, est residuum mediale primum, seu mediae Apotome prima.

Theorema 70. Propositio 94.

Si superficies continetur sub linea rationali,

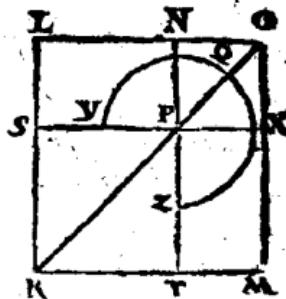

tionali,

tionali, & residuo tertio; recta linea, quæ illam superficiem potest, est residuum mediale secundum, seu medie est Apotome secunda.

Theorema 71. Propositio 95.

Si superficies contineatur sub linea rationali, &c.

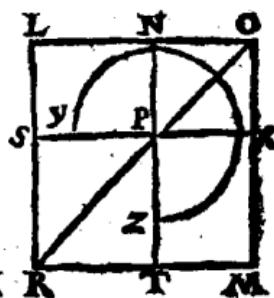
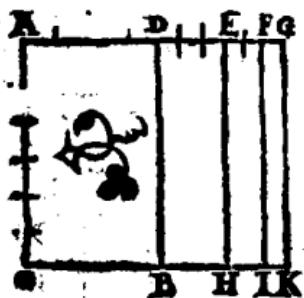

que illam superficiem potest, est linea minor.

Theorema 72. Propositio 96.

Si superficies contineatur sub linea rationali, & residuo quinto; recta linea, quæ illam superficiem potest, est ea, quæ dicitur

cum

rationali superficie facies totam medialem

Theorema 73. Propositio 97.

Si superficies contineatur sub linea rationali,

160 EVCLID. ELEMENT. GEOM.
 & Residuo sexto; recta linea, qua illam superfiicie
 potest,
 est ea,
 qua dicitur fa-
 ciens
 eum
 mediali superficie totam medialem.

Theorema 74. Propo-
 sitio 98.

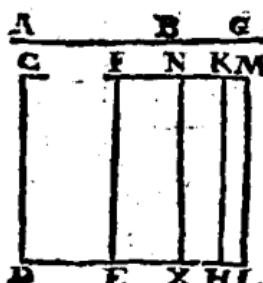
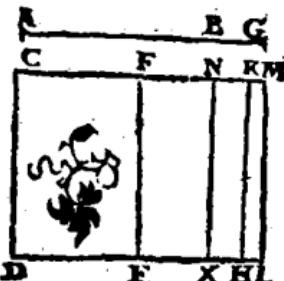
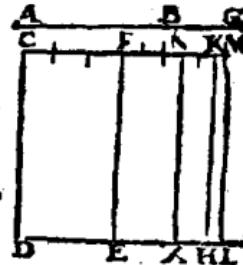
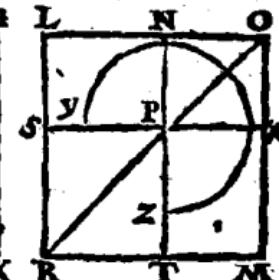
Quadratum residui ad line-
 am rationalem applicatum,
 facit alterum latus residu-
 um primum.

Theorema 75. Pro-
 positio 99.

Quadratum residui me-
 dialis primi ad rationa-
 lem applicatum, facit al-
 terum latus, residuum se-
 cundum.

Theorema 76. Pro-
 positio 100.

Quadratum residui me-
 dialis secundi ad rationa-
 lem applicatum, facit al-
 terum latus residuum ter-
 tium.

Theor

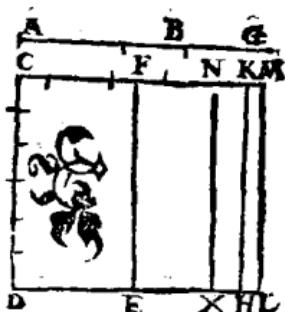
Theorema 77. Propo-
sitio 101.

Quadratum lineæ minoris ad rationalem applicatum, facit alterum latus residuum quartum.

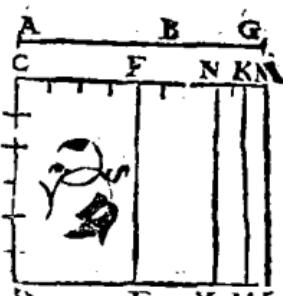
Theorema 78. Propo-
sitio 102.

Quadratum lineæ cum rationali superficie facientis totam medialem, ad rationalem applicatum, facit alterum latus residuum quintum.

Theorema 79. Propo-
sitio 103.

Quadratum lineæ cum mediali superficie facientis totam medialem, ad rationalem applicatum, facit alterum latus residuum sextum.

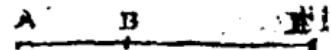

Theorema 80. Propositio 104.

Recta linea residuo commensurabilis longitudine; est & ipsa residuum, seu in ordine eadem.

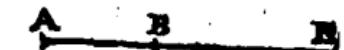
Theorema 81. Propositio 105.
Recta linea commensurabilis residuo me-
diali,

diali, est & ipsa residuum mediale, & eiusdem ordinis; seu in ordine eadem.

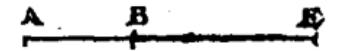
Theorema 82. Propositio 106.

Recta linea commensurabilis lineæ minori: est & ipsa linea minor.

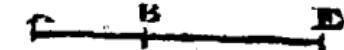
Theorema 83. Propositio 107.

Recta linea commensurabilis lineæ cum rationali superficie facienti totam medialem; est & ipsa linea cum rationali superficie faciens totam mediam.

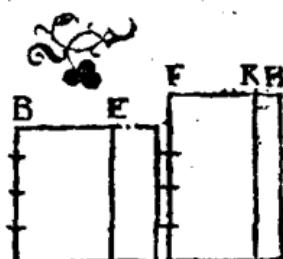
Theorema 84. Propositio 108.

Recta linea commensurabilis lineæ cum mediali superficie facienti totam medialem; est & ipsa cum medioli superficie faciens totam medialem.

Theorem 85. Propositio 109.

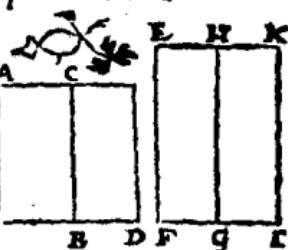
Si de superficie rationali detrahatur superficies mediale; recta linea, quæ reliquam superficiem potest, est alterutra ex duabus irrationalibus, aut residuum, aut linea minor.

Theo-

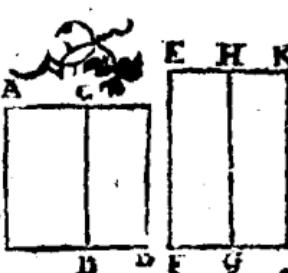
Theorema 86. Propositio IIo.

Si de superficie mediali detrahatur superificies rationalis; aliæ duæ irrationales fiunt, aut residuum mediale primum, aut cum rationali superficies totam medialem.

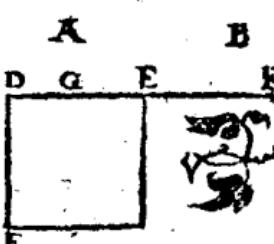
Theorema 87. Propositio III.

Si de superficie mediali detrahatur superficies medialis, quæ sit incommensurabilis toti; reliquæ duæ fiunt irrationales, aut residuum mediale secundum, aut cum mediali superficie facies totam medialem.

Theorema 88. Propositio I.2.

Linea, quæ residuum dicitur, non est eadem cum ea, quæ dicitur Binominium.

164 EVCLID. ELEMENT. GEOM.
SCHOLIV MEX THEONE, ZAM-
berto, Campano, &c P.
Claudio.

Ex his demonstratis facile intelligitur, quod recta linea, quare residuum dicatur, & catena quinq;
eam consequentes irrationales, neq;_z linea media, neq;_z sibi ipsa inter se sunt eadem.

Nam quadratum linea medialis secundum ra-
tionalem applicatum, facit alterum latus, rationa-
lem lineam, longitudine incommensurabilem ei,
seu ad quam applicatur, per propos. 23. libri deci-
mi.

Quadratum, verò residui secundum rationalem
applicatum, facit alterum latus, residuum primum
per 98.

Quadratum verò residui medialis primi secun-
dum rationalem applicatum, facit alterum latus,
residuum secundum per 99.

Quadratum verò residui medialis secundi, facit
alterum latus, residuum tertium, per 100.

Quadratum verò linea minoris, facit alterum
latus residuum quartum, per 101.

Quadratum verò linea cum rationali superficie
facientis totam medialem facit alterum latus re-
siduum quintum, per 102.

Quadratum verò linea cum mediali superficie
facientis totam medialem, secundum rationalem
applicatum, facit alterum latus residuum sextum,
per 103.

Cum

Cum igitur dicta latera, que sunt latitudines quae in se parallelogrammi uniuersi quadrato aequalis, & ad rationalem, applicatae, differantur a primo latere, & ipsa inter se, (nam a primo differunt: quoniam sunt residua non eiusdem ordinis) constat ipsas quoque, lineas irrationales inter se differentes esse. Et quoniam demonstratum est, residuum non esse idem quod Binomium: quadrata autem residui, & quinq[ue] linearum irrationalium illud consequentium, ad rationalem applicatae, faciunt altera latera ex residuis eiusdem ordinis, quibus sunt & residua, quorum quadratae applicantur rationali, similiter & quadrata Binomij, & quinq[ue] linearum irrationalium illud consequentium, ad rationalem applicatae, faciunt altera latera ex Binomij eiusdem ordinis, cuibus sunt & Binomia, quorum quadratae applicantur rationali. Ergo linea irrationales, qua consequuntur Binomium, & qua consequuntur residuum, sunt inter se differentes. Quare dicta linea omnes irrationales sunt numero, 13. subsequencees.

1. Media linea; que vulgo mediatis appellatur: propos. 22.

2. Linea ex binis nominibus (vulgo Binomium:) cuius sex sunt species inuenientur: propos. 37.

3. Ex binis medijs prima; vulgo Bimediale primum: propos. 38.

4. Ex binis medijs secunda; vulgo Bimediale secundum: propos. 39.

5. Maior. propos. 40.

6. Linea rationale, ac medium potens: propos. 41.

7. Bina media potens: propos. 42

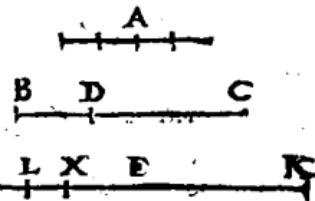
8. Apotome (vulgo residuum:) cuius etiam species
sex sunt reperta: propos 749. Media Apotome prima; vulgo residuum: propos.
7510. Media Apotome secunda, vulgo residuum medi-
ale secundum: propos 76

11. Minor: propos 77

12. Linea cum rationali medium totum efficiens;
vulgò linea cum rationali superficie totam me-
dialem faciens: propos. 7813. Cum medio medium totum efficiens; vulgo linea
cum mediali superficie totam medialem faci-
ens: propos. 79

Theorema 89. Propositio 113.

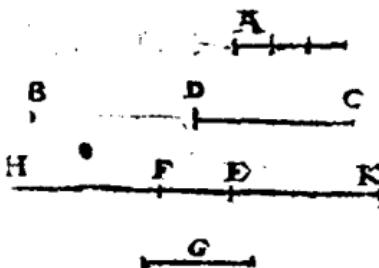
Quadratum lineæ rationalis ad Binomium
applicatum, facit al-
terum latus residu-
um, cuius nomina
sunt commensura-
bilia Binomij nomi-
nibus, & in eadem
proportione præ-
terea id, quod sit residuum, eundem ordi-
nem retinet, quem Binomium.

Theorema 90. Propositio 114.

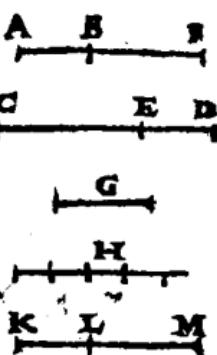
Quadratum lineæ rationalis ad residuum
applicatum, facit alterum latus Binomium,
cuius

cuius nomina sunt
commensurabilia
nominibus residui
& in eadem pro-
portione; præterea
id, quod fit Bino-
mium est eiusdem
ordinis, cuius & residuum.

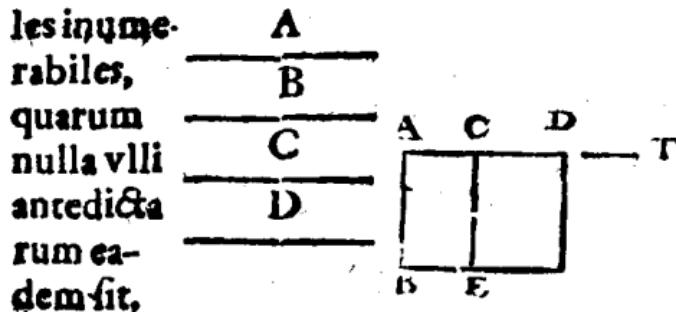
Theorema 91. Propo-
sitio 115.

Si parallelogrammum con-
tineatur ex residuo, & Bino-
mio, cuius nomina sunt com-
mensurabilia nominibus re-
sidui, & in eadem propor-
tione; recta linea, quæ illam su-
perficiem potest, est rationa-
lis.

Theorema 92. Propositio. 116.

Ex linea media nascuntur lineaæ irrationa-
les innumerabiles,

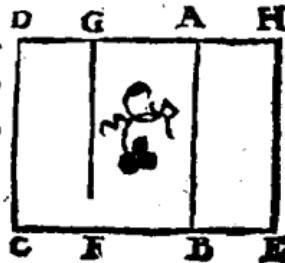

quarum
nulla vlli
antedicta
rum ea-
dem sit,

Theorema 103. Propositio 117.

E...H.E
E...
E...
E...

Propositum sit nobis demonstare, in figuris quadratis diametrum esse longitudine incommensurabilem ipsi lateri.

FINIS ELEMENTI X.

EVCLI.

EVCLIDIS ELEMENTVM

V N D E C I M V M

E.T SOLIDORVM

primum.

DEFINITIONES.

1.

Solidum, est quod longitudinem, latitudinem, & crassitudinem habet.

2.

Solidi autem extremum est superficies.

3.

Linea recta est ad planum recta, cum ad rectas omnes lineas, à quibus illa tangitur, que in proposito sunt plano, rectos angulos efficit.

4.

Planū ad planū rectum est, cum rectæ lineæ, quæ cōmuni planorū sectioni ad rectos angulos in uno planorū ducuntur, alteri plano ad recto sunt angulos.

5.

Rectæ lineæ ad planum inclinatio est angulus acutus, ipsa insidente linea, & adiuncta altera comprehensus, cum à sublimi recta illius lineæ termino deducta fuerit perpendicularis, atque à punto, quod perpendicularis in ipso plano fecerit, ad propositæ illius lineæ extremum, quod in eodem est piano, altera recta linea fuerit adiuncta.

L 5

6. Planū

6.

Plani ad planum inclinatio, est angulus acutus rectis lineis contentus, quæ in utroque planorum ad idem communis sectionis punctum ductæ, rectos ipsi sectioni angulos efficiunt.

7.

Planum similiter inclinatum esse ad planum, atq; alterum ad alterum dicitur, cùm dicti inclinationum anguli inter se sunt æquales.

8.

Parallelæ planæ sunt, quæ inter se non incidunt, nec concurrunt.

9.

Similes figuræ solidæ sunt, quæ similibus planis, multitudine & qualibus continentur.

10.

Aequales, & similes figuræ solidæ sunt, quæ similibus planis, multitudine & magnitudine & qualibus continentur.

11.

Solidus angulus est plurimum, quām duarum linearum, quæ se mutuò contingent, nec in eadem sint superficie, ad omnes lineas inclinatio.

Aliter.

Solidus angulus est, qui pluribus, quam duo bus planis angulis, in eodem plano non consistentibus, sed ad unum punctum collectis continetur.

12. Pyra-

12.

Pyramis est figura solida, quæ planis contineatur, ab uno piano ad unum punctum collecta.

13.

Prisma figura est solida, quæ planis continetur, quorum aduersa duo sunt, & æqualia, & similia, & parallela; alia verò parallelogramma.

14.

Sphe^ra est figura, quæ conuerso circum qui escentem diametrum semicirculo continetur, cum in eundem rursus locum restitutus fuerit, unde moueri cœperat.

Aliter ex Theodosio.

Sphe^ra est figura solida, sub una superficie comprehensa, ad quam ab uno punto eorum, quæ intra figuram sunt posita, cadentes omnes rectæ lineæ, inter se sunt æquales.

15.

Axis autem sphæræ est, quiescens illa linea recta, per centrum ducta, circum quam semicirculus conuertitur,

16

Centrum verò Sphæræ est idem, quod & semicirculi,

17.

Diameter autem sphæræ est, recta quædam linea per centrum ducta, & utrinque à sphæræ superficie terminata.

18. Conus

18.

Conus est figura, quæ sub conuerso circumquiescens alterum latus eorum, quæ rectum angulum continent, orthogonio triangulo continetur, cum in eundem rursus locum illud triangulum restitutum fuerit, vnde moueri coepet.

Atque si quiescens recta linea æqualis sit alteri, quæ circum rectum angulum conuertitur, orthogonius erit Conus: si minor, amblygonius: si verò maior, oxygonius.

19.

Axis autem Coni est, quiescens illa recta linea, circum quam triangulum vertitur.

20.

Basis verò Coni est, circulus qui à circumducta linea recta describitur.

21.

Cylindrus est figura, quæ sub conuerso circumquiescens alterum latus eorum, quæ rectum angulum continent, parallelogrammo orthogonio comprehenditur, cum in eundem rursus locum restitutum fuerit ille illud parallelogrammum, vnde moueri coepet.

22.

Axis autem Cylindri est quiescens illa recta linea, circum quam parallelogrammum vertitur.

23. Bases

23.

Bases vero cylindri sunt circuli, à duobus aduersus lateribus, quæ circum aguntur, descripti.

24.

Similes coli, & cylindri sunt, quorum & axes, & basium diametri proportionales sunt.

25.

Cubus hexandrum est figura solida, quæ sub sex quadratis æqualibus continetur.

26.

Tetraedrum est figura solida, quæ sub triangulis quatuor æqualibus, & æquilateris continetur.

27.

Octaedrum figura est solida, quæ sub octo triangulis æqualibus, & æquilateris continetur.

28.

Dedecaedrum figura est solida, quæ sub duodecim pentagonis æqualibus, æquilateris, & æquiangularibus continetur.

29.

Eicosaedrum figura est solida, quæ sub triangulis viginti æqualibus, & æquilateris continetur.

30.

Parallelepipedum est figura solidæ, quæ sub sex figuris quadrilateris, quarum quæ exadverso, parallelæ sunt, continetur.

31. Soli-

31.

Solida figura in solida dicitur inscribi, quando omnes anguli figuræ inscriptæ constituuntur, vel in angulis, vel in lateribus, vel de niq; in planis figuræ, cui inscribitur.

32.

Solida figura solidæ figuræ vicissim circum scribi dicitur, quando vel anguli, vel latera, vel deniq; plana figuræ circumscriptæ tangunt omnes angulos figuræ, circum quam describitur.

Theorema 1. Propo-
sitio 1.

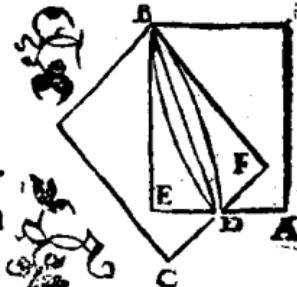
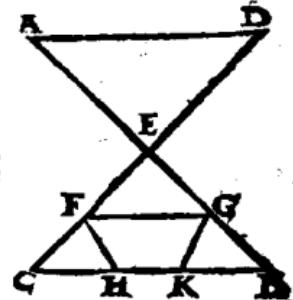
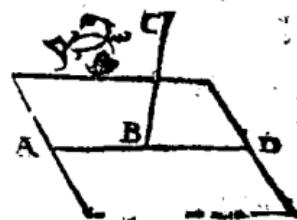
Quædā rectæ lineæ pars
in subiecto quidem non
est plano, quædam verò
in sublimi.

Theorema 2. Propo-
sitio 2.

Si duæ rectæ lineæ se mu-
tuò secant, in uno sunt
plano: atque triangulum
omne in uno est plano.

Theorema 3. Propo-
sitio 3.

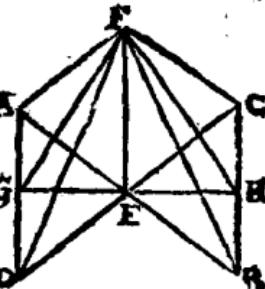
Si duo plana se mutuò se-
cent, communis eorum
sectio est recta linea.

Theo-

Theorema 4. Propo-
sitio 4.

Si recta linea, rectis du-
bus lineis se mutuò se-
cantibus, in communis e-
ctione ad rectos angulos
infistat: illa, ducto etiam
per ipsas piano, ad angulos rectos erit.

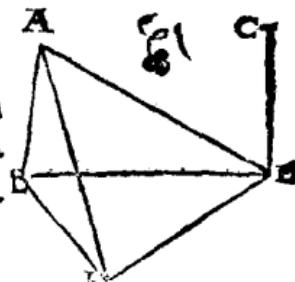
Theorema 5. Propo-
sitio 5.

Si recta linea, rectis tribus li-
neis se mutuò tangentibus,
incommuni sectione ad re-
ctos angulos infistat: illæ tres
rectæ in uno sunt piano.

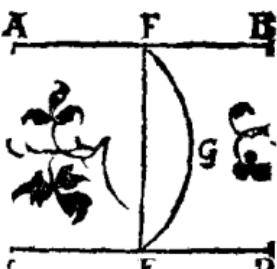
Theorema 6. Propo-
sitio 6.

Si duæ rectæ lineæ eidem
plano ad rectos sint an-
gulos: parallelæ erunt il-
læ rectæ lineæ.

Theorema 7. Propo-
sitio 7.

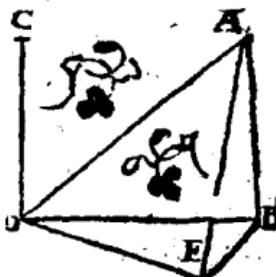
Si duæ sint parallelæ re-
ctæ lineæ, in quarum v-
traq; sumpta sint quæli-
bet p unctæ: illa linea, quæ
adhæc puncta adiungitur, in eodem est cum
parallelis piano.

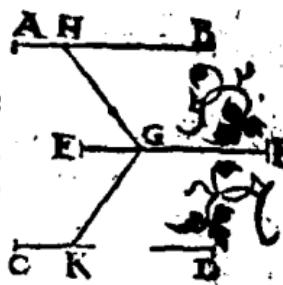
Theo-

Theorema 8. Pro-
positio 8.

Si duæ sint parallelae re-
ctaæ lineæ, quarum altera ad rectos cuidam pla-
no sit angulos: & reliqua
eidem plano ad rectos an-
gulos erit.

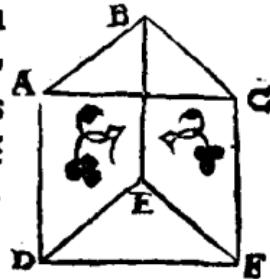
Theorema 9. Pro-
positio 9.

Quæ eidem rectæ lineæ
sunt parallelae, sed non in
eodem cum illa plano: hæ
quoque sunt inter se pa-
rallelae.

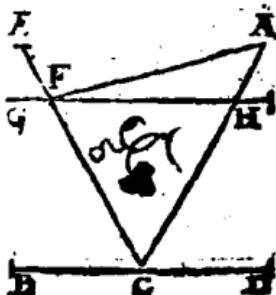

Theorema 10. Propositio 10.

Si duæ rectæ lineæ se mu-
tuò tangentes ad duas re-
ctas se mutuò tangentes
sint parrallelæ, non auté
in eodem plano; illæ an-
gulos æquales compre-
hendent.

Problema 1. Propo-
sitio 11.

A dato puncto in subli-
mi, ad subiectum planū
perpendicularem rectā
lineam ducere.

Prob:

Problema 1. Propo-
sitione 12.

Dato plano, à punto, quod in illo da-
tum est, ad rectos angulos rectam li-
neam excitare.

Theorema 11. Propo-
sitione 13.

Dato plano, à punto quod B
in illo datum est, duæ re-
ctæ lineæ ad rectos angu-
los non excitabuntur, ad
eadem partes.

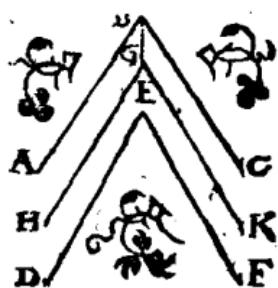
Theorema 12. Propo-
sitione 14.

Ad quæ plana, eadem re-
ctæ lineæ recta est; illa sunt
parallela.

Theorema 13. Propositione 15.

Si duæ rectæ lineæ se mu-
tuò tangentes, ad duas re-
ctas se mutuò tangentes
sint parallelae, non in eo-
dem consistentes plano:
parallelæ sunt, quæ per
illas ducuntur, plana.

M

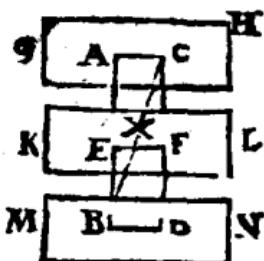
Theo-

Theorema 14. Propo-
sitione 16.

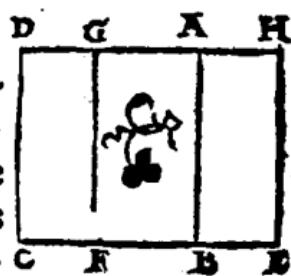
Si duo plana parallela
planum quopiam secantur;
communes illorum sectio-
nes sunt parallelae.

Theorema 15. Propo-
sitione 17.

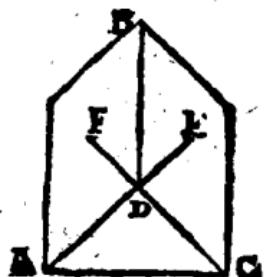
Si duæ rectæ lineaæ paral-
lelis planis secantur; in eas
dem proportiones seca-
buntur.

Theorema 16. Propo-
sitione 18.

Si recta linea piano cui-
piam ad rectos sit angu-
los; illa etiam omnia, quæ
per ipsam plana, ad rectos
eidem plano angulos e-
runt.

Theorema 17. Propo-
sitione 19.

Si duo plana se mutuo se-
cantia, piano cuiusdam ad
rectos sint angulos; com-
munis etiam illorum se-
ctio ad rectos eidem pla-
no angulos erit.

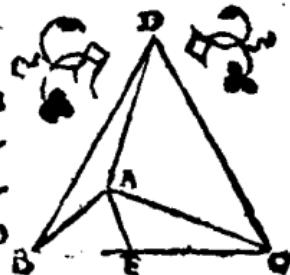

Theo-

Theorema 18 Propo-

ositio 20.

Si angulus solidus sub planis tribus angulis continentur: ex his duo quilibet, utrum assumpti, tertio sunt maiores.

Theorema 19. Propo-

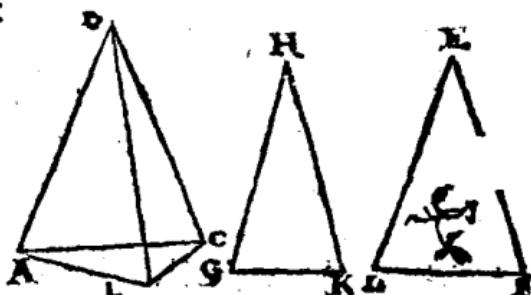
ositio 21.

Solidus omnis angulus sub minoribus quam rectis etis quatuor angulis planis, continetur.

Theorema 20. Propositio 22.

Si plani tres anguli aequalibus rectis continentur lineis, quorum duo ut libet assumpti, tertio sint maiores; triangulum constitutum potest ex lineis aequales. illas rectas contingentes.

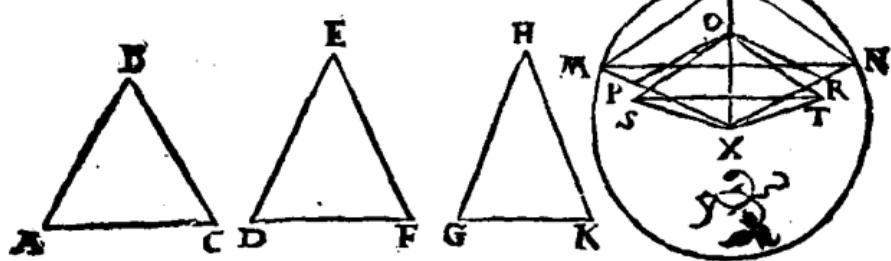
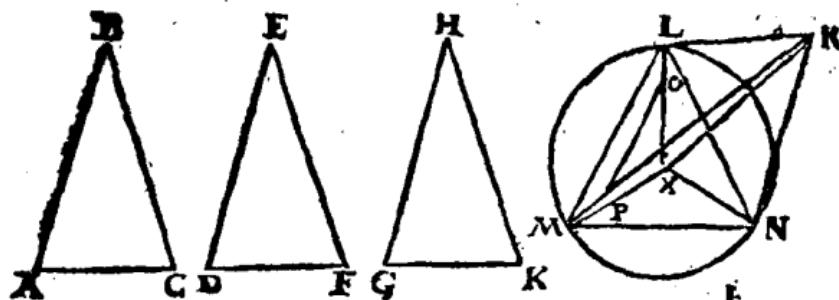
Problema 3. Propositio 23.

Ex planis tribus angulis, quorum duo, ut libet assumpti, tertio sint maiores, solidum

M 2

angul-

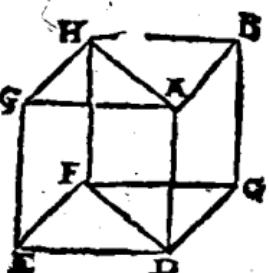
180 EVCLID. ELEMENT. GEOM.
angulum constituere. Oportet autem illos
tres angulos rectis quatuor esse minores.

Theorema 21. Propo-
sitio 24.

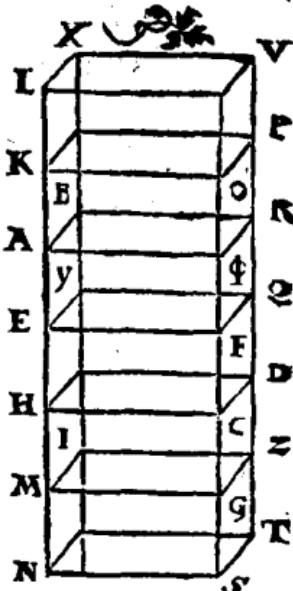
Si solidum sub parallelis
planis contineatur; ad-
uersa illius plana, sunt
parallelogramma, simi-
lia, & æqualia.

Theor-

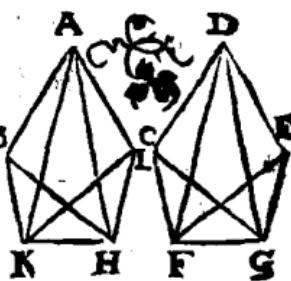
Theorema 22. Propo-
sitio 25.

Si solidum parallelo-
pipedum, seu parallelis
planis contentum pla-
no secetur, aduersis pla-
nis parallelo: erit quem
admodum basis ad ba-
sim, ita solidum ad so-
lidum.

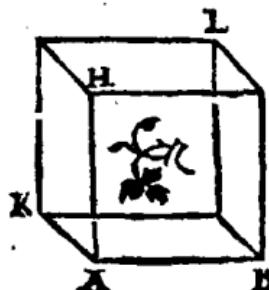
Problema 4. propo-
sitio 26.

Ad datam rectam lineaā,
eiusque punctum, angu-
lum solidum constitue-
re, solido angulo dato α -
qualem.

Problema 5. Propositio 27.

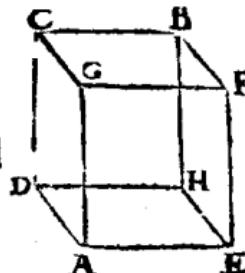
A data
recta li-
nea, da-
to soli-
do pa-
rallelis
planis

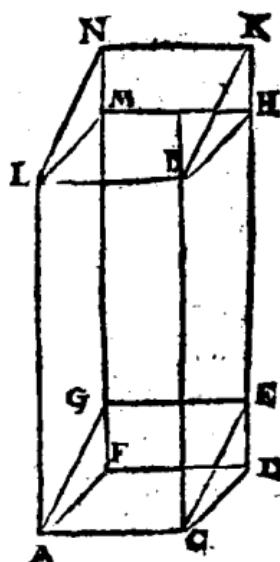
comprehenso, simile, & similiter positum
solidū parallelis planis contentū describere.

Theorema 23. Propositio 23.

Si solidum parallelis planis comprehensum ducto per aduersorum planorum diagonos planos, secum si illud solidum ab hoc plano bifariam secabitur.

Theorema 24. Pro-
positio 24.

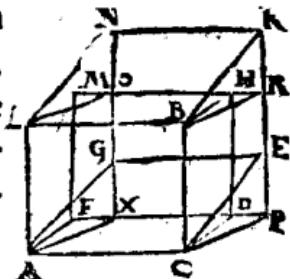
Solida parallelopipeda, seu parallelis planis comprehensa, quæ super eandem basim, & in eadem sunt altitudine, quorum insistentes lineæ in iisdem collocantur rectis lineis: illa sunt inter se æqualia.

Theo-

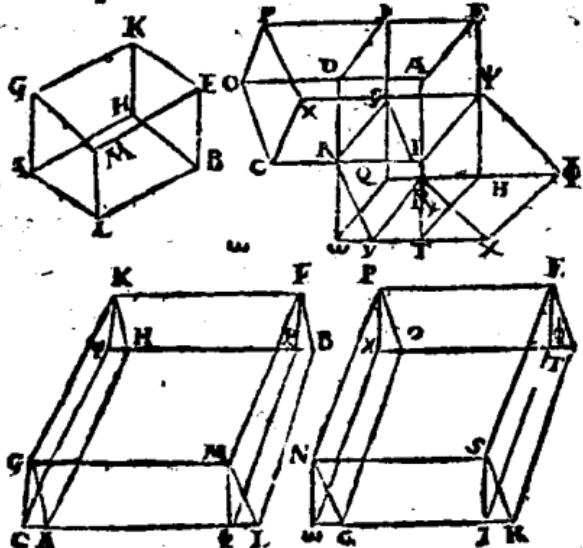
Theorema 25. Propositio 30.

Solida parallelis planis circumscripta, quæ super eandem basim, & in eadem sunt altitudine, quorum insistentes lineæ non in iisdem reperiuntur rectis lineis; illa sunt inter se æqualia.

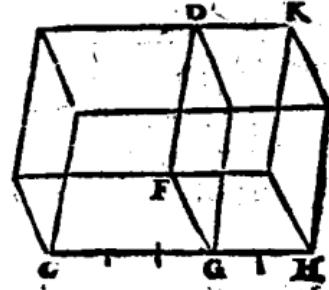
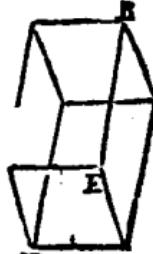
Theorema 26. Propositio 31.

Solida parallelis planis, circumscripta, quæ super æqualibus basibus, & in eadem sunt altitudine: æqualia sunt inter se.

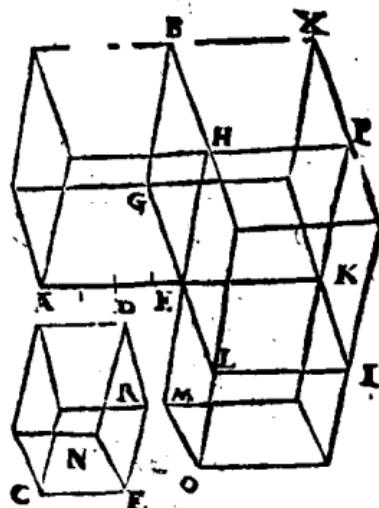

Theorema 27. Propo-
sitio 32.

Solida parallelis planis circumscripta, quae eiusdem sunt altitudinis; eam habent inter se proportionem, quam bases.

Theorema 28. Propo-
sitio 33.

Similia solidaparallelis planis cir-
cumscripta ha-
bent inter se pro-
portionem ho-
mologorum le-
terum triplica-
tam.

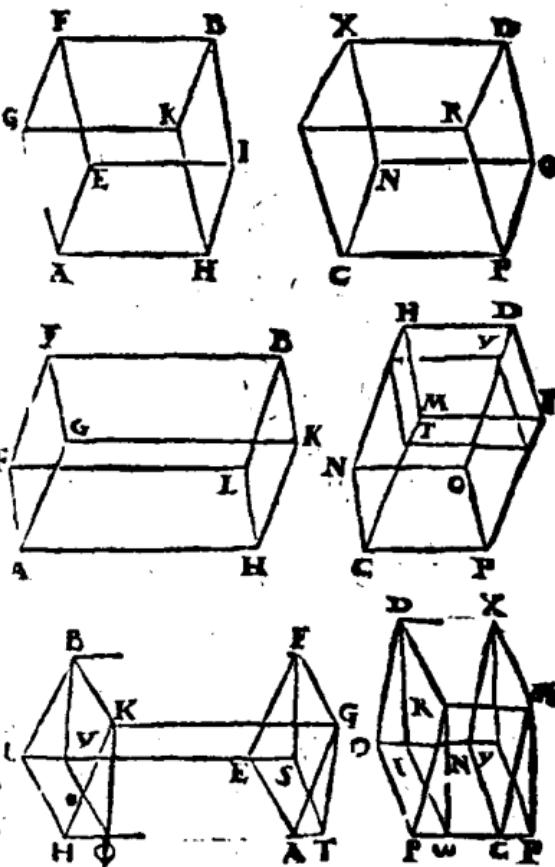
Theo-

Theorema 29. Propo-
sitio 34.

Aequa-
lum fo-
lidorū
paralle-
lis pla-
nis con-
tentio-
rum ba-
ses, cum
altitudi-
nibus
recipro-
cantur.

Et soli-
da pa-
rallelis
planis
conten-
ta, quo-
rum ba-

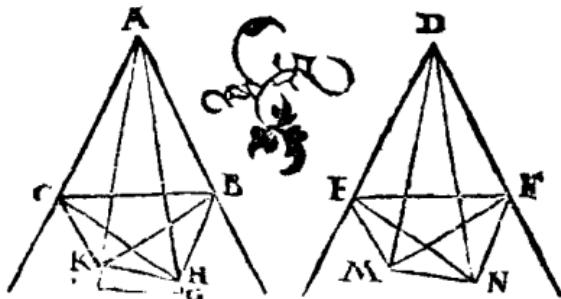
ses cum altitudinibus reciprocantur; illa
sunt æqualia.

Theorema 30. Propo-
sitio 35.

Si duo plani sint anguli æquales, quorum
M 5 ver-

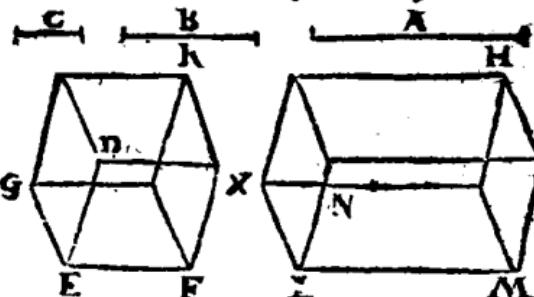
vertibus sublimes rectæ lineæ insistant,
quæ cum lineis primò positis angulos con-
tineant æquales, utrumque utriusque in subli-
mibus autem lineis quælibet sumpta sint
puncta, & ab his ad plana, in quibus consi-
stunt anguli primum positi, ductæ sint per-
pendiculares; ab earum verò punctis,
quæ in planis signata fuerint, ad angulos pri-
mum
posi-
tos ad
iunctæ
sint
rectæ
lineæ;

hæc cum sublimibus æquales angulos com-
prehendent.

Theorema 31. Propositio 36.

Si re-
ctæ
tres
lineæ
sint
pro-
porti-

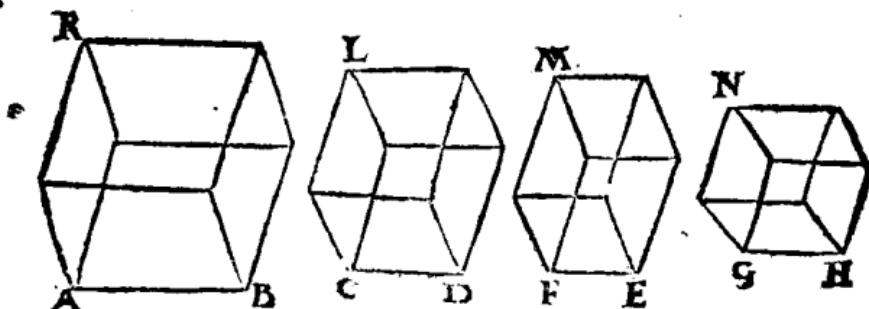

onales; quod ex his tribus fit solidum paral-
lelis planis contentum, æquale est descripto
a media linea solido parallelis planis com-
prehenso, quod æquilaterum quidem sit, sed
anteplacto æquiangulum.

Theor.

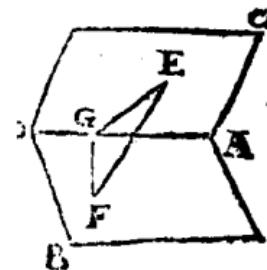
Theorema 32. Propositio 37.

Si rectæ quatuor lineæ sint proportionales, illæ quoque solida parallelis planis conten- ta, quæ ab ipsis lineis & similia & similiter describuntur, proportionalia erunt. Et si so- lida parallelis planis comprehensa, quæ & similia & similiter describuntur, sint pro- portionalia; illæ quoque rectæ lineæ pro- portionales erunt.

Theorema 33. Propositio 38.

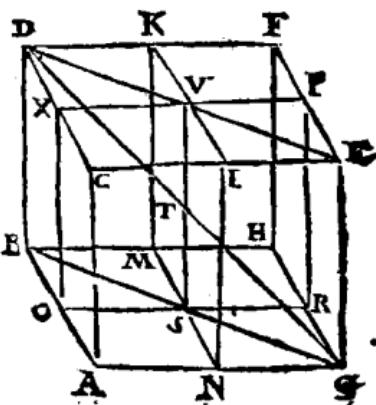
Si planum ad planum rectum sit; & à quo-
dam puncto eorum, quæ
in uno sunt planorum,
perpendicularis ad alterum
planum ducta sit: il-
la, quæ ducitur perpendi-
cularis, in communem
cadet ipsorum planorum
sectionem.

Theorema 34. Propositio 39.

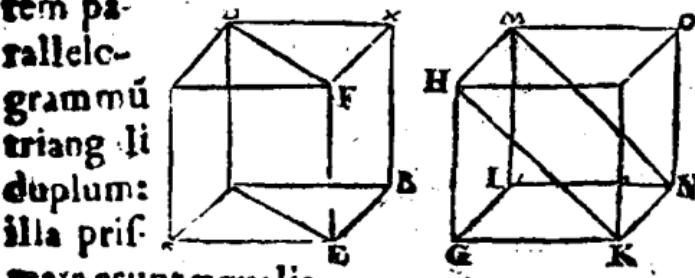
Si in solido parallelis planis circumscripto,
aduer-

288 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
 aduersorum planorum lateribus basariam
 sectis, educta sint
 per sectiones pla-
 na; communis il-
 lorum planorum
 sectio, & solidi pa-
 rallelis planis cir-
 cumscripsi diameter, se mutuo
 bitariam secabut.

Theorema 35. Propositio 40.

Si duo sint æqualis altitudinis prismata;
 quorum hoc quidem basim habeat paralle-
 logrammum; illud verò triangulum sit au-
 tem pa-
 rallelo-
 grammū
 trianguli
 duplum:
 illa pris-
 mata erunt æqualia.

FINIS ELEMENTI XI.

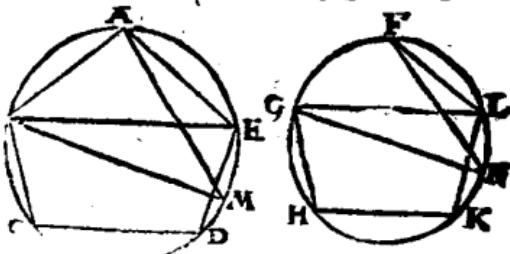
EVCLL.

282

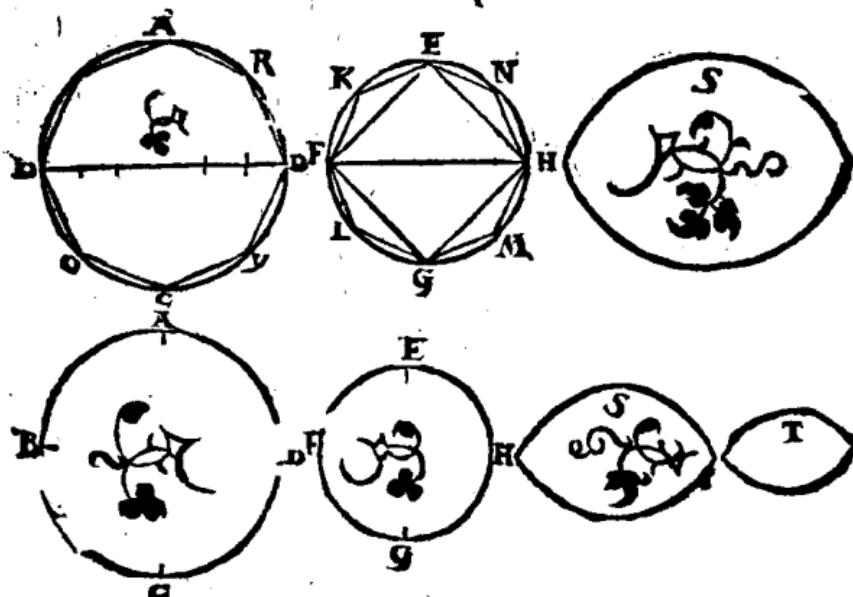
EVCLIDIS ELEMENTVM DVODECIMVM ET SOLIDORVM seuclndum

Theorema 1. Propositio 1.

Similia, quæ sunt in circulis polygona, proportionē habent inter se, quā descripta à diametris quadrata.

Theorema 2. Propositio 2.

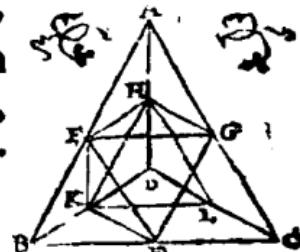

Cis.

Circuli eam inter se proportionem habent, quām descripta à diametris quadrata.

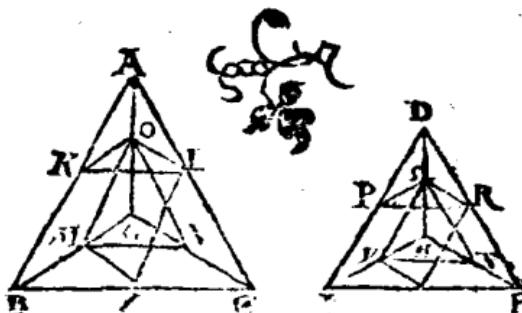
Theorema 3. Propositio 3.

Omnis pyramidis trigonam habens basim, in duas diuiditur pyramides non tantum æqua les & similes inter se, sed toti etiam pyramidis similes, quarum trigonæ sunt bases; atque in duo prismata æqualia, quæ duo prismata dimidio pyramidis totius sunt maiora.

Theorema 4. Propositio 4.

Si duæ eiusdem altitudinis pyramides trigonas habeant bases; sit autem illarum utraque diuisa & in duas pyramides inter se æquales, totique similes; & in duo prismata æqualia; Ac eodem modo diuidatur utraque pyramidum, quæ ex superiore diuisione tangentur; idque perpetuo fiat: quemadmodum

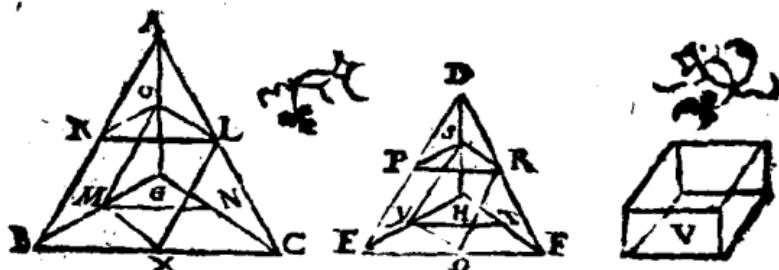

se habet vnius pyramidis basis ad alterius pyramidis basim; ita & omnia, quæ in una pyra-

pyramide, prismata ad omnia, quæ in altera pyramide, prismata multitudine æqualia.

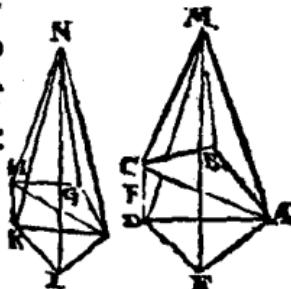
Theorema 5. Propositio 5.

Pyramides eiusdem altitudinis, quarum trianguli sunt bases; eam inter se proportionem habent, quam ipsæ bases.

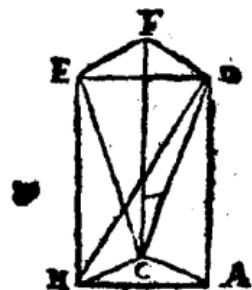
Theorema 6 Propositio 6.

Pyramides eiusdem altitudinis, quarum polygona sunt bases, eam inter se proportionem habent, quam ipsæ bases.

Theorema 7. Propositio 7.

Omne prisma trigonam habens basim, dividitur in tres pyramides inter se æquales, quarum trianguli sunt bases.

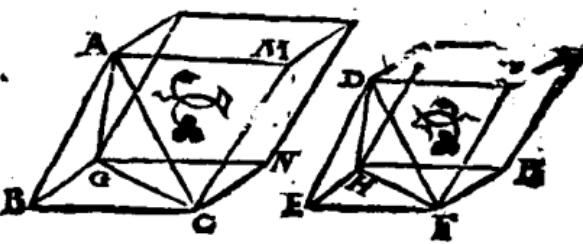

Theor.

Theorema 8. Propositio 8.

Similes pyramides, quæ trigonas habent bases in.

triplicata
sunt
homo
logo.
rum

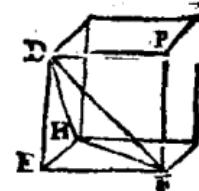
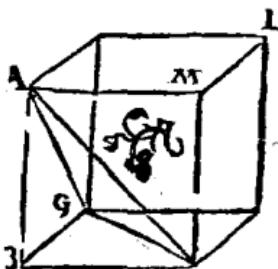

laterum proportione.

Theorema 9. Propositio 9.

Aequalium pyramidum, & trigonas bases
habentium, reciprocantur bases cum altitu-
dinibus. Et quarum pyramidum trigonas
bases

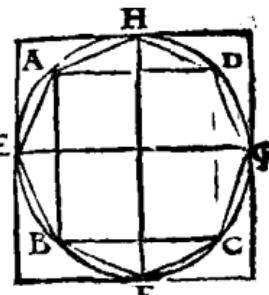
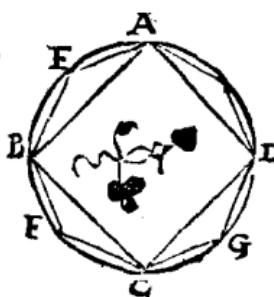
habé-
tium
reci-
pro-
cátur
bases

cum altitudinibus; illæ sunt æquales.

Theorema 10. Propositio 10.

Om-
nis co-
nus ter-
tia pars
est cyl-
lindri

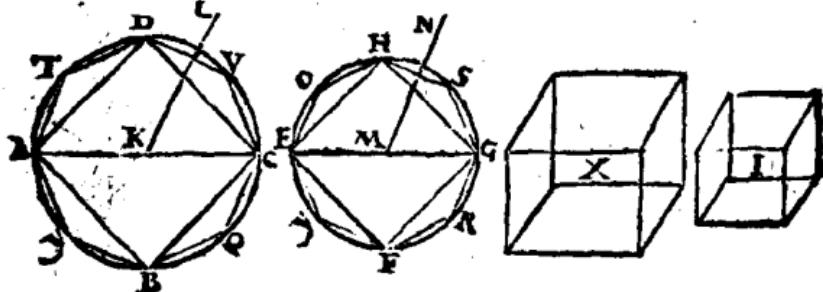

candem

eandem cum ipso cono basim habentis, & altitudinem aequalem.

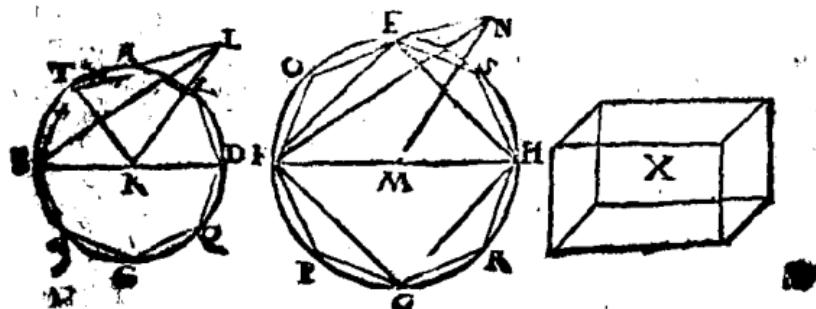
Theorema 11. Propo-
sicio 11.

Coni, & cylindri eiusdem altitudinis, eam
inter se proportionem habent, quam bases.

Theorema 12. Propo-
sicio 12.

Similes coni, & cylindri, triplicatam habent,
inter se proportionem diameterorum, quae
sunt in basibus.

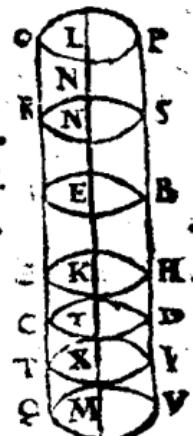

N

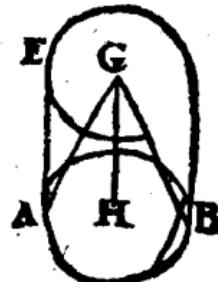
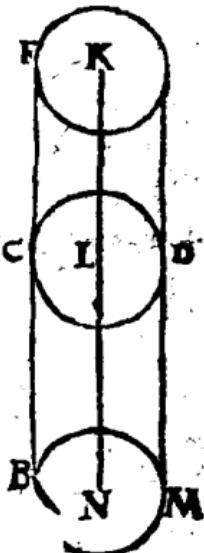
Theor.

Theorema 13. Propo-
sitio 13.

Si cylindrus plano sectus sit ad-
uersis planis parallelo: Erit que-
admodum cylindrus ad cylin-
drum, ita axis ad axem.

Theorema 14. Propo-
sitio 14.

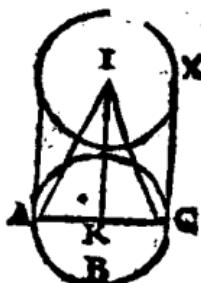
Coni, &
cylindri,
qui in
qualibus
sunt basi-
bus; eam
habent in
ter se pro-
portionē,
quam al-
titudines.

Thes-

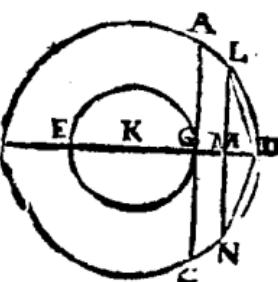
Theorema 15. Propositio 15.

Aequalium conorum, & cylindrorum bases cum altitudinibus reciprocatur. Et quorum conorum & cylindrorum rum bases cum altitudinibus reciprocatur; illi sunt æquales.

Problema 1. Propositiō 16.

Duobus circulis circa idem centrum existentibus, in maiore circulo polygonum æquale, pariumque laterum inscribere, quod minorem circulam non tāget.

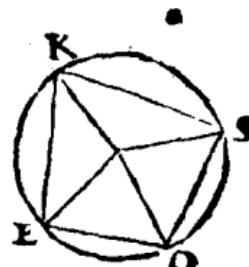
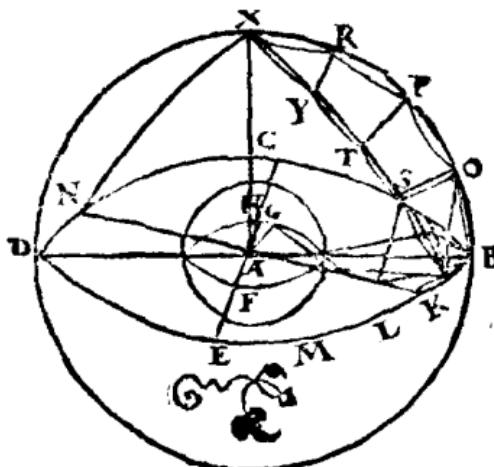

N a

Pro-

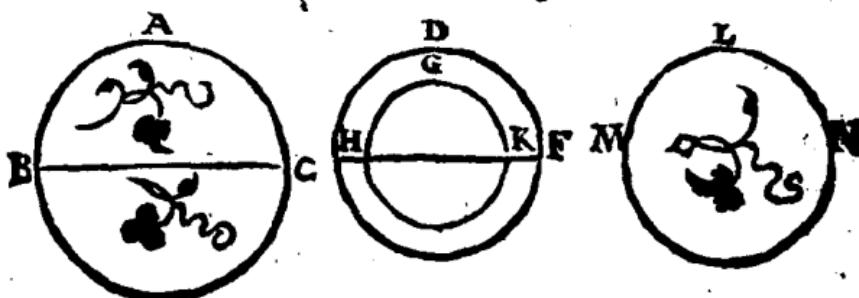
Problema 2. Propositio 17.

Duabus sphæris circa idem centrum exstentibus, in maioris sphæra solidum polyhedrum inscribere, quod minoris sphærae superficiem non tangat.

Theorema 16. Propositio 18.

Sphæras inter se proportionem habent sphaerorum diametrorum triplicatam.

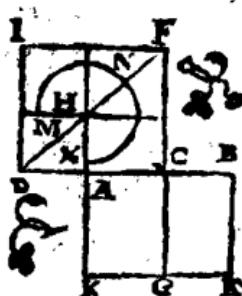
FINIS ELEMENTI XII.

EVCLIDIS ELEMENTVM DECIMVM TERTI.

V.M., ET SOLIDORVM
tertium.

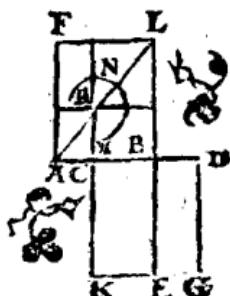
Theorema 1. Propositio 1.

Si recta linea per extre-
mam & medium propor-
tionem secta sit; maius seg-
mentum, quod totius linea
dimidium assumpserit,
quintuplum potest eius,
quod à totius dimidia de-
scribitur, quadrati.

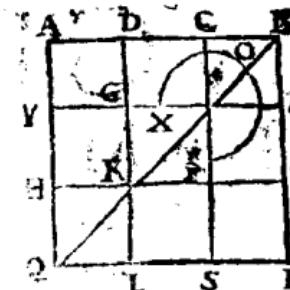
Theorema 2. Propositio 2.

Si recta linea sui ipsius se-
gmenti quintuplum pos-
fit, & dupla segmenti hu-
ius linea per extremam &
medium proportionem secet
ur, maius segmentum reliqua pars est linia
primum positæ.

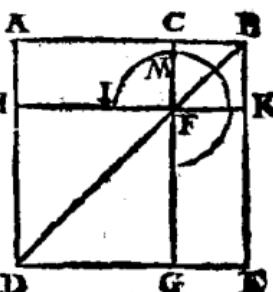
Theorema 3. Propositiō 3.

Si recta linea per extremam & medium proportionem secta sit; minus segmentum, quod maioris segmenti dimidium assumperit, quintuplum potest eius, quod à maiori segmenti dimidio describitur quadrati.

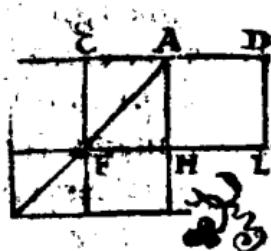
Theorema 4. Propositiō 4.

Si recta linea per extremam & medium proportionem secta sit: quod à tota, quodque à minore segmento, simul utraque quadrata, tripla sunt eius, quod à maiore segmento describitur, quadrati.

Theorema 5. Propositiō 5.

Si ad rectam lineam, quae per extremam & medium proportionē secatur, adiuncta sit altera segmento maiori aequalis: tota hæc linea recta per extremam & medium proportionem

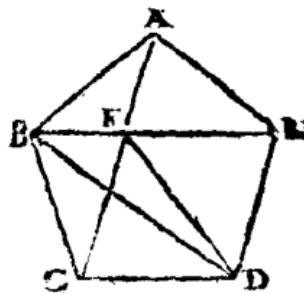
nem secta; estque maius segmentum recta linea primū posita.

Theorema 6. Propositio 6.

Si recta linea pars, siue rationalis, per extremam & medium proportionem facta sit; utrumque segmentorum $\frac{A}{C}$ $\frac{B}{D}$, siue irrationalis, est linea, quæ dicitur Residuum, seu Apotome.

Theorema 7. Propositio 7.

Si pentagoni æquilateri tres sint æquales anguli, siue qui deinceps, siue qui non deinceps sequuntur: illud pentagonum erit æquianulum.

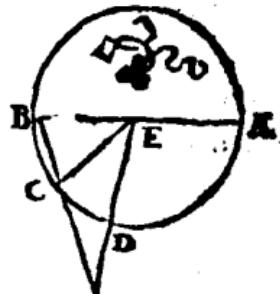
Theorema 8. Propositio 8.

Si pentagoni æquilateri, & æquianguli duos qui deinceps sequuntur, angulos rectaz subtendat lineaz; illæ per extremam & medium proportionem se mutuò secant; etrumque maiora segmenta, ipsius pentagoni lateri sunt æqualia.

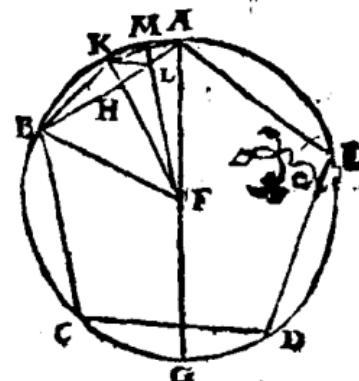
Theorema 9. Propositio 9.

Si latus hexagoni, & latus decagoni eidem circulo inscriptorum composita sint; tota recta linea per extremam & medium proportionem secta est; cuiusque segmentum maius, est hexagoni latus.

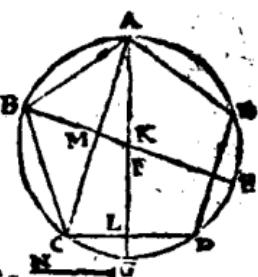
Theorema 10. Propositio 10.

Si in circulo pentagonum æquilaterum inscriptum sit; pentagoni latus potest & latus hexagoni, & latus decagoni, eidem circulo inscriptorum,

Theorema 11. Propositio 11.

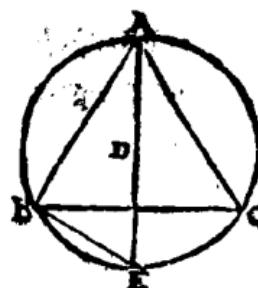
Si in circulo prædicto, seu rationalem diametrum habente, inscriptum sit pentagonum æquilaterum; pentagoni latus irrationale est linea, quæ vocatur minor.

Theo-

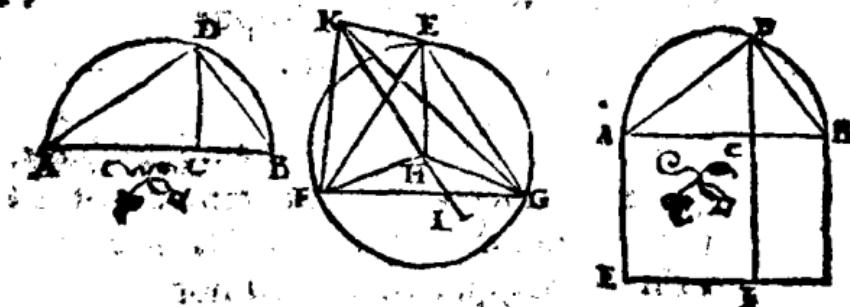
Theorema 12. Propositio 12.

Si in circulo inscriptum sit triangulum æquilaterum; huius trianguli latus potentia triplum est eius linea, quæ ex circuli centro ducitur.

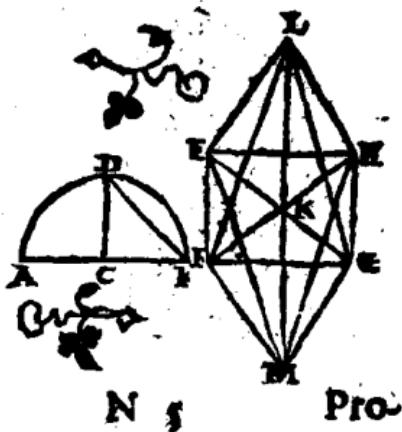
Problema 1. Propositio 13.

Pyramidem constituere; & data sphæra complecti; atque docere quod illius sphæra diameter potentia sesquialtera sit lateris ipsius pyramidis.

Theorema 2. Propositio. 14.

Octaedrum constituere, eaq; sphæra, qua pyramidem, complecti; atq; probare quod illius sphæra diameter potentia dupla sit lateris ipsius octaedri.

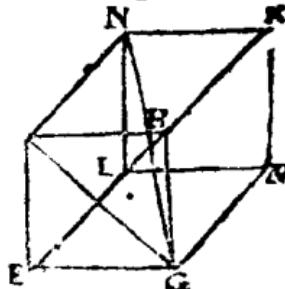
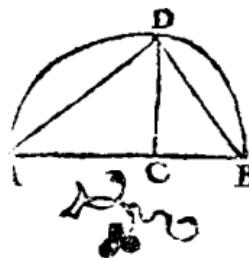

Problema 3. Propo-
sitio 15.

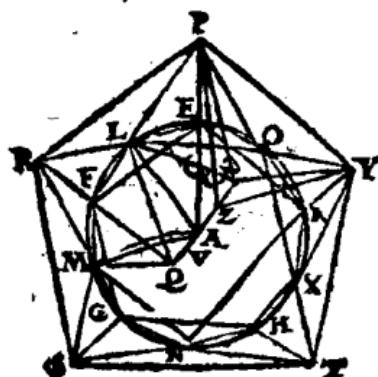
Cubum constituere; eaque sphæra, qua &
superiores figuras complecti; atque doce-
re quod

illius
sphærae
diamet-
ter po-
tentia
tripla

sit lateris ipsius cubi.

Problema 4. Propo-
sitio 16.

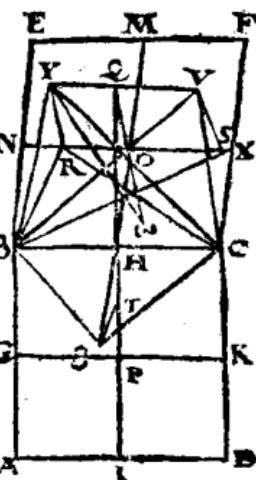
Icosaedrum constituere; eademque sphæra,
qua & antedictas figuras, complecti; atque
probare, quod illius Icosaedri latus irratio-
nalis sit linea, quæ vocatur Minor.

Pro-

Problema 5. Pro-
positio 17.

Dodecaedrum constitue-
re; eademque sphæra , qua
& antedictas figuræ, com-
plecti; atq; probare quod
illius dodecaedri latus ir-
rationalis fit linea , quæ
vecatur Residuum , seu
Apotome.

Problema 6. Propo-
sitio 18.

quā in
que
figu-
ratū
late-
ras p-
pone
re, & inter se comparare.

SCHOLIVM.

Interpretes hoc in loco demonstrant, preter
dictas quinque figuræ, non posse aliam constitui si-
guram solidam , que ex planis & equilateris & ad
quinq[ue]lini contingatur, inter se aequalibus.

Non

204 EVCLID. ELEMENT. GEOM.

Non enim ex duobus triangulis, neque ex alijs duabus figuris, solidus constituitur angulus; cum saltem tres anguli plani requirantur ad solidi anguli constitutionem.

Ex tribus autem triangulis aequilateris, constat pyramidis angulus.

Ex quatuor angulis, Octaedri.

Ex quinque angulis, Icosaedri.

Nam ex triangulis, sex & aequilateris & aequi-
angulis ad idem punctum coeuntibus non fieri angu-
lus solidus: cum enim trianguli aequilateri angulis,
recti unius bessem (hoc est duas tertias partes:) co-
tineat, erunt eiusmodi sex anguli recti quatuor a-
quales. Quod fieri non potest. Nam solidum omnis
angulus minoribus, quam rectis quatuor angulis,
continetur; per propos. 21 lib. 11.

Mulè ergo minus ex pluribus, quam sex planis
eiusmodi angulis, solidus angulus constabit.

Sed ex tribus quadratis, Cubi angulus contine-
tur:

Ex quatuor autem quadratis, nullus angulus
solidus constitui potest. Rursum enim recti quatuor
erunt. Mulè ergo minus ex pluribus, quam quatuor
eiusmodi angulis solidus angulus constabit.

Ex tribus autem pentagonis aequilateris, &
triangulis, Dodecaedri angulus continetur.

Sed ex quatuor huiusmodi angulis, nullus soli-
dus angulus confici potest. Cum enim pentagoni a-
equilateri angulus rectus sit, & quinta recti pars e-
runt quatuor anguli recti quatuor maiores. Quod
fieri

seri nequit. Nec sane ex alijs polygona figuris solidus angulum contineatur, quod binc quoque absurdum sequatur.

Quamobrem perspicuum est, prater dictas quinque figuras aliam figuram solidam non posse continentur, qua ex planis equilateris, & equiangulis inter se aequalibus, contineatur.

Vid. Theon p. 244. Et P. Clavius p. 277.

FINIS ELEMENTI XIII.

EUCLEI

EVCLIDIS ELEMENTVM DECIMVM QVARTVM ET SOLIDORVM QVARTVM, VT QVI dam arbitrantur; Ut alij verò, Hypsiclis Alexandrini, de quinque corpo- ribus.

LIBER PRIMVS.

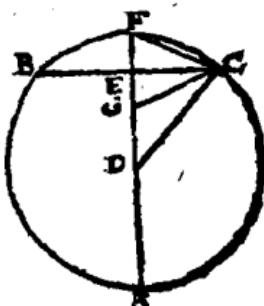
Proemium Hypsiclis Alexandrini ad pro-
tarchum.

Hafilides Tyrius, Prostarche, Alexandri-
am profectus, patrig, nostro ob discipli-
na societatem commendatus, longissimo
peregrinationis tempore cum eo versa-
tu est. Cūq, differerent aliquando de scripta ab A-
pollonio [comparatione Dodecaedri, & Icosaedri
eidem sphara inscriptorum; quam bac inter se ha-
bent comparationem, censuerunt ea non recte tradidisse
Apollonium; quo à se emendata, vt de patre audire
erat, literis prodiderunt. Ego autem postea incidi
in alterum librum ab Apollonio editum, qui demon-
strationem accuratè complectetur de re proposi-
ta, ex eiusq, problematis indagatione magnam e-
quidem cœpi voluptatem. Illud certè ab omnibus
perspici potest, quod scripsit Apollonius, cum sit in o-
nnium manibus. Quod autem diligenti, quantum
conicere licet, studio nos postea scripsisse videmur,
id mo-

id monumentis confignatum tibi dedicandum duximus, ut qui feliciter cum in omnibus disciplinis, sum vel maximè in Geometria versatus, scire ac prudenter iudices ea, qua dicturi sumus: Ob eam verò, quæ tibi cum patre fuit, vita consuetudinem, quaq; nos complectemus, benevolentiam, tractationem ipsam libenter audias. Sed iam tempus est, ut pro omnium finem facientes, banc sytaxim aggrediamur.

Theorema 1. Propositio 1.

Perpendicularis linea, quæ ex circuli cuiuspiam centro in latus pentagoni ipsi circulo inscripti ducitur; dimidia est utriusque simul lineæ, & eius, quæ ex centro, & lateris decagoni in eodem circulo inscripti.

Theorema 2. Propositio 2.

Si binæ rectæ lineæ extrema, & media proportione secantur; ipsæ similiter secabuntur, in easdem scilicet proportiones.

Theorema 3. Propositio 3.

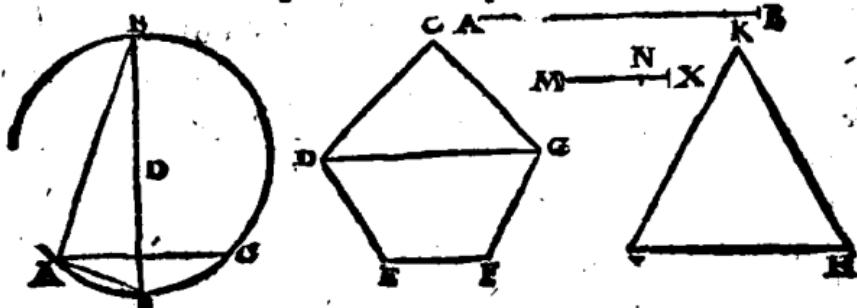
Si in circulo pentagonum æquilaterum inscribatur; quod ex latere pentagoni; & quod ex ea, quæ binis lateribus pentagonis subtendit, recta linea; veraque simul quadrata, quintupla sunt eius, quod ex se midiametro describitur, quadrati.

Theo-

Theorema 4. Propositio 4.
Si latus hexagoni alicuius circuli secetur
extremis, & media proportione; maius illius
segmentum erit latus decagoni eiusdem cir-
culi.

Theorema 5. Propositio 5.

Idem circulus comprehendit, & dodeca-
edri pentagonum, & icosaedri triangulum,
eidem sphæræ inscriptorum.

Theorema 6. Propositio 6.

Si pentagono, & æquilatero, & æquiangulo
circumscribatur circulus; ex cuius centro ad
vnum pentagoni latus ducatur linea perpe-
ndicularis: Erit, quod sub dicto latere, & per-
pendiculari continetur, rectangulum tri-
gones sumptum, dodecaedri superficie æqua-
le.

Theorema 7. Propositio 7.

Si ex centro circuli triangulum icosaedri
cir-

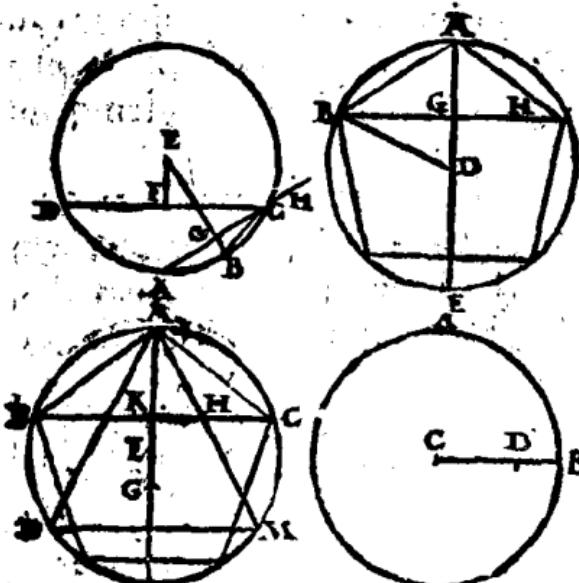
Circumscribentis, linea perpendicularis ducatur ad vnum latus trianguli: Erit, quod sub dicto latere, & perpendiculari comprehenditur, rectangulum trigesies sumptum, Icosaedri superficie æquale.

Theorema 8. Propositio 8.

Rectangulum contentum sub tribus quartis partibus diametri alicuius circuli; & sub quinque sextis partibus lineæ subtendentis angulum pentagoni æquilateri in eodem circulo descripti; æquale est dicto pentagono.

Theorema 9. Propositio 9.

Superficies Dodecaedri ad superficiem Icosaedri, in eadem sphæra delcripti, eandem proportionem habet, quam latus cubi ad latus Icosaedri:

O

Cubus

110 EVCLID. ELEMENTA. GEOM.

Cubi latus.

E

Dodecaedri, latus.

F

Icosaedri, latus.

G

Theorema 10. Propositione 10.

Si recta linea secetur extrema, & media proportione; Erit, ut recta potens id, quod à tota; & id, quod à maiori segmento, ad rectam potentem id, quod à tota, & id, quod à minori segmento; Ita latus cubi ad latus dodecaedri, in eadem sphæra cum cubo inscripti.

Theorema 11. Propositione 11.

I Dodecaedrum, ad Icosaedrum in eadem cum ipso sphæra inscriptum, est, ut cubi latus, ad Icosaedri latus, in una eademq; sphæra.

Theorema 12. Propositione 12.

Latus trianguli æquilateri potentia sesquiterium est lineæ perpendicularis ab uno angulo ad latus oppositum, seu basim, deductæ.

Theorema 13. Propositione 13.

Si sphæra (iuxta solidacorpora, Tetrædrium & Octædrium circumscriptibentia;) diameter fuerit Rationalis: Erit tamen superficies Tetrædri, quam Octædri in ea sphæra media.

Theo-

Theorema 14. Propositio 14.

Si Tetraedrum; atque Octaedrum in eadem sphæra inscribantur: Erit basis Tetraedri sesquiteria baseos Octaedri: Superficies autem Octaedri sesquialtera superficieis Tetraedri.

Theorema 15. Propositio 15.

Recta linea ex angulo quo quis tetraedri in sphæra inscripti, per centrum sphæræ ducta; cadit in baseos oppositæ; estq; perpendicularis ad dictam basin.

Theorema 16. Propositio 16.

Octaedrum in sphæra inscriptum, diuiditur in duas pyramides æquales, & similes, æqualem altitudinem, batis vero utriusque pyramidis est quadratum subduplicum quadrati quadrati diametri sphæræ.

Theorema 17. Propositio 17.

Tetraedrum sphæræ impositum ad Octaedrum in eadem sphæra descriptum, se habet, ut rectangulum sub linea potente virginis septem sexagesimas quartas partes quadrati lateris tetraedri; & sub linea contingente octo novas partes eiusdem lateris comprehendens, ad quadratum diametri sphæræ.

Theorema 18. Propositio 18.

Linea perpendicularis ex quolibet angulo triangulo æquilateri ad basin oppositam disissa; tripla est eius perpendicularis, que ex centro trianguli ad eandem basin deducuntur.

Theorema 19. Propositio 19.

Si Octaedrum sphæræ inscribatur; erit semidiameter sphæræ potentia tripla eius perpendicularis, quæ ex centro sphæræ ad basin quamcunque Octaedri ducitur.

Theorema 20. Propositio 20.

Duplum quadrati ex diametro cuiuslibet sphæræ descripti, æquale est superficie cubi in illa sphæra collocati: perpendicularis autem à centro sphæræ in aliquam basim cubi demissa, æqualis est dimidio lateris cubi.

Theorema 21. Propositio 21.

Idem circulus comprehendit, & cubi quadratum, & Octaedri triangulum, eiusdem sphæræ.

Theorema 22. Propositio 22.

Si Octaedrum, atque Tetraedrum eidem sphæræ inscribantur; Erit Octaedrum ad tripulum Tetraedri, ut latus Octaedri ad latus Tetraedri.

Theorema 23. Propositio 23.

Si recta linea proposita potuerit totam aliquam lineam sectam extrema, & media ratione, & maius eius segmentum; Item totam aliam similiter secam, & minus eius segmentum: Erit maius segmentum prioris linea latus Icosaedri; minus autem segmentum posterioris linea latus Dodecaedri, eius sphæræ cuius recta linea proposita diameter existit,

Theo-

Theorema 24. Propositio 24.

Si latus Octaedri potuerit maius, & minus segmentum rectæ linea extrema, ac media ratione sectæ: poterit latus Icosaedri in eadem sphæra descripti, duplum minoris segmenti.

Theorema 25. Propositio 25.

Si recta linea diuisa extrema ac media ratione cum minore segmento angulum rectū constitutat, cui recta subtendatur: Erit recta linea, quæ potentia sit subdupla ipsius rectæ subtensi: latus Octaedri eius sphærae, in qua dictum minus segmentum latus existit dodecaedri.

Theorema 26. Propositio 26.

Si latus Tetraedri possit maius, & minus segmentum lineæ rectæ extrema ac media ratione sectæ: latus Icosaedri eidem sphærae inscripti potentia sesquialterum est minoris segmenti.

Theorema 27. Propositio 27.

Cubus ad Octaedrum in eadem cum ipso sphærae descriptum, est, ut superficies cubi ad Octaedri superficiem: Item ut latus cubi ad semidiametrum sphærae.

Theorema 28. Propositio 28.

Si sint quatuor lineæ rectæ continuæ proportionalis, nec non & aliae quatuor, ita ut sit eadem antecedens omnium: Erit proportio tertiae ad tertiam proportionis secundæ

214. EVCLID. ELEMENT. GEOM.

ad secundam duplicitam; & proportio quartae
ad quartam eiusdem proportionis secundam
ad secundam triplicata.

Theorema 29. Propositio 29.

Quadratum lateris trianguli equilateri ad
ipsum triangulum habet proportionem du-
plicatam proportionis lateris trianguli ad
lineam mediam loco proportionalem inter
perpendicularem ab uno angulo ad latus
oppositum ductam, & dimidium ipsius la-
teris.

Theorema 30. Propositio 30.

Sic cubus, & Tetraedrum in eadem sphera
describantur; Erit quadratum cubi ad tri-
angulum Tetraedri, ut latus Tetraedri ad
lineam perpendicularem, que ex uno angu-
lo trianguli Tetraedri ad latus oppositum
protrahatur.

Theorema 31. Propositio 31.

Latus Tetraedri potentia sesquialterum est
axis, seu altitudinis ipsius; axis vero, siue al-
tudo Tetraedri potentia sesquialtera est
lateris cubi in eadem sphera descripti.

Theorema 32. Propositio 32.

Cubus triplus est Tetraedri eidem sphera
inscripti.

FINIS ELEMENTI XIV.

EVCL.

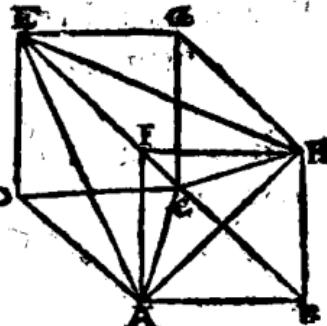
215

EVCLIDIS ELEMENTVM DECIMVM QVINTVM ET SOLIDORVM QVINTVM, VT NON nulli putant; Ut autem alij, Hypsiclis Alexandrini, de quinque corpo- ribus,

LIBER II.

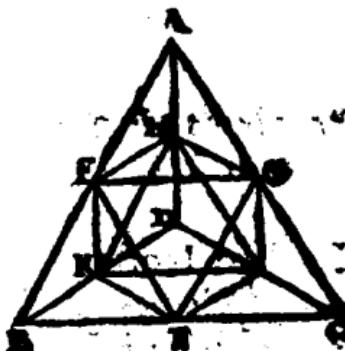
**Problema 1. Propo-
sitio 1.**

**In dato cubo pyra-
midem (Tetrae-
drum inscribere.**

**Problema 2. Pro-
positio 2.**

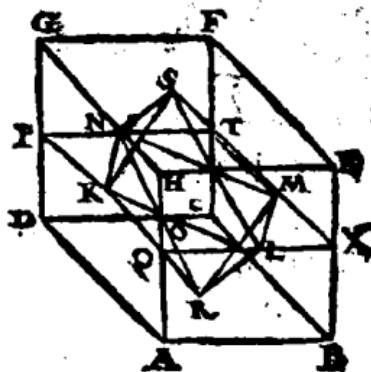
**In data pyramide
Octaedrum inscri-
bere.**

EVCLID. ELEMEN. GEOM.

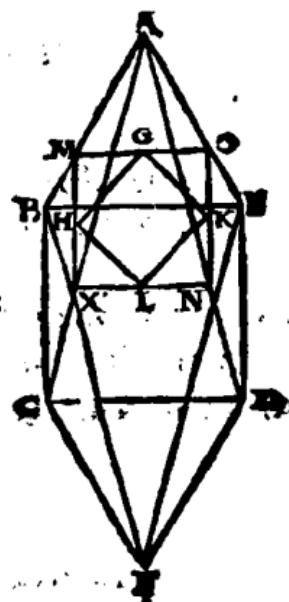
Problema 3. Propositiō 3.

In dato cubo (hexaedro) Octaedru inscriberet.

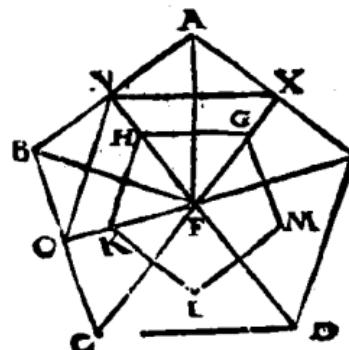
Problema 4. Propositiō 4.

In dato octaedro cubū inscriberet.

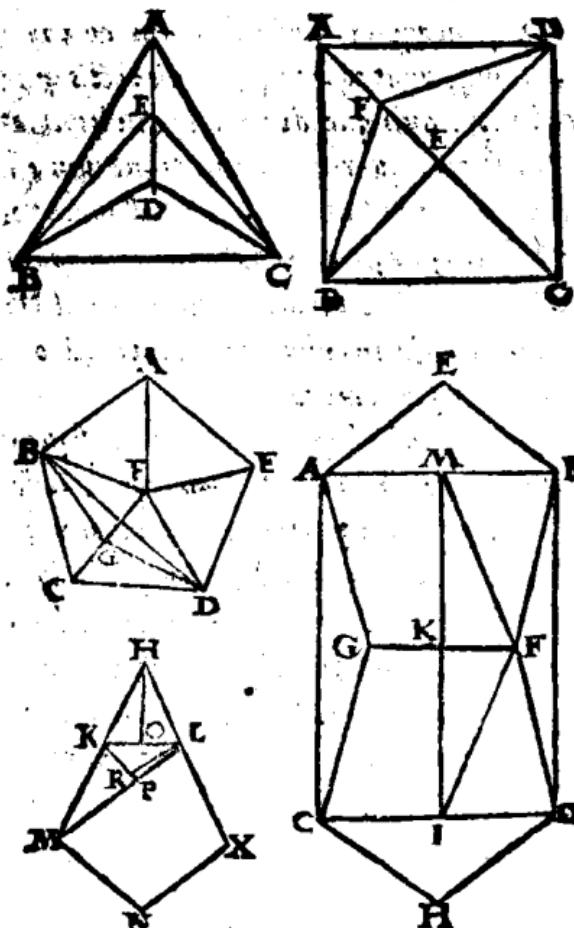

Problema 5. Propositiō 5.

In dato Icosaedro dodecaedrum inscriberet.

LIBER XV. 217
 SCHOLIUM EX ZAMBERTO
 lib. 15. propos. 5. p. 260.

Meminisse decet, si quis nos roget, quae Icosaëdru[m] habeat latera, ita respondendum esse: Patet Icosaëdru[m] viginti continere triangulis quodlibet vix triplum redit tribus

constare lineis. Quare multiplicanda sunt nobis viii latera figurae ginta triangula in trianguli vnius latera sunt q̄, serum inuenient sexaginta, quorum dimidium est triginta. Ad eundem modum & in dodecaedro. Cum enim rursus duodecim pentagona dodecaedrum comprehendant, itemq; pentagonum quadrivis rectis quinque constet lineis; quinque duodecies multiplicamus, sunt sexaginta, quorum rursus dimidium est triginta. sed cur dimidium capimus? Quoniam vnum quodque latus siue sit trianguli siue pentagoni, siue quadrati ut in cubo, iterato sumitur. Similiter autem eadem via & in cubo, & in tetraedro & in octaedro latera inuenies.

Anguli figurae *vnam inuenient* *angulos reperire facta eadem multiplicatione numerum procreatrum partire in numerum planorum, que vnum solidum angulum includunt: ut quoniam triangula quinque vnum icosaedri angulum continent, partire 60. in quinque nascuntur duodecim anguli icosaedri. In dodecaedro autem tria pentagona angulum comprehendunt, partire ergo 60. in tria. & habebis dodecaedri angulos viginti. Atque similiter ratione in reliquis figuris angulos reperies, &c.*

Problema 6. Propositiō 6.

In dato octaedro pyramidem, sive tetraedrum describere.

pro-

Problema 7. Propositio 7.

In dato Dodecaedro Icosaedrum describere.

Problema 8. Propositio 8.

In dato Dodecaedro Cubum describere.

Problema 9. Propositio 9.

In dato Dodecaedro Octaedrum describere.

Problema 10. Propositio 10.

In dato Dodecaedro pyramidem describere.

Problema 11. Propositio 11.

In dato Icosaedro Cubum describere.

Problema 12. Propositio 12.

In dato Icosaedro pyramidem describere.

Problema 13. Propositio 13.

In dato cubo Dodecaedrum describere.

Problema 14. Propositio 14.

In dato cubo Icosaedrum describere.

Problema 15. Propositio 15.

In dato Icosaedro Octaedrum describere.

Problema 16. Propositio 16.

In dato Octaedro Icosaedrum describere.

pro-

830 EVCLID. ELEMENT. GEOM.

Problema 17. propositio 17.

In dato Octaedro Dodecaedrum describere.

Problema 18. Propositio 18.

In data pyramide Cubum describere: hoc est, in proposito Tetraedro hexaedrum delineare.

Problema 19. Propositio 19.

In data pyramide Icosaedrum describere.

Problema 20. Propositio 20.

In data pyramide Dodecaedrum describere.

Problema 21. Propositio 21.

In dato solido regulari sphēram describere; hoc est, Interprete Campano; In fabricato quoque quinque corporum regularium, sphēram fabricare.

•FINIS ELEMENTI XV.

EVCLI.

EVCLIDIS ELEMENTVM DECIMVM SEX. TVM, ET SOLIDORVM sextum.

*Quo varia solidorum regularium libi mutud inscri-
ptorum, & laterum eorundem comparationes ex-
plificantur, à Francisco Fluffate Candalla, & P.
Christophore Claudio adiectam, & de qua-
que corporibus,*

LIBER TERTIVS.

Theorema 1. Propositio 1.

SI in Dodecaedro Cubus describatur, &
In hoc Cubo aliud Dodecaedrum: Erit
proportio Dodecaedri exterioris ad
Dodecaedrum interius proportionis eius,
quam habet maius segmentum ad minus re-
& lineę diuisit extrema, ac media ratione
triplicata.

Theorema 2. Propositio 2.

Linea perpendicularis ex quo quis angulo p-
tagoni æquilateri, & æquianguli in latus op-
positum demissa; secatur à linea recta illius
angulum subtendente, extrema ac media ra-
tione.

Theor.

EVCLID. ELEMEN. GEOM.

Theorema 3. Propositio 3.

Si ab angulis trianguli pyramidis ducantur tres lineæ rectæ, opposita latera secantes extrema ac media ratione; ita ut prope quemvis angulum sit maius segmentum vnius lateris, & minus alterius: Hæ tres sectionibus suis in medio producent basis Icosaëdri in dicta pyramide descripti, inscriptam quidem aliij triangulo, cuius anguli latera trianguli pyramidis secant extrema ac media ratione; & latera ipsa bifariam secantur ab angulis basis Icosaëdri.

Theorema 4. Propositio 4.

Minus segmentum lateris pyramidis extrema ac media ratione secti, duplum est potentia lateris Icosaëdri in ea pyramide descripti.

Theorema 5. Propositio 5.

Latus Cubi potentia dimidium est lateris pyramidis in eo descriptæ: Latus vero pyramidis duplum est longitudine lateris Octaedri sibi inscripti: latus denique Cubi duplum est potentia lateris sibi inscripti Octaedri.

Theorema 6. Propositio 6.

Latus Dodecaedri maius segmentum est rectæ lineæ quæ potentia est dimidia lateris pyramidis sibi inscriptæ.

Theorema 7. Propositio 7.

Si in Cubo describatur & Icosaëdrum, &

Dode-

Dodecaedri; Latus Icosaedri mediū propositionalē erit inter latus Cubi, & Dodecaedri.

Theorema 8. Propositio 8.

Latus pyramidis potentia Octodecuplum est lateris Cubi in ea descripti.

Theorema 9. Propositio 9.

Latus pyramidis potentia Octaedecuplum est rectæ lineæ extrema ac media ratione secundæ, cuius maius segmentum est latus Dodecaedri in pyramide descripti.

Theorema 10. Propositio 10.

Si in Octaedro Icosaedrum describatur: Erit latus Icosaedri potentia duplum minoris segmenti lateris Octaedri extrema ac media ratione diuisi.

Theorema 11. Propositio 11.

Latus Octaedri potentia quadruplum est secundum alterum lateris Cubi in ipso descripti.

Theorema 12. Propositio 12.

Latus Icosaedri maius segmentum est eius rectæ lineæ extrema ac media ratione secundæ, quæ potentia dupla est lateris Octaedri in eo Icosaedro descripti.

Theorema 13. Propositio 13.

Latus Cubi ad latus Dodecaedri in ipso descripti proportionem habet duplicatam eius, quam habet maius segmentum ad minorem, rectæ lineæ diuisæ extrema ac media rationes. Latus vero Dodecaedri ad latus cubi in ipso descri-

224. EVCLID, ELEMEN. GEOM.
descripti, proportionem habet, quam minus segmentum ad maius, eiusdem rectæ linea.

Theorema 14. Propositio 14.
Latus octaedri sesquialterum est lateris pyramidis sibi inscriptæ.

Theorema 15. Propositio 15.
Si ex quadrato diametri Icosaedri auferatur triplum quadrati lateris cubi in eodem descripti; relinquitur quadratum sesquitertium quadrati lateris Icosaedri.

Theorema 16. Propositio 16.
Latus Dodecaedri minus segmentum est rectæ linea extrema ac media ratione diuisæ, quæ duplum potest lateris octaedri in eo descripti.

Theorema 17. Propositio 17.
Diameter Icosaedri potest, & sui ipsius lateris sesquitertium, & lateris pyramidis in eodem descriptæ sesquialterum.

Theorema 18. Propositio 18.
Latus Dodecaedri ad Icosaedri sibi inscriptilatus, se habet, ut minus segmentum lineæ perpendicularis ab uno angulo pentagoni ad latus oppositum ductæ, atque extrema ac media ratione diuisæ, ad partem eiusdem lineæ inter centrum pentagoni, & latus eiusdem positæ.

Problema 19. Propositio 19.
Si dimidium lateris Icosaedri extrema ac mediæ

media ratione sectum fuerit, minusque eius segmentum à toto latere Icosaedri sublatum; à reliqua quoque recta linea pars rursum tertia detracta: Relinquetur latus Dodecaedri in Icosaedro descripti.

Theorema 20. Propositio 20.

Cubus sibi inscriptæ pyramidis triplus est.

Theorema 21. Propositio 21.

Pyramis sibi inscripti Octaedri dupla est.

Theorema 22. Propositio 22.

Cubus sibi inscripti Octaedri sextuplus est.

Theorema 23. Propositio 23.

Octaedrum sibi inscripti Cubi quadruplum sesquialterum est.

Theorema 24. Propositio 24.

Octaedrum sibi inscriptæ pyramidis tredecuplum sesquialterum est.

Theorema 25. Propositio 25.

Pyramis sibi inscripti Cubi noncupla est.

Theorema 26. Propositio 26.

Octaedrum ad Icosaedrum sibi inscriptum proportionem habet, quam duæ bases octaedri ad quinque bases Icosaedri.

Theorema 27. Propositio 27.

Icosaedrum ad Dodecaedrum sibi inscriptum, proportionem habet compositam ex proportione lateris Icosaedri ad latus cubi in eadem cum Icosaedro sphæra descripti; & ex proportione triplicata eius quam habet diameter Icosaedri ad rectam

lineam contra basium Icosaedri oppositorum coniungentem.

Theorema 28. Propositio 28.

Dodecaedrum excedit Cubum sibi inscriptum parallelepipedo, cuius quidem basis à quadrato Cubi deficit rectangulo contento sub latere Cubi, tertiaque parte, minoris segmenti eiusdem lateris Cubi: At verò altitudo ab altitudine, siue latere Cubi deficit, minore segmento eius linea, quæ dimidiati lateris Cubi segmentum minus existit.

Theorema 29. Propositio 29.

Dodecaedrum ad Icosaedrum sibi inscriptum, proportionem habet compositam ex proportione triplicata eius, quam habet diameter Dodecaedri ad rectam lineam contra basium Dodecaedri oppositorum copulantem; & ex proportione lateris Cubi ad lateris Icosaedri in eadem sphæracum Cube descripti.

Theorema 30. Propositio 30.

Dodecaedrum pyramidis, in qua describitur, duas nonas partes continet, minus duabus parallelepipedis; quorum unius longitudine lateri Cubi in eadem pyramide descriptæ qualis est; latitudo verò tertiaris parti mi-

et minoris segmenti lateris eiusdem Cubi; altitudo denique à latere eiusdem Cubi deficit minore segmento eius linea, quæ dimidiati lateris Cubi eiusdem minus segmentum existit: Alterius autem & longitudo, & latitudo lateri Cubi praedicti, est æqualis; altitudo vero minus segmentum eius linea quæ dimidiati lateris Cubi eiusdem segmentum minus existit; ita ut amborum altitudines simul altitudini, siue lateri eiusdem Cubi sint æquales.

Theoremæ 31. Propositio 31.

Octaedrum excedit sibi inscriptum Icosaedrum parallelepipedo, cuius basis est quadratum lateris Icosaedri; altitudo vero minus segmentum semidiametri Octaedri extrema ac media ratione secta.

D E Q V I N Q V E C O R P O R V M
regularium descriptione in data sphæra,
ex Pappo Alexandrino.

Lemma I.

Datis duobus circulis in sphæra parallelic, dataque in uno eorum linea recta; ducare in altero diametrum huius rectæ datæ parallelam.

Lemma II.

Si in planis parallelis descripti sint duo circuli, in quibus duæ rectæ parallelæ abscedant arcus similes: Erunt duæ rectæ coniungentes extrema vnius rectæ cum centro parallelæ duabus rectis, quæ extrema alterius rectæ cum centro coniungant.

Lemma III.

Si in sphæra sint duo circuli paralleli, & æquales, in quibus ductæ sint duæ rectæ parallelæ, & æquales, ad easdem partes centrorum: Rectæ harum parallelarum extrema puncta ad easdem partes coniungentes, æquales quoque, & parallelæ sunt, & ad plana circulorum perpendicularares.

Lemma IV.

Si in sphæra sint duo circuli paralleli, & æquales, in quibus ductæ sint duæ rectæ parallelæ, & æquales, non ad easdem partes centrorum: Rectæ lineæ harum parallelarum extrema puncta non ad easdem partes coniungentes, in centro sphæræ se se intersecant; scilicet proinde diametri sphæræ erunt, & inter se æquales: Rectæ verò lineæ earundem parallelarum extrema puncta ad easdem partes connectentes, & æquales, & parallelæ inter se

ter se sunt, & cum parallelis rectos angulos
constituunt.

Lemma V.

Si in sphæra sint duæ rectæ parallelæ; rectæ
earum puncta extrema ad easdem partes
coniungentes, æquales inter se erunt: Et si
parallelæ sint æquales, coniungentes non so-
lùm æquales, sed & parallelæ erunt, rectos
que cum ipsis angulos conficiunt.

Lemma VI.

In data sphæra duos círculos æquales, ac pa-
rallellos describere; ita ut diameter sphærae
sit vtriusque diametri potentia sesquialtera.

Problema 1. Propositio 1.

In data sphæra pyramidem trigonam de-
scribere.

Problema 2. Propositio 2.

In data sphæra Octaedrum describere.

Problema 3. Propositio 3.

In data sphæra Cubum describere.

Problema 4. Propositio 4.

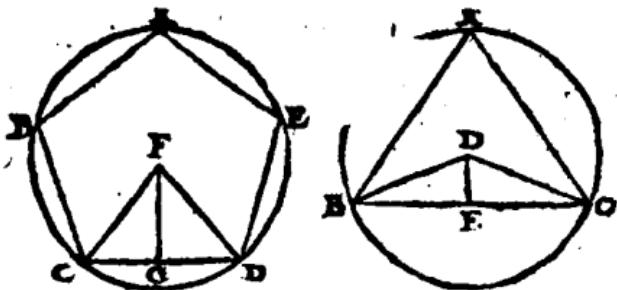
In data sphæra Icosaedrum describere.

Problema 5. Propositio 5.

In data sphæra Dodecaedrum describere.

SCHOLIVM EX P. CLAVIO.

Ex h̄, quæ hoc in loco, & lib. 13. & lib. 14. demonstrata sunt, facile etiam ostenditur, si omnia quinque corpora regularia in una eademque sphera describantur, maximum omnium esse Dodecaëdrum: Deinde Icosaëdrum minus reliquis tribus: Tertio Cubum maiorem reliquis duabus: Octaëdrum denique Tetraëdri esse minima. Ex quo evidenter constabit, Euclidem recte ordine quinque hac corpora construxisse, cum post Tetraëdrum statim Octaëdrum non autem Cubum constituerit. Ita enim à minoribus ad majora progressus est.

FINIS ELEMENTI. XVLET
Ultimi.

Pagina 208. Théoremate 6. dosunt h̄
duæ Figure.

ERRATA SIC CORRIGANTO.

Pagina 1. versu 5 legatur:

Punctum est, cuius pars
nulla est.

Primum

p. 3. v. 10. vel pro vt. q. 5. v. 6. comprehenduntur pre-
comprehenditur. p. 8. v. 6. parallelis pro perallelis.
ibid. dicuntur pro dicentur p. 9. v. 5. postponantur.
4. B. C. D. v. penult. post si addatur ab. p. 13. 19. ad pre-
ab p. 17. v. 14. Proposit: 18. p. 18. v. 19. maiorem pre-
minorem. p. 34. v. 12. ipsas pro ipsis. p. 40. v. 16. circu-
lus pro circulum. p. 41. v. 20. prob. 2. pro prob. 12. p.
30. v. 12. figuram pro figuræ. p. 68. v. 2. diuidendo di-
uidando. Ibid. v. 18. priorum pro priorem. p. 71. post
proport.add: ex. Ibid. v. 15. exceedens pro excadens.
p. 76. v. 15. æqualia pro æquales p. 77. v. 1. post Et ade-
dat. si. Ibid. v. 18. Problema pro Theorema p. 85. v. 6.
vnūquodque. p. 88. vnius numeri p. 90. v. 2. & ille p.
93. v. 13. & reliquus ad p. 101. v. 4. dele definitiones
p. 116. v. Problema 2. p. 121. v. 5. primæ acempe mag-
nitudinum p. 126 v. penu. Problema 3. p. 133. dele et
p. 146. v. 10. dele lineam p. 156. v. 20. Repetitie primi
residuum adde seu ap. tomen p. 164. v. 11. dele seu p.
169. v. 20. ad rectos. p. 170. v. 23. pluriū. p. 173. v. 3. ad-
uersis Ibid. 9. Cubus seu hexaedrum. p. 181. v. 4. sub
parallelis. p. 186 v. 1. verticibus. p. 189: v. 5. secundum.
p. 197. v. 11 dele, rum. Ibid. v. vlt. circulū non tangat.
p. 199 v. 1. pro secta, lege securatur. Ibid. v. 5. secta sit, p.
201. v. Problema 2. p. 204. v. 9. sex autem triangulis
& equilateris. p. 297. v. 8. ut proœmio finem. pag.
210. vers. 26. Si spæræ duo. pa. 211. vers. 10. cadit in
centum baseos ibidem vers. 17. dele quadrati.

Ceteris benevolus lector per se
facile corriget.

F I N I S.